

**002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
777**

ΣΥΛΛΟΓΟΣ "Η ΛΑΪΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ,,

ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ

ΗΤΟΙ

ΣΕΙΡΑ ΤΩΝ ΕΝ ΤΩ ΚΗΠΩ
ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΠΑΥΛΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ
ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΔΙΔΑΧΤΕΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΤΕΥΧΟΣ Α'

ΤΑ

ΟΙΚΟΣΙΤΑ ΠΤΗΝΑ

ΗΤΟΙ

ΠΕΡΙ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ
ΟΡΝΙΘΩΝ, ΪΝΔΟΡΝΙΘΩΝ, ΜΕΛΕΑΓΡΙ-
ΩΝ, ΝΗΣΣΩΝ, ΧΗΝΩΝ, ΠΕΡΙΣΤΕΡΩΝ,
ΤΑΩΝ, ΠΕΡΔΙΚΩΝ ΚΑΙ ΦΑΣΙΑΝΩΝ



ΥΠΟ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Σ. ΖΑΛΟΥΧΟΥ

Διδάκτορος τῆς Φιλοσοφίας καὶ
τοῦ Δικαίου, πρώην καθηγητοῦ
καὶ ὑφηγητοῦ ἐν τῷ Ἐθνικῷ
Πανεπιστημίῳ.

Διευθυντοῦ τῆς Πτηνοτροφικῆς
Σχολῆς Ἀθηνῶν



ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ

46 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — ΜΕΓΑΡΟΝ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

5 69 ΠΔΒ

Ζαχαρίας (Βημολ)

ΣΥΛΛΟΓΟΣ "Ἡ ΛΑΪΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ,"

ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ

ἩΤΟΙ

ΣΕΙΡΑ ΤΩΝ ΕΝ Τῷ ΚΗΠῷ
ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΠΑΥΛΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ
ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΔΙΔΑΧΤΕΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΤΕΥΧΟΣ Α΄

ΤΑ

ΟΙΚΟΣΙΤΑ ΠΤΗΝΑ

ἩΤΟΙ

ΠΕΡΙ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ
ΟΡΝΙΘΩΝ, ΙΝΔΟΡΝΙΘΩΝ, ΜΕΛΕΑΓΡΙ-
ΔΩΝ, ΝΗΣΣΩΝ, ΧΗΝΩΝ, ΠΕΡΙΣΤΕΡΩΝ,
ΤΑΩΝ, ΠΕΡΔΙΚΩΝ ΚΑΙ ΦΑΣΙΑΝΩΝ



ΥΠΟ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Σ. ΖΑΛΟΥΧΟΥ

Διδάκτορος τῆς Φιλοσοφίας καὶ
τοῦ Δικαίου, πρόην καθηγητοῦ
καὶ ὑφηγητοῦ ἐν τῷ Ἐθνικῷ
Πανεπιστημίῳ.

Διευθυντοῦ τῆς Πτηνοτροφικῆς
Σχολῆς Ἀθηνῶν



ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ

46 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ - ΜΕΓΑΡΩΝ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ

002
ΕΛΕ
ΣΤΡΑ
777



ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς κ. κ. Ἐπιθεωρητὰς τῶν Δημοτικῶν σχολείων
τοῦ Κράτους.

Ἐχόντες πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Ζαλούγου συντα-
χθὲν μικρὸν ἐγχειρίδιον ὑπὸ τὸν τίτλον «**Σχολικὸς κῆπος**» τεῦ-
χος Α' «**Τὰ οἰκόσιτα πτηνὰ**» συνιστῶμεν ὑμῖν αὐτὸ ὡς δυνά-
μενον νὰ χρησιμεύσῃ τοῖς διδασκάλοις τῆς δημοτικῆς ἐκπαι-
δεύσεως.

Ὁ Ὑπουργὸς
ΙΩ. Δ. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφὴν τοῦ συγ-
γραφέως καὶ τὴν τοῦ ἐκδότου σφραγίδα.

Handwritten signature



ΑΦΙΕΡΟΥΤΑΙ

ΤΗ ΑΓΑΠΗΤΗ ΜΟΙ ΑΔΕΛΦΗ

ΚΑΛΛΙΟΠΗ Ν. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΟ ΓΕΝΟΣ Ν. ΚΟΡΩΝΗ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

τῶν ἐν τῇ Σχολεπαύλει καὶ τοῖς ἀδτικοῖς καὶ ἀγροτικοῖς
σχολείοις τοῦ Συλλόγου «ἡ λαϊκὴ ἐκπαίδευσις»
διδακτέων μαθημάτων.

1. Ὑγιεινὴ καὶ διαιτητικὴ.—2. Τρόπος τοῦ εὐπρεπῶς καὶ κοσμίως φέρε-
σθαι.—3. Ἠθικὴ καὶ θρησκευτικὴ διδασκαλία καὶ ἀνάπτυξις τῆς κατὰ Χριστὸν
κοινωνίας.—4. Πολιτικὴ κατ'ἡγήσεις (ὁ φυσικὸς κοινωνικὸς νόμος, τὰ δικαιώ-
ματα καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ πολίτου).—5. Στοιχειώδεις
γνώσεις γεωργίας καὶ τῶν γεωργικῶν βιοτεχνιῶν (καλλιέργεια τῆς ἐλαίας,
ἀμπέλου, βάμβακος, καπνοῦ κ.λ.) κηπουρικὴ, κτηνοτροφία, πτηνοτροφία, με-
λισσοκομία, σφηροτροφία, τυροκομία, ἐλαιουργία, ταριχευτικὴ ζωικῶν καὶ φυ-
τικῶν προϊόντων (κονσερβοποιία) κ.λ. μετ' ἐφαρμογῶν ἐν τῇ ἀγροκηπίῳ.—6.
Στοιχεῖα οἰκονομίας καὶ πλουτολογίας.—7. Λογιστικὴ καὶ καταστιχογραφία
(διπλογραφία).—8. Ἱστορία τῶν σπουδαιοτέρων γεγονότων τῶν μεγάλων ἀνα-
καλύψεων καὶ τῶν πράξεων τῶν ἐξοχωτέρων ἀνδρῶν τῆς ἀνθρωπότητος.—9.
Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.—10. Τὰ κυριώτατα ἐκ τῶν ἱερῶν γρα-
φῶν καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας.—11. Ἑλληνικὴ μυθολογία καὶ ἀλλη-
γορία αὐτῆς.—12. Γυμναστικὴ (σωμαστικὴ ἀνόργανος καὶ ἐνόργανος) Ἑλλη-
νικοὶ χοροὶ καὶ σκοποβολή.—13. Ὁδίκη.—14. Πρακτικὴ γεωμετρία.—15.
Ἀριθμητικὴ στοιχειώδης καὶ πλήρης ἐφαρμογὴ αὐτῆς ἐπὶ τῶν λογιστικῶν
πράξεων τῶν ἐν χρήσει εἰς τὸν καθ' ἡμέραν βίον.—16. Πρακτικὴ ἀλγεβρα.—
17. Γεωγραφία πολιτικὴ καὶ φυσικὴ.—18. Καλλιγραφία.—19. Ἴχνογραφία.—
20.—Φυσικὴ ἱστορία (ἀνθρωπολογία, ζωολογία, φυτολογία, ὄρυκτολογία καὶ
γεωλογία).—21. Πειραματικὴ φυσικὴ καὶ μετεωρολογία.—22. Πειραματικὴ
χημεία ἐφηρμοσμένη εἰς τὰς βιωτικὰς χρείας.—23. Στοιχειώδης κοσμογρα-
φία.—24. Στοιχεῖα ἐμπειρικῆς ψυχολογίας καὶ λογικῆς.—25. Ἀρχαὶ τεκτο-
νικῆς χρήσιμοι εἰς πάντα ἄνθρωπον (ἴτοι ἐξάσκησις εἰς τὴν χρῆσιν πρίονος,
ροκάνης, σκεπαρίου καὶ σφυρίου).—26. Κολυμβητικὴ καὶ κωπηλασία.—27. Ἀ-
σκήσεις εἰς τὴν λογικὴν ἀνάγνωσιν καὶ εἰς τὴν ὀρθὴν καὶ εὐχερῆ ἐκφρασιν τῶν
διανοημάτων προφορικῶς καὶ γραπτῶς (οἷον ἐπιστολογραφίαν κ.λ.).—28. Μου-
σικὴ ἐνόργανος.—29. Στρατιωτικαὶ ἀσκήσεις.

Τὴν Διοικητικὴν Ἐπιτροπείαν τοῦ Συλλόγου ἀπαρτίζουσιν
οἱ ἐξῆς. Δημ. Ζαλοῦχος (πρόεδρος), Ἀριστείδης Χαροκόπος,
Ἀντών. Δούφας, Μιχαὴλ Ν. Καίρης, Γεώργ. Γεώργεβιτς, Π.
Γκιουράνοβιτς, Κ. Μαγκάκης, Ἀλ. Καββαδίας, Θωμᾶς Ἀναγνω-
στόπουλος, Ἀδὰμ, Γεωργακόπουλος, Νικ. Α. Σπετσερόπουλος

ἠφισπιβήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τὸ κυριώτατον μέρος τοῦ διδακτικοῦ προγράμματός μου ἐν τοῖς στοιχειώδεσι σχολείοις ἀπὸ τῆς νεαρωτάτης μου ἡλικίας, ἦτοι ἀφ' ὅτου ἤρχισα ἀσχολούμενος εἰς τὰ ἐκπαιδευτικὰ πράγματα τῆς χώρας, ὑπῆρξεν ἡ διδασκαλία τῶν γεωργικῶν καὶ ζωοτεχνικῶν μαθημάτων. Ἐπειδὴ δὲ τὰ μαθήματα ταῦτα δὲν δύνανται νὰ διδαχθῶσι καρποφόρως ἐντὸς τῶν τεσσάρων τοίχων τοῦ σχολείου, ὑπεστήριξα ἀνέκαθεν καὶ ἐπιμόνως ὅτι ἕκαστον στοιχειῶδες σχολεῖον πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ ἔχη εἴτε συνεχόμενον εἴτε μὴ, ἀλλ' ἐγγὺς πάντοτε κείμενον, τὸν κατάλληλον **Σχολικὸν κήπον**, ἐφωδιασμένον μὲ ὄλα τὰ ἀκίνητα καὶ κινητὰ προσαρτήματα ὄργανα καὶ σκεύη, ἵνα ἐντὸς αὐτοῦ καὶ διὰ τῶν ὀργάνων καὶ μηχανημάτων τούτων διδάσκωνται πρακτικῶς καὶ ἐφηρμοσμένως ἡ κηπουρική, денδροκομία, λαχανοκομία, πτηνοτροφία, μελισσοκομία, σηροτροφία, κ.λ. ἐλπίζων πάντοτε ὅτι αἱ ἰδέαι μου θάττον ἢ βραδύτερον θὰ κατισχύσωσι, μεθ' ὄλην τὴν παρατηρηθεῖσαν ἐπὶ σειρὰν δεκαετηρίδων ἀδιαφορίαν καὶ ὀλιγωρίαν τῶν ἀρμοδίων, οἵτινες ἐνέμενον εἰς σύστημα ἐκπαιδεύσεως σχολαστικόν. Εὐτυχῶς ἐπ' ἐσχάτων ἡμερῶν τὰς ἰδέας ταύτας ἠσπάσθησαν καὶ πολλοί· ἀποτέλεσμα δὲ τῶν ἀγώνων ἐμοῦ τε καὶ τῶν ὁμοφρόνων ὑπῆρξεν ἡ παρατηρουμένη ὠθησις πρὸς ριζικὴν μεταβολὴν τοῦ σχολικοῦ προγράμματος, ἣτις εὗρηκεν ὁμολογουμένως προθύμους τοὺς διδασκάλους τῆς Ἑλληνικῆς πολιτείας.

Ὁ ἐν Ἀθήναις ἰδρυθεὶς ἐν ἔτει 1908 Σύλλογος «ἡ λαϊκὴ

εκπαίδευσις», ανέγραψεν ἐν τῷ καταστατικῷ αὐτοῦ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματός μου ἐν ταῖς σχολεπαύλεσι καὶ τοῖς ἀστικοῖς καὶ ἀγροτικοῖς σχολείοις, ἦτοι τὰ μαθήματα ἐκεῖνα, μὲ τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἐφοδιασθῇ συστηματικῶς καὶ νὰ γνωρίζῃ πᾶς ἄνθρωπος οἰαςδήποτε κοινωνικῆς τάξεως καὶ οἰουδήποτε ἐπαγγελματός, ὥστε νὰ ἐπιτευχθῇ σὺν τῷ χρόνῳ ἡ ἰσοπολιτεία.

Σκοπός μου ἀπὸ τοῦ 1897, ὅτε ἤρχισα ν' ἀσχολῶμαι παρέργως μὲν ἀλλὰ μὲ ἐνθουσιώδη ζῆλον εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν πτηνοτροφίαν, ἦτο πῶς νὰ διαδώσω τὸν ἐντελῶς ἄγνωστον ἕως τότε πλουτοπαραγωγικώτατον τοῦτον κλάδον τῆς γεωργικῆς ζωτικῆς εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, ὥστε ἡ ἐργασία αὕτη νὰ γίνῃ ἀγαπητὴ ἐνασχόλησις τῶν γυναικῶν ἰδίως εἰς ὅλας τὰς οἰκίας τῶν χωρικῶν, διότι αὕτη εἶνε τόσον ἐπικερδῆς ὅσον καὶ εὐχάριστος.

Αὐτὸν δὲ τὸν σκοπὸν εἶχε καὶ ἡ κατὰ τὸ 1904 ἴδρυσις τῆς Πτηνοτροφικῆς Σχολῆς ⁽¹⁾ ἐπὶ ἰδιοκλήτου κτήματός μου ἐπίτηδες ἀγορασθέντος ἐν Καλλιθέᾳ Ἀθηνῶν, δηλαδὴ τὸ νὰ σπουδάζουν ἐντὸς αὐτῆς τὴν ἐπιστημονικὴν πτηνοτροφίαν νέαι καὶ νέοι, οἱ ὁποῖοι ἀκολούθως νὰ ἀσκήσουν τὸ ἔργον τοῦ πτηνοτρόφου καὶ νὰ διαδώσωσι τὰς γνώσεις των εἰς τὸν λαόν, καὶ τοιουτοτρόπως νὰ μεταβληθῇ ἡ χώρα εἰς πτηνοτροφικὴν, ὅπως εἶνε ἡ Δανία καὶ ἄλλαι χῶραι, αἱ ὁποῖαι ἔχουν μεγάλα κέρδη ἀπὸ τὰ αὐγὰ καὶ τὰ οἰκόσιτα πτηνά.

(1) Τρεῖς καθ' ὄλον τὸν κόσμον ὑπάρχουν πτηνοτροφικαὶ σχολαί, μία ἐν Ἀμερικῇ, μία ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἡ ἰδική μας ἐν Ἀθήναις, ἡ ὁποία ἔγινε κατὰ τὸ ὑπόδειγμα ἐκεῖνων. Ὁ κανονισμὸς αὐτῆς ἔχει ἐγκριθῆ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως διὰ τοῦ ἀπὸ 10 Δεκεμβρίου 1908 Β.σ. Διατάγματος, καὶ διατελεῖ αὕτη ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας κ.λ.

Ἡ ἐντὸς αὐτῆς σπουδὴ διαρκεῖ τρεῖς μῆνας, καὶ προκαταβάλλει ἕκαστος σπουδαστῆς δραχμὰς 150 δι' ὅλην τὴν περίοδον διὰ δίδακτρα καὶ κατοικίαν. τὸ δὲ δίπλωμα παρέχεται τῷ εὐδοκίμουντι παρὰ τῆς Ἐφορείας τῆς Σχολῆς.

Τὸν αὐτὸν ἐπίσης σκοπὸν εἶχε καὶ τὸ πρῶτον σχετικὸν σύγγραμμά μου ἢ «Ὁρνιθοκομικὴ» ἤτοι πρακτικὸς ὁδηγὸς τοῦ ὀρνιθοτρόφου, τὸ ὁποῖον θὰ ἀκολουθήσῃ σὺν Θεῷ καὶ ἡ γενικὴ «Πτηνοτροφικὴ».

Ἡ πρόθεσίς μου ἐπέτυχεν ἐν μέρει, οἱ κόποι μου, οἱ ἀγῶνες μου καὶ αἱ δαπάναι μου δὲν ἦσαν ἐντελῶς μάταιοι, διότι καὶ ἀρκετοὶ ὅπωςδὴποτε ἐσπούδασαν καὶ κατ' ἔτος σπουδάζουν εἰς τὴν Σχολὴν ταύτην, οἵτινες ἐφοδιάζονται μὲ δίπλωμα πτηνοτρόφου, καὶ συστηματικὰ πτηνοτροφεῖα ἤρχισαν νὰ γίνωνται, καὶ πολλοὶ προμηθεύονται ἀπὸ τὴν Πτηνοτροφικὴν Σχολὴν κλωσσομηχανὰς ἀπὸ τοῦ 1905, ὅτε ἤρχισεν ἡ κατασκευὴ αὐτῶν, καὶ ἄλλα πτηνοτροφικὰ ὄργανα τοῦ συστήματός μου, τὰ ὁποῖα διὰ τὰ μέρη μας μάλιστα εἶνε τελειότερα καὶ συγχρόνως ἐφθηνότερα ἀπὸ τὰ εὐρωπαϊκὰ καὶ ἀμερικανικὰ. Καὶ τοιουτοτρόπως αἱ ἐπιστημονικαὶ γνώσεις περὶ συστάσεως καὶ διατηρήσεως πτηνοτροφείων μικρῶν ἢ μεγάλων ἤρχισαν νὰ διαδίδωνται καὶ ἐλπίζω ὅτι ἔπειτα ἀπὸ ὅχι πολὺν χρόνον θὰ γενικευθοῦν, ἐν ᾧ πρὸ τοῦ 1904 ἦσαν ἐντελῶς ἄγνωστοι καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα, Ἀνατολὴν καὶ Αἴγυπτον, ὅπου ἐστείλαμεν πτηνοτροφικὰ μηχανήματα.

Ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ Πολιτεία οὐδέλως μὲ ἐβοήθησεν εἰς τὸ τόσον κοινωφελές ἔργον μου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ζημίαν ὕλικὴν ὑπέστην καὶ ὑφίσταμαι μέχρι σήμερον. Ἀφίνω δὲ καὶ τὰς ἀντιδράσεις, αἱ ὁποῖαι μοῦ ἔγιναν καὶ γίνονται! Ἀλλ' ἀδιάφορον, τὸ καλὸν συντελεῖται ἂν καὶ βραδέως χωρὶς τῆς συνδρομῆς τῶν ἀρμοδίων, διὰ τοῦτο ἔχει καὶ μεγαλυτέραν ἀξίαν.

«Ἡ Ὁρνιθοκομικὴ» μου εἶνε βιβλίον ὁπωσοῦν ἐκτενές καὶ χρήσιμον κυρίως διὰ συστηματικοὺς ὀρνιθοτρόφους· ἐκτὸς δὲ τούτου αὐτὸ διδάσκει μόνον διὰ τὰς ὀρνιθας, ἀλλ' ὅχι καὶ διὰ τὰ ἄλλα οἰκόσιτα πτηνά. Ἀπὸ πολλοῦ δὲ μοῦ ἐξεφράσθη ἡ γνώμη νὰ κάμω βιβλίον σύντομον μὲν διὰ νὰ εἶνε εὐκόλον εἰς ἕκαστον

νά το προμηθευθῆ λόγῳ τῆς τιμῆς του, ἀλλὰ καὶ νὰ παρέχῃ μὲ γλῶσσαν πρὸ πάντων ἀπλήν, ὁδηγίας ὄχι μόνον διὰ τὰς ὄρνιθας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ ἄλλα οἰκόσιτα πτηνὰ καὶ νὰ εἶνε χρήσιμοι ὄχι εἰς τοὺς ὀλίγους ἀλλὰ εἰς τοὺς πολλούς. Καὶ τὴν παρατήρησιν ἔκριναν ὀρθὴν καὶ προέβην εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ παρόντος ἐγχειριδίου συμφώνως καὶ μὲ τὸ πρόγραμμα τοῦ Συλλόγου «ἡ λαϊκὴ ἐκπαίδευσις».

Προορισμὸς λοιπὸν τοῦ βιβλίου τούτου εἶνε νὰ διδάξῃ τὸν τρέπον μὲ τὸν ὁποῖον πρέπει αἱ οἰκογένειαι ν' ἀνατρέφουν ὀλίγας ὄρνιθας καὶ ἄλλα οἰκόσιτα πτηνὰ, πῶς ταῦτα νὰ γεννοβολοῦν συχνά, πῶς νὰ γίνωνται ἀπὸ τὰ αὐγάτων πουλιὰ εἰς κάθε ἐποχὴν τοῦ ἔτους, δηλαδὴ χειμῶνα καὶ καλοκαίρι, ὅταν δὲν ὑπάρχουν φυσικαὶ κλῶσαι, τί καὶ τί πρέπει νὰ γίνεταί διὰ νὰ μὴ ἀρρωσταίνουσι τὰ πτηνὰ, καὶ πῶς νὰ θεραπεύωνται τὰρρωστημένα· τέλος ποῖα πτηνοτροφικὰ ὄργανα πρέπει νὰ ἔχῃ κάθε οἰκογένεια καὶ πῶς νὰ τα μεταχειρίζεται, διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ ἀρκετὰ ἰκανοποιητικὸν κέρδος ἀπὸ τὰ οἰκόσιτα πτηνὰ τῆς.

Ἡ πτηνοτροφία εἶνε ἓνας ἀπὸ τοὺς παρὰ πολὺ πλουτοφόρους κλάδους τῆς γεωργίας. Ἀλλὰ διὰ νὰ εἶνε τοιαύτη πρέπει νὰ γίνεταί σύμφωνα μὲ τοὺς κανόνας, τοὺς ὁποίους ἐκθέτω εἰς τὴν «Ὀρνιθοκομικὴν» μου καὶ εἰς τὸ ἀνὰ χεῖρας βιβλιάριον. Ὅσοι παρήκουσαν καὶ δὲν ἠκολούθησαν πιστῶς τὰς συμβουλὰς μου ἐκεῖνοι μόνοι καὶ ἀπέτυχον. Πρῶτος ὅμως καὶ κυριώτατος κανὼν εἶνε οὗτος, ὅτι ἀπὸ τὴν καθαριότητα ἐξαρτᾶται ἡ ἐπιτυχία τοῦ πτηνοτροφείου. Ἡ καθαριότης εἶνε τὸ πρῶτον καὶ τὸ τελευταῖον παράγγελμα τῆς ὑγιεινῆς τῶν ὀρνίθων καὶ τῶν ἄλλων οἰκισίτων πτηνῶν, καθὼς καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν ἀνθρώπων.

Ἐργαφον ἐν Σταμνῆ Ὁλενείας κατ' Αὐγούστον τοῦ 1912.

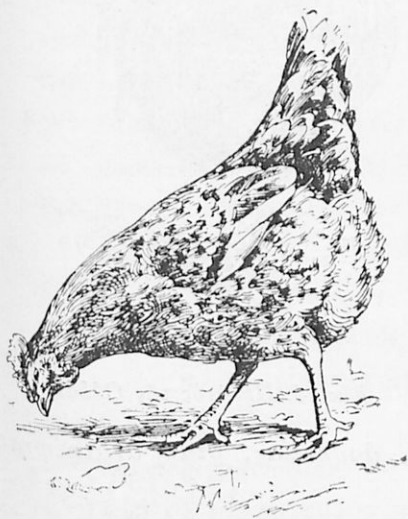
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Σ. ΖΑΛΟΥΧΟΣ

Διευθυντῆς τῆς Πτηνοτροφικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν

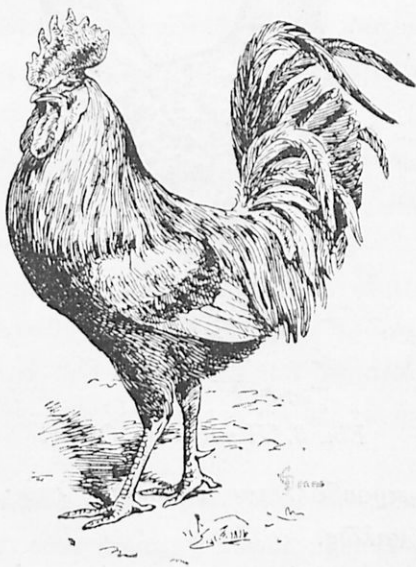
ΑΙ ΟΡΝΙΘΕΣ

(κόττες)

Αί κοινὴ ὄρνιθες εἶνε τὰ κυριώτερα καὶ τὰ συνηθέστερα οἰκόσιτα πτηνά, ὄχι ὅτι εἶνε εὐκολοαναθρεπτότερα ἀπὸ τὰ ἄλλα, ἀλλὰ διότι γεννοβολοῦν καθ' ὅλον τὸ ἔτος καὶ κάμνουν πολλὰ



Εἰκ. 1. Ἡ κοινὴ κόττα.



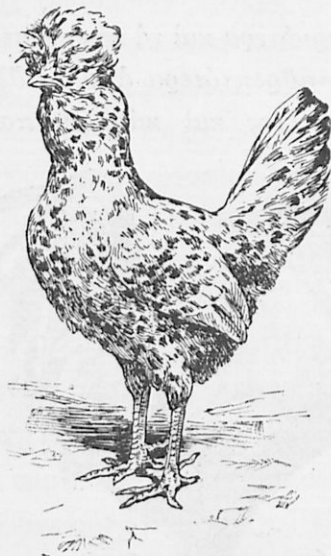
Εἰκ. 2. Ὁ κοινὸς ἀλέκτωρ.

αὐγά, ἐνῶ ὅλα τὰ ἄλλα οἰκόσιτα πτηνά γεννοῦν εἰς ὠρισμένην ἐποχὴν τοῦ ἔτους καὶ ὀλιγώτερα σχετικῶς αὐγά.

Τοιοῦτοτρόπως ἂν κανεῖς ἔχη κλωσσομηχανήν, ἡμπορεῖ νὰ βγάλῃ πουλιὰ μὲν ἀπὸ τὸν μῆνα καθ' ὅλον τὸ ἔτος. Αὐτὸ ἔχει με-

γάλην σπουδαιότητα δι' ἓνα ὁ ὁποῖος θέλει νὰ ἔχη πάντοτε εἰς τὴν διάθεσίν του ὀρνιθόπουλα ἢ καὶ νὰ κερδοσκοπῇ ἀπὸ αὐτά.

Ἐπάρχουν πολλὰ εἶδη ὀρνιθῶν, ἀλλ' ἡ συνηθεστάτη φυλὴ εἶνε ἡ τῆς **κοινῆς** λεγομένης ὀρνιθῆς, ἡ ὁποία ἔχει μὲν τὸ ἐλάτωμα νὰ εἶνε μικρόσωμος, ἀλλ' ἔχει πολλὰ προτερήματα, ἐνεκα τῶν ὁποίων δὲν πρέπει νὰ καταφρονῆται, ὅπως τινὲς νομίζουν. Εἶνε καλὴ φωτόκος, ἀντέχει εἰς τὰς μεταβολὰς τοῦ καιροῦ, δὲν



Εἰκ. 3. Ἡ κόττα τῆς Οὐδάν.



Εἰκ. 4. Πετεινὸς τῆς Οὐδάν.

προσβάλλεται εὐκόλως ἀπὸ τὰς ἀσθενείας, ὅταν ἀνατρέφηται καλῶς.

Αὐτὴν λοιπὸν πρέπει νὰ προσπαθήσωμεν νὰ τὴν κάμωμεν ὅσον τὸ δυνατὸν μεγάλωσον, χωρὶς νὰ χάσῃ καὶ τὰς ἄλλὰς καλὰς ιδιότητάς της. Καὶ αὐτὸ ἢμπορεῖ νὰ τὸ κατορθώσῃ ὁ καθένας πρῶτον μὲν ἐὰν διαλέγῃ εἰς κάθε γενεὰν τὰς καλυτέρας καὶ τὴν φυλάττῃ δι' ἀναπαραγωγὴν, καὶ δεῦτερον ἐὰν τὰς ἀφίνη νὰ συζῶν μόνον μὲ μεγάλους πετεινοὺς, ξένους κατὰ προτίμησιν, ἀπὸ τῶν

φυλάς δηλαδή εκείνας, αἱ ὁποῖαι διακρίνονται καὶ διὰ τὸ κρέας των καὶ διὰ τὴν γονυμότητά των καὶ τὰ ἄλλα πρωτερήματα τοῦ ὄργανισμοῦ των, χωρὶς νὰ ἐπιτρέπη νὰ ἀναμιγνύωνται μὲ πτερινούς τῆς κοινῆς φυλῆς καὶ κακοκαμωμένους.

Μόνον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον κάθε οἰκογένεια ἠμπορεῖ ν' ἀποκτήσῃ μίαν ἀγέλην ἀπὸ ἐκλεκτὰς κοινὰς (ντόπιες) ὄρνιθας καὶ διὰ τὴν ὠοπαραγωγὴν καὶ διὰ τὴν κρεατοπαραγωγὴν, ἐὰν ὅπως εἴπομεν ἐξακολουθῇ νὰ τας διατρέφῃ μὲ ὅλους τοὺς κανόνας τῆς ἐπιστήμης, τοὺς ὁποίους ὑποδεικνύομεν.

Δὲν ἀποκλείεται βέβαια τὸ ν' ἀνατρέφῃ κανεὶς καὶ ξενικὰς ὄρνιθας μεγαλοσώμους ἀπὸ τὰς ἐκλεκτὰς φυλάς καὶ ποικιλίας, ἐὰν ἔχῃ τὰ μέσα, καὶ μάλιστα ἐὰν προμηθευθῇ ἀπὸ τὰς ποικιλίας ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι διακρίνονται διὰ τὴν ἀφθονον ὠοτοκίαν των, ὅπως εἶνε αἱ τῆς Οὐδάν, τῆς Φαβερώλλης, τῆς Καμπίνης, τοῦ Ἀμβούργου καὶ ἄλλαι.

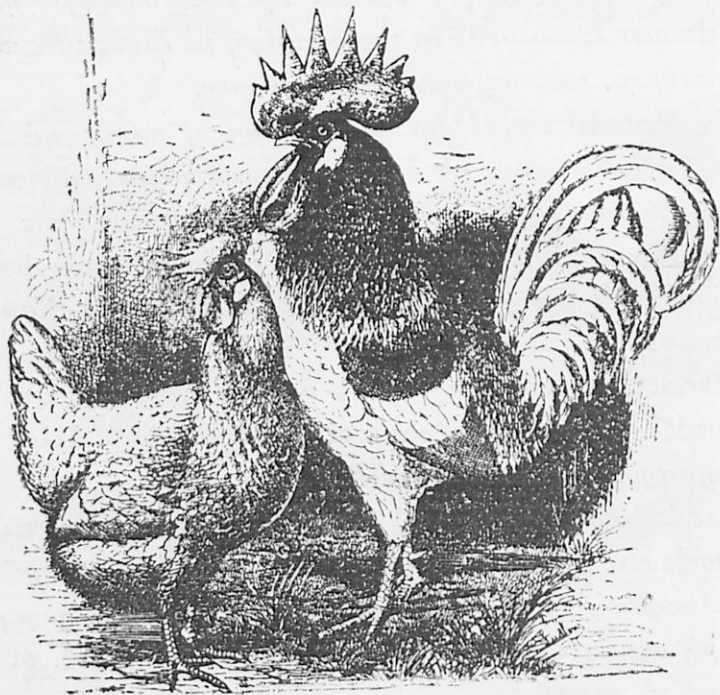
ἽΟρνιθῶν (κοιτέτσι). — Τὸ σπιτάκι, ποῦ χρησιμεύει διὰ νὰ κοιτάζωνται (κουρνιάζουν) αἱ ὄρνιθες καὶ τὰ ἄλλα πτηνὰ τοῦ πτηνοτροφείου, λέγεται **ὄρνιθῶν**.

Εἴτε ἀπὸ σανίδες, εἴτε ἀπὸ πέτρες, εἴτε ἀπὸ πλίθες, εἴτε ἀπὸ καλαμωτὲς εἶνε καμωμένος ὁ ὄρνιθῶν, πρέπει πρῶτα πρῶτα νὰ εἶνε καλοκτισμένος, δηλαδή νὰ μὴ ἔχῃ ἀνοίγματα καὶ χαραμάδες, διὰ νὰ μὴ σχηματίζωνται μέσα εἰς αὐτὸν ρεύματα ἀέρος, τὰ ὁποῖα βλάπτουν τὰ πτηνά.

Θὰ περιγράψωμεν τὸν ἀπλούστατον ὄρνιθῶνα, τὸν ὁποῖον ἠμπορεῖ νὰ κατασκευάσῃ κάθε οἰκογένεια, ἡ ὁποία ἔχει μικρὰν ἀυλὴν καὶ θέλει ν' ἀνατρέφῃ ὀλίγας ὄρνιθας.

Ἐο ὄρνιθῶν πρέπει νὰ εἶνε θερμὸς τὸν χειμῶνα καὶ δροσερὸς τὸ καλοκαίρι· διότι ἡ μὲν πολὺν μεγάλη ζέστη φέρει ἀσθενείας, ἐνῶ τὸ πολὺν ψῦχος σταματᾷ τὴν ὠοτοκίαν. Ἐὰν ἔχετε ὑπόγειον νὰ τὸ προτιμᾷται γιὰ κατοικίαν τῶν ὄρνιθῶν σας. Ἐν-

νοεῖται ὅτι ὁ λόγος εἶνε γὰ πτηνὰ ἀνεπτυγμένα (μεγαλωμένα). δηλαδή γὰ ὄρνιθες ποὺ εἶνε προωρισμένες διὰ τὴν ἀυγοπαρ-
γωγὴν· διότι οἱ ὄρνιθῶνες τῶν μικρῶν πουλιῶν, οὐδέποτε γί-
νονται εἰς ὑπόγεια. Ὅπως δὴποτε ὁμοῦς ὁ ὄρνιθῶν πρέπει νὰ
ἀερίζεται καλά, διὰ νὰ καθαρίζεται ὁ ἀέρας του, ὁ ὁποῖον μολύ-
νεται ἀπὸ τὰς ἀναθυμιάσεις τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν πουλιῶν καὶ



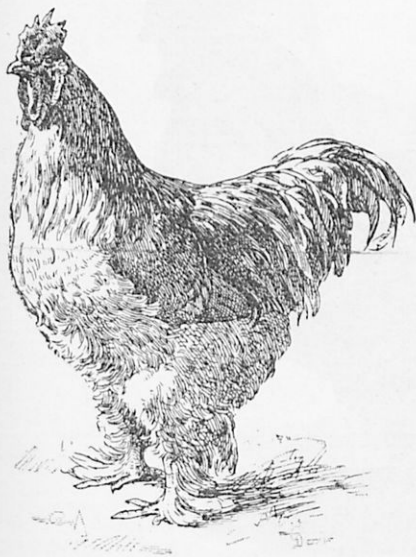
Εἰκ. 5. Ὅρνιθες τῆς Βρέσης.

ἀπὸ τὴν ἀναπνοὴν αὐτῶν (ἀπὸ τὰ χυῶτά των). Διὰ τοῦτο πρέπει
εἰς τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ τοίχου ν' ἀφίνετε δύο ἢ περισσότερα
ἀνοίγματα πλαγαστά, ἀπὸ τὰ ὁποῖα νὰ ἐξέρχωνται τὰ ἀκάθαρτα
ἀέρια.

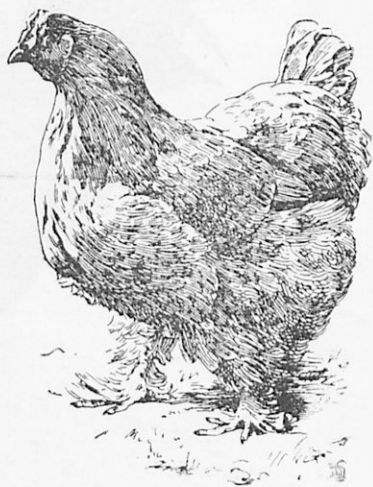
Ἐὰν ὁ ὄρνιθῶν εἶνε ξύλινος, πρέπει αἱ σανίδες του νὰ εἶνε
πλανισμένοι, καὶ ἐσωτερικῶς εἰ δυνατόν ἐλαιοχρωματισμένοι, νὰ
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

πλύνονται συχνά με βραστό νερό και έπειτα με διάλυση δραστηρίου απολυμαντικού φαρμάκου, από εκείνα που προμηθεύει ή Πτηνοτροφική Σχολή Ἀθηνῶν, ή και φανικού οξέος (εις μίαν δκᾶν νερόν 16 δράμια αγοραίου φανικού οξέος).

Τοῦ λιθοκίστου ορνιθῶνος οἱ τοῖχοι πρέπει νά επιστρῶνονται (σοβατίζονται) με ἀμμοζονίαμα, δηλαδή με λάσπην ἀπό ἄμμον και ἀσβέστι εκτός ἂν εἶνε καμωμένος ἀπό τὰ νέα τοῦβλα τοῦ «Ἀτλαντός» λεγόμενα, εις τὰ ὁποῖα εἶνε περιττόν τὸ σοβά-



Εἰκ. 6. Πετεινὸς Κοζιγζίνας.



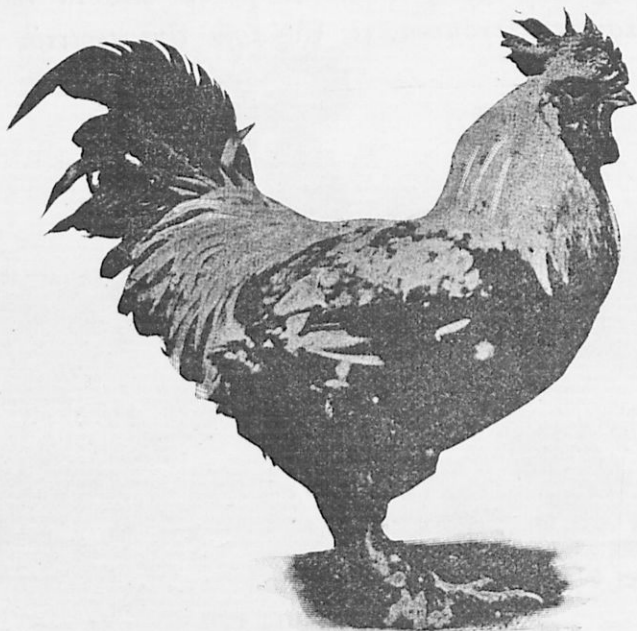
Εἰκ. 7. Κότιτα Κοζιγζίνας.

τισμα· τοῦ δὲ πλινθοκίστου ή ἀπό καλαμωτὴν πρέπει νά επιστρῶνονται οἱ τοῖχοι με λάσπην ἀπό χῶμα και ἄχυρα. Νά ἀσβεστῶνονται δὲ τοῦλάχιστον κάθε ἑξ μῆνας.

Τὸ ὕψος τοῦ μικροῦ ορνιθῶνος δὲν εἶνε ἀνάγκη νά γίνεται πολὺ μεγάλο· δύο ή και ἐνάμισυ μέτρον ὕψος εις τὴν χαμηλότεραν πλευρὰν και 2 1/2 ή και 2 μέτρα εις τὴν ὑψηλότεραν εἶνε ἀρκετόν, ὥστε νά ἤμπορῇ νά περιπατῇ ὁρθῶς ἄνθρωπος, διὰ νά
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τὸν καθαρίζη καὶ κάμνη τὰς ἄλλας ἀπαιτουμένας ἐργασίας ἐντὸς αὐτοῦ. Τὸ πλάτος τοῦ ὀρνιθῶνος, ὅπως καὶ τὸ μῆκος θὰ εἶνε ἀνάλογον μὲ τὸ πλῆθος τῶν ὀρνιθῶν σας. Λόγῳ χάριν διὰ 50-60 ὀρνιθῶν ἀρκεῖ χῶρος 6 τετραγωνικῶν μέτρων, ἤτοι μῆκος τοῦ ὀρνιθῶνος 3 μέτρα καὶ πλάτος 2 μέτρα.

Ἡ θύρα εἰς τὸν τοιοῦτον ὀρνιθῶνα πρέπει νὰ κατασκευά-

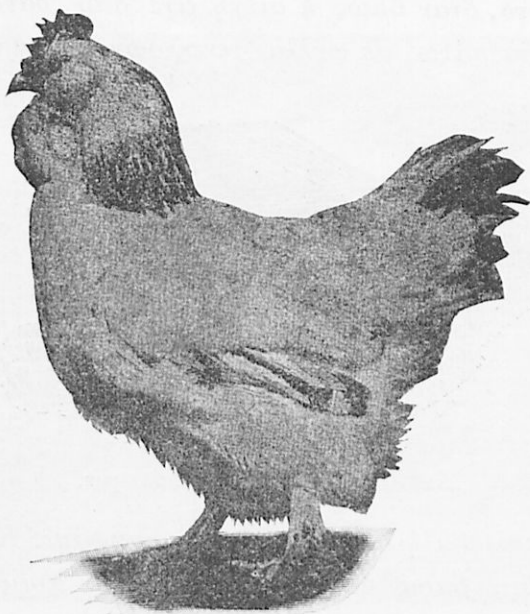


Εἰκ. 8. Πειτινὸς Φαβερῶλλης.

ζηται εἰς τὸ μέσον καὶ νὰ βλέπη εἰς τὸν ἥλιον· καὶ τὸ μισὸ ἄνω μέρος αὐτῆς πρέπει νὰ ἔχη ὑαλοπίνακας διὰ νὰ σφαλοῦν καλῶς τὸν ὀρνιθῶνα τὴν νύκτα, ἐνῶ ἀφίνουν τὴν ἡμέραν τὸν ἥλιον νὰ εἰσέρχηται εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ὀρνιθῶνος κατὰ τοὺς ψυχροὺς μῆνας. Ὅσον διὰ τὸ καλοκαῖρι τὴν νύκτα μένει ἀνοικτὴ ἡ θύρα καὶ διὰ νὰ μὴ εἶνε φόβος τὴν νύκτα ἀπὸ ἐπιβλαβῆ ζῶα (γάτες, ποντικούς, νυφίτσες κ.λ.) πρέπει ν' ἀσφαλίζηται μὲ συρματό-

πλεγμα. Διὰ τὰ μὴ πηγαίνῃ δὲ χαμένος ὁ χώρος μέσα εἰς τὸν μικρὸν ὀρνιθῶνα, περὶ τοῦ ὁποίου ὁ λόγος, πρέπει ἡ θύρα νὰ ἀνοίγῃ πρὸς τὰ ἔξω (εἰκ. 10).

Τὸ **πάτωμα** τοῦ ὀρνιθῶνος πρέπει νὰ εἶνε στερεὸν καὶ στρωμένον μὲ ψιλὴν ἄμμον ποταμίσαν. Ἡ ἄμμος αὐτὴ θὰ ἔχῃ πάχος 3 ἢ 4 δακτύλων καὶ νὰ διατηρῆται στεγρὴ τὸν χειμῶνα, ἐνῶ ἡμ-



Εἰκ. 9. Κόττα Φαβερώλλης.

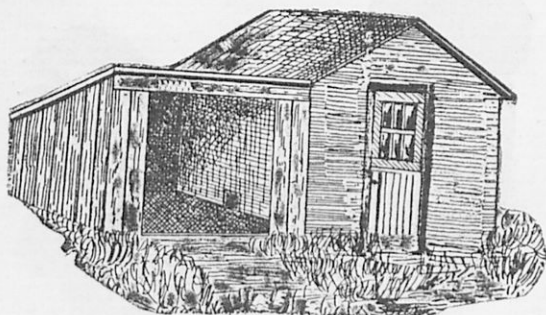
πορεῖ νὰ καταβρέχῃται τὸ θέρος διὰ νὰ εἶνε δροσερὴ. Τὸν πολὺν χειμῶνα γὰρ νᾶνε ζεστὸ τὸ πάτωμα τοῦ ὀρνιθῶνος, ρίχνετε εἴτε ἐπάνω ἀπὸ τὴν ἄμμον εἴτε καὶ χωρὶς τὴν ἄμμον ἄχυρα ψιλοκομμένα ἢ καὶ φουσκὴ ἀπὸ τὰ ἄλογα στεγνὴ.

Ἡ ἄμμος τοῦ ὀρνιθῶνος πρέπει νὰ κοσκινίζεται κάθε 2 ἢ 3 μῆνας, κάθε δὲ ἐξ μῆνας ἢ κάθε ἔτος τὸ πολὺν πρέπει νὰ ἀλλάξῃ. Ἐκεῖνος ποῦ κοσκινίζει τὴν ἄμμον τοῦ ὀρνιθῶνος πρέπει νὰ φέρῃ εἰς τὸ στόμα του τὸ **ἀλεξικονίορτον**, ὅπερ προμηθεύει

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἡ Πτηνοτροφικὴ Σχολή. Εἶνε τοῦτο εἶδος φιμώτρον, τὸ ὁποῖον ἐμποδίζει τὸν κομοροτὸν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν μύτην καὶ τὸ στόμα εἰς τὰ ὁποῖα εἰσέρχεται μόνον καθαρὸς ἀήρ.

Ἡ σκεπή (στέγη) τοῦ ὄρνιθωνος ἄς εἶνε ἀπὸ ὅτι δήποτε ἔκτος ἀπὸ μονάχα μέταλλα (τενεκέδες, τζίγκους), διότι αὐτὰ χωρὶς σανίδας φέρουν θερμότητα τὸ καλοκαῖρι ἀνυπόφορον καὶ ψύχος τὸν χειμῶνα, ὅταν ὁμως ἡ στέγη εἶνε ἀπὸ σανίδας δύναται νὰ στρωθῇ ἀπὸ πάνω μὲ φύλλα τενεκέδων χρωματισμένων μ

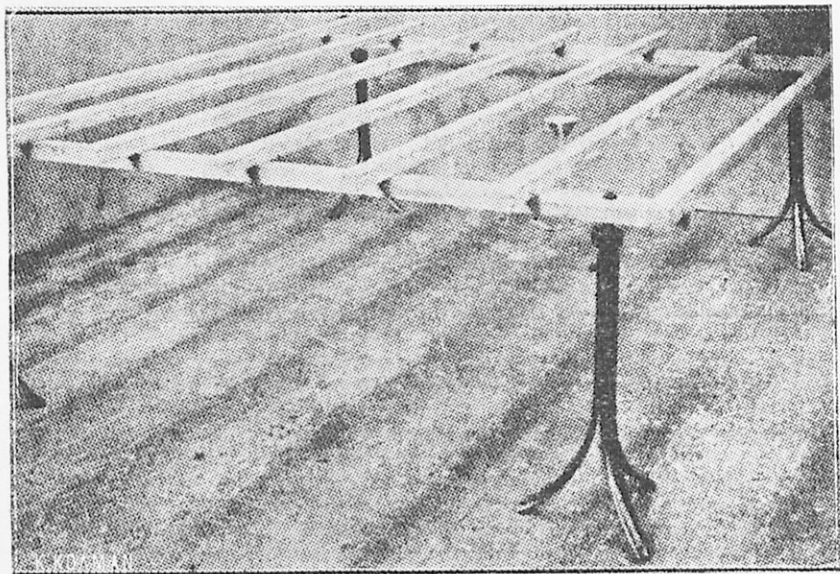


Εἰκ. 10. Ὅρνιθὸν μὲ ὑπόστεγον.

λαδομπογιὰ μολυβιὰ ἢ ἀλειμμένων μὲ κατράμι. Καὶ ἀπὸ ψαθὴ καὶ ἀπὸ βοῦθλα, ὅπως αἱ βλαχοκαλύβες τῶν ποιμένων δύναται νὰ εἶνε ἡ σκεπή τοῦ ὄρνιθωνος, φθάνει μόνον νὰ μὴ ἀφίνη ν πέφτη βροχὴ ἐντὸς αὐτοῦ.

Κοιτάναθρον (κούρνια).—Μέσα εἰς τὸν ὄρνιθωνα ὡς παραγωγῆς πρέπει νὰ ὑπάρχουν πάντοτε αἱ φωλεαὶ ὡτοκία καὶ τὸ **κοιτάναθρον** (κούρνια). Τὸ κοιτάναθρον χρησιμεύει διὰ νὰ ἀναπαύωνται αἱ ὄρνιθες ἰδίως τὴν νύκτα. Ἀνάγκη δὲ τὰ μέλη τοῦ κοιτανάθρου νὰ εἶνε κινητὰ διὰ νὰ καθαρίζονται καὶ ἀπολυμαίνωνται ἐνκόλως, ἀλλοίως θὰ γεμίζον ὄρνιθόφειρες καὶ τσιμπούρια, καὶ ἀλλοίμονον εἰς τὰ πουλερικά σας. Καὶ ἐφ' ὅσον τὰς ὄρνιθὰς σας βασανίζουν τὰ ζώφια, **μὴ περιμένετε ἀπὸ αὐτὰς ἀνγ**

Κάθε κοπιάναθρον ἔχει δύο καθρόνια ἢ τρία (εἰκ. 11), ἐπάνω εἰς τὰ ὁποῖα τοποθετοῦνται σιαυρωτὰ αἱ σανίδες (τὰ πέταυρα). Τὰ καθρόνια πρέπει νὰ μὴ ἀκουμβοῦν εἰς τὸν τοῖχον, ἀλλὰ νὰ στηρίζονται ἐπάνω εἰς τοὺς **μονωτῆρας**, ὅπως βλέπετε εἰς τοὺς στύλους τοῦ τηλεγράφου ὅτι τὸ σύρμα δὲν ἀκουμβᾷ εἰς τοὺς στύλους, ἀλλ' εἰς τὰ ὄργανα ἐκεῖνα ἀπὸ πορσελάνην, δη-

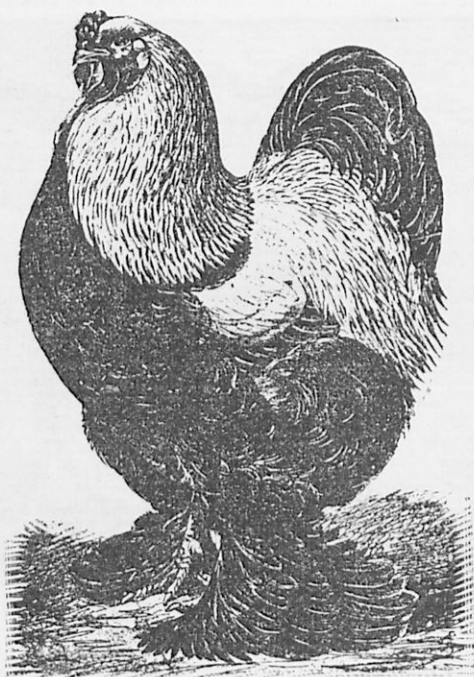


Εἰκ. 11. Κοπιάναθρον.

λαδὴ εἰς τοὺς μονωτῆρας. Οἱ μονωτῆρες αὐτοὶ τῶν κοπιανάθρων ἔχουν ἓνα κοίλωμα εἰς τὸ ὁποῖον χύνετε λάδι μὲ πετρέλαιον, διὰ νὰ μὴ ἠμποροῦν τὰ ζώφια νὰ προσβάλουν τὴν νύκτα τὰ πτηνά διότι τὴν ἡμέραν τὰ ζώφια αὐτὰ κρύπτονται εἰς τὰς χαραμάδας τῶν τοίχων καὶ τῶν σανίδων τοῦ ὀρνιθῶνος καὶ ἂν δὲν εὔρουν ἐπὶ τινος ἡμέρας τροφήν, ποφοῦν.

Εἰς τὸ κοπιάναθρον τοῦ ὀρνιθῶνος πὸν περιεγράψαμεν γινώσκοντες 50—60 κότες, τὰ καθρόνια στηρίζονται κατὰ μῆκος αὐτοῦ, δη-

λαδὴ ἀπὸ τὸν ἐμπρόσθιον τοῖχον εἰς τὸν ὀπίσθιον· θὰ ἔχουν λοιπὸν μῆκος 30 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου (πόντους) ὀλιγώτερον ἀπὸ τὸ μῆκος τοῦ ὀρνιθῶνος, δηλ. 2 μέτρα καὶ 70 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου κάθε ἐν καθρόνιον. Ἐὰ ἀπέχουν δὲ τὸ ἐν ἀπὸ τὸ ἄλλο καὶ 60 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου ὅπως καὶ ἀπὸ τοὺς πλαγινούς τοίχους, τὰ δὲ ἄκρα των θ' ἀπέχουν ἀπὸ τοὺς ἄλλους δύο τοίχους ἐμπρό-

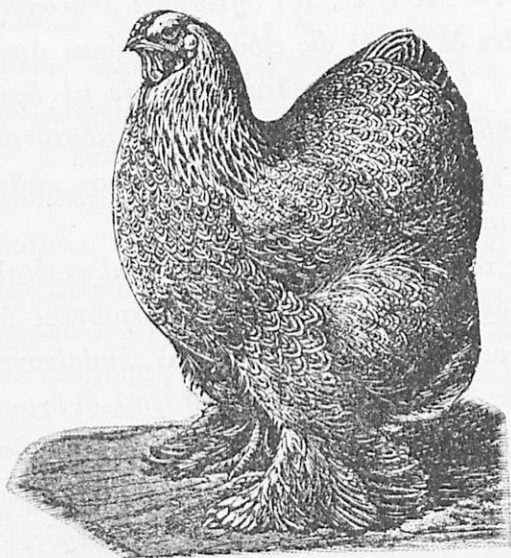


Εἰκ. 12. Πεινὸς Βράμας.

σθιον καὶ ὀπίσθιον κατὰ 15 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου, τὰ καθρόνια ἔχουν πάχος 3 δακτύλων καὶ πλάτος (ὄρθιον) 7—8 δακτύλων. 4 μονωτῆρες εἶνε ἀρκετοὶ διὰ τὸν ὀρνιθῶνα ὅπου περιγράφομεν, ἀλλ' εἶνε οὔτοι ὄργανα ἀναγκασιότατα καὶ ἀπαραίτητα.

Ἐπάνω εἰς αὐτὰ θὰ τοποθετηθοῦν 8 σανίδες (πέτανρα) μὲ μῆκος 1 μέτρον καὶ 70 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου ἐκάστη. Θὰ ἀπέ-

χουν δὲ ἢ μία σανὶς ἀπὸ τὴν ἄλλην 35 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου. Διὰ τὰ τοποθετιῶνται δὲ πάντοτε εἰς τὴν θέσιν των καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν τὰ πέταυρα, πρέπει τὰ καθρόνια εἰς τὰς θέσεις πὸν διασταυρῶνται μὲ τὰ πέταυρα νὰ φέρουν ἐμπηγμένα καρφιὰ τὰ ὁποῖα εἰσάγονται εἰς τρύπας, τὰς ὁποίας φέρουν τὰ πέταυρα εἰς τὰς ἰδίας θέσεις. Ἀλλὰ τὰ καρφιὰ αὐτὰ νὰ μὴ ἐξέχουν περισσότερον ἀπὸ τὸ πάχος τῶν σανίδων, διὰ νὰ μὴ ἐνοχλοῦν τὰ πόδια τῶν πτηνῶν.



Εἰκ. 13. Κόττα Βράμας.

Αἱ σανίδες (τὰ πέταυρα) πρέπει νὰ ἔχουν πλάτος 8 ἢ 10 δακτύλων, διὰ νὰ κάθηνται ἐπάνω καλὰ αἱ ὄρνιθες. (Νὰ μὴ εἶνε στρογγύλα ἢ λεπτὰ ξύλα μὲ γωνιὰς τὰ κουρνόξυλα). Τοποθετιοῦνται δὲ οὕτως ὥστε αἱ σανίδες νὰ εἶνε παράλληλοι τῆς θύρας, διότι αἱ ὄρνιθες ὅταν κάθηνται εἰς τὸ κοιτάναθρον, στρέφονται πάντοτε πρὸς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου.

Τὸ κοιτάναθρον πρέπει νὰ εἶνε εὐκίνητον καὶ ὄχι πλάγιον.

ν' ἀπέχη δὲ εἰς ὅλα του τὰ μέρη ἀπὸ τὸ πάτωμα 40 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου δηλαδή δύο σπιθαμάς.

Καὶ τὰ καθρόνια (δοκοὶ) τέλος καὶ αἱ σανίδες (τὰ πέταυρα) πρέπει νὰ εἶνε κινήτα, ὡς εἶπομεν, καὶ νὰ καθαρίζονται κάθε πρωίαν μὲν ἐπὶ τόπου μὲ τὴν **ξύστραν** καὶ μίαν φορὰν τὴν ἑβδομάδα ἔξω ἀπὸ τὸν ὀρνιθῶνα, ὅποτε καὶ θὰ πλύνονται μὲ βροστό νερὸ καὶ ἔπειτα θὰ ἀλείφονται μὲ διάλυσιν ἰσχυροῦ ἀντιμολυσματικοῦ φαρμάκου λ. χ. μὲ λυζόλην ⁽¹⁾.

Φωλεαί.—Μέσα εἰς τὸν ὀρνιθῶνα ὠτοκίας κρεμοῦνται αἱ φωλεαί. Εἶνε δὲ αὗται ὡς εἶδος καλαθάκια ἀπὸ λυγαριάν, ἢ καλαμόβεργες ἢ ἀπὸ σανίδα. Τὰς στρώνετε μὲ ἄχυρα ψιλοκομμένα, εἰς τὰ ὁποῖα ρίπτετε καὶ ὀλίγην ἔντομοκτόνον σκόνην, καὶ τὰ ὁποῖα ἀλλάζετε πολὺ συχνά, τοῦλάχιστον κάθε 15 ἡμέρας, ὅτε καὶ ἀπολυμαίνετε τὰς φωλεάς.

Ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὀρνιθῶν αἱ φωλεαὶ σχηματίζουν σειρὰν γύρω γύρω εἰς τὸν τοῖχον καὶ κρεμῶνται ὀλίγον ἄνωθεν τοῦ κοιτανάθρου, διὰ νὰ ἠμποροῦν νὰ ἐμβαίουν εὐκόλως εἰς αὐτὰς αἱ ὀρνιθες. Ὅταν εἶνε ξύλιναι αἱ φωλεαὶ ἔχουν σχῆμα σκάφης, μὲ μίαν σανίδα δεξιά, μίαν ἀριστερά, μίαν ὀπίσω καὶ μίαν ἔμπρός· ἔχει δὲ τόσα χωρίσματα ὅσαι εἶνε αἱ φωλεαί. Ἡ ἐπάνω σειρὰ ἔχει σκέπασμα πολὺ γυρτὸ πρὸς τὰ ἔμπρός, ὡς εἶδος σκεπῆς, ὥστε νὰ μὴ ἠμποροῦν τὴν νύκτα αἱ ὀρνιθες νὰ σταθοῦν ἐπάνω του. Κάθε μιὰ δὲ σκάφη ἔχει ἔμπρός μίαν σανίδα μὲ ἄρμους (ρεζέδες), ἢ ὁποῖα τὴν μὲν ἡμέραν μένει ὀριζοντία, τὴν δὲ νύκτα σηκώνεται εἰς τὰ ἔμπρός καὶ κλείει τὰς φωλεάς, διὰ νὰ μὴ διανυκτερεύσουν ἐκεῖ αἱ ὀρνιθες καὶ τὰς κοπρίζουν.

Διὰ τὸν ὀρνιθῶνα ποῦ περιεγράψαμεν, μιὰ σειρὰ φωλεῶν εἰς

(1) Ἡ λυζόλη εἶνε ὑγρὸν πυκνόν· μιὰ κουταλιὰ τῆς σούπας (5 δράμια) ἀπ' αὐτὸ σὲ 100 δράμια νερὸ γίνεται ἰσχυρὰ διάλυσις.

τοὺς τρεῖς τοίχους ἤτοι 5 εἰς τὸν δεξιόν, πέντε εἰς τὸν ἀριστερὸν καὶ 5 ὀπισθεν εἶνε ἀρκεταί⁽¹⁾.

Αἱ φωλεαὶ κρεμῶνται εἰς ἀπόστασιν 40 ἑκατοσιῶν τοῦ μέτρου παραπάνω ἀπὸ τὰ πέταυρα, διὰ τὰ ἠμποροῦν ν' ἀναβαίνουν μὲ εὐκολίαν εἰς αὐτὰς αἱ ὄρνιθες, χωρὶς τὰ τὰς ἐγγίξουν ὅταν κάθωνται εἰς τὰ πέταυρα. Εἰς ἐκάστην δὲ φωλεὰν βάζετε ἐν αὐγὸ τεχνητὸ γύψινο ἢ ξύλινο ἄσπρο γιὰ **φῶλο**.

Ἡ κόπρος τῶν πτηνῶν (αἱ κουνσουλιές).— Καθ' ἐκάστην πρωίαν τακτικά, ἀφοῦ αἱ ὄρνιθες ἐξέλθουν ἀπὸ τὸν ὄρνιθῶνα εἰς τὴν ἀυλήν, καθαρίζετε τὸ πάτωμα ἀπὸ τὰς ἀκαθαρσίας τῶν πτηνῶν, τὰς ὁποίας μαζεύετε μὲ ἓνα σιδερένιο κτένι⁽²⁾ καὶ τὰ ρίπτετε ἢ εἰς λάκκον μακρὰν τοῦ ὄρνιθῶνος, ἢ καλύτερον εἰς κανὲν παληοβάρελο. Ρίπτετε δὲ εἰς αὐτὸ ὀλίγο ἄσβέστι διὰ τὰ μὴ γίνωνται ἔντομα. Ἡ κόπρος τῶν ὄρνιθῶν καὶ περισσεῶν, ὡς καὶ τῶν μελεαγρίδων καὶ ἰνδορνιθῶν εἶνε τὸ καλύτερον λίπαρμα διὰ τοὺς λαχανοκήπους καὶ τὰ δένδρα. **Ποτὲ δὲν πρέπει** τὰ περιττώματα τῶν πτηνῶν **νὰ τὰ εὐρίσκη ἢ ἄλλη ἡμέρα** εἰς τὸν ὄρνιθῶνα.

Αὐλή.— Ἐὰν ὑπάρχη αὐλή, καλὸν εἶνε τὰ στρώνεται καὶ αὐτὴ μὲ ἄμμον, διὰ τὰ μὴ σχηματίζεται λάσπη, διότι ἡ ὑγρασία βλάπτει πολὺ τὰς ὄρνιθας. Ἄλλως τε πρέπει τὰ καθαρίζεται καλῶς κάθε ἡμέραν.

Ἐὰν ἡ αὐλή εἶνε μεγάλη δὲν πρέπει τὰ λείπουν ἀπ' αὐτὴν δένδρα καὶ μυρωδικὰ φυτὰ, ὅπως τὸ δενδρολίβανον, ἡ ἀψυθία, τὸ κορνοφύλλι (πύρεθρον), ἡ μαντζουράνα, ὁ ἀπήγανος καὶ ἄλλα τοιαῦτα, τῶν ὁποίων τὸ ἄρωμα ἀπομακρύνει τὰ ἐπιβλαβῆ

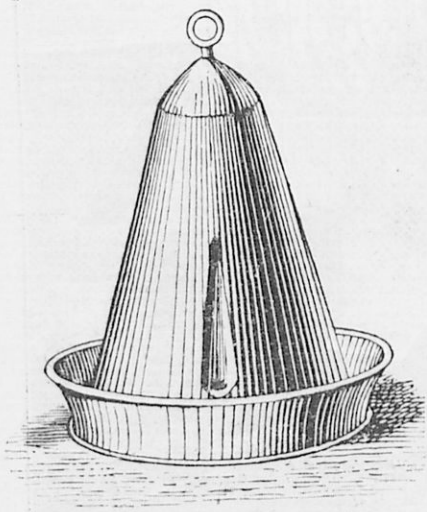
(1) Μία σειρά ἀπὸ 5 φωλεὰς εἶνε καλὸν τὰ προμηθευθῆ ἕκαστος ἀπὸ τὴν Πτηνοτροφικὴν Σχολὴν ὡς ὑπόδειγμα διὰ τὰς ἄλλας.

(2) Τοιοῦτον εἰδικὸν κτένι εὐρίσκειται μόνον εἰς τὴν αὐτὴν Σχολὴν, ἀπὸ τὴν ἧ ὁποίαν μόνον δύναται εἶναι τὸ στρογγυλὸν ἔργαλειον τῆς Παιδευτικῆς Πολιτικῆς

ὄλην τὴν ἡμέραν ἀπὸ ὀλίγον ὀλίγον νερὸν εἰς μακρὰν καὶ πολὺ στενὴν σκάφην, ἣ ὁποία ἐπειδὴ εἶνε ἐντελῶς ὀριζοντία διατηρεῖται πάντοτε γεμάτη καὶ ξεχειλιστὴ σχεδόν, τὸ δὲ περισσεῦον ὕδωρ χύνεται ἔξω ἀπὸ μικρὸν ἀβλακάζι ποῦ εἶνε εἰς τὸ χεῖλος τῆς στενῆς πλευρᾶς τῆς ποτίστρας· τοποθειεῖται δὲ εἰς τὸν τοῖχον ὥστε νὰ μὴ ἠμποροῦν νὰ τὴν λερώσουν τὰ πτηνά.

Τὸν χειμῶνα αἱ ποτίστραι πρέπει ν' ἀδιάζουν τακτικὰ κάθε βράδυ καὶ νὰ γεμίζονν κάθε πρωὶ μὲ χλιαρὸν νερό, τὸ ὁποῖον συντείνει πολὺ μαζὺν μὲ τὰ ἄλλα μέσα εἰς τὸ νὰ γεννοῦν αἱ ὄρνιθες συχνὰ ἀυγά.

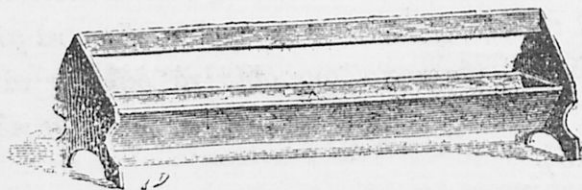
Εἰς τὸ νερὸ τῆς ποτίστρας χύνετε ὀλίγην διάλυσιν θεικοῦ σιδήρου (καρραμπογιᾶς) διὰ νὰ το κάμνετε ἀντιμιασματικὸν καὶ δυναμωτικὸν συγχρόνως· τὴν διάλυσιν αὐτὴν τὴν ἔχετε εἰς φιάλην· γίνεται δὲ ἐὰν διαλυθοῦν 10 δράμια θεικοῦ σιδήρου σὲ μιὰ ὀκτᾶ νερό.



Εἰκ. 15. Κλειυδροειδῆς ποτίστρα.

Ταγίστρας τὸ κύριον προσὸν εἶνε νὰ διατηρῇ τὴν τροφήν καθαράν

Ταγίστραι.— Καὶ τῆς τα-



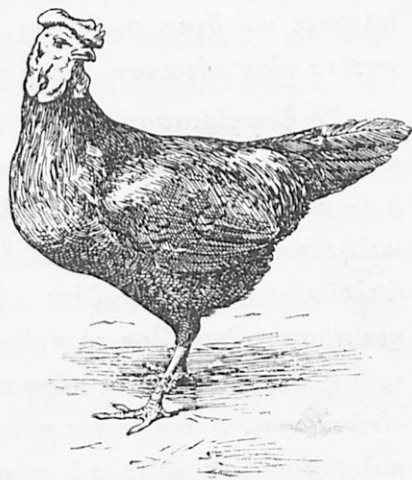
Εἰκ. 16. Ταγίστρα διὰ τὰς ὄρνιθας·

καὶ νὰ τοποθετηθῆναι ἐν τόσῳ ἰσότητι ὥστε νὰ σκορπίζεται ἡ τροφή. Ἡ

ἀπλουσιέρα διὰ τὰς ὄρνιθας ταγίστρα εἶνε σκάφη στενή ἀπὸ τε-
νεκέν, ἢ ὁποία κρεμάται εἰς τὸν τοῖχον τοῦ ὑποσιέγου ὀλίγον
ὑψηλότερον ἀπὸ τὸ ἔδαφος, ὥστε νὰ φθάνουν τὰ πτηνὰ νὰ φά-
γουν. Ἐπίσης ἀπλῆ ταγίστρα γίνεται καὶ ἀπὸ σανίδας εἰς σχῆμα
σκάφης, ἢ ὁποία τοποθετεῖται εἰς τὸ ἔδαφος (εἰκ. 16)· κατα-
σκευάζεται δὲ αὕτη ὥστε νὰ μὴ ἠμποροῦν τὰ πτηνὰ οὔτε νὰ πα-
τήσουν τὴν τροφήν οὔτε νὰ κοπρίσουν ἐντὸς τῆς ταγίστρας, ἀλλὰ
καὶ νὰ ἠμποροῦν νὰ τὴν καθαρίζῃ πολὺ εὐκόλως (1).



Εἰκ. 17. Πειτινὸς Ἰσπανικὸς.



Εἰκ. 18. Κόττα Ἰσπανική.

Ῥοτοκία.— Εἴτε ἀπὸ αὐγὰ ἀποκτήσετε ἰδικά σας πουλιὰ
καὶ τὰ μεγαλώσετε, εἴτε προμηθευθῆτε εἰσὶ μόνους ὄρνιθας διὰ τὸν
ὄρνιθῶνά σας, ἀνάγκη αὐταὶ νὰ εἶνε ἐκλεκταί, δηλαδή μεγαλόσω-
μοι καὶ γεννηῖται.

(1) Μίαν τοιαύτην ταγίστραν ὡς ὑπόδειγμα πρέπει ἕκαστος νὰ προμηθευθῇ
ἀπὸ τὴν Πτηνοτροφικὴν Σχολὴν τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Τὰ κυριώτερα γνωρίσματα πολυτοκίας τῶν ὀρνίθων εἶνε τὰ ἐξῆς. Εἶνε ἡμεραι καὶ προῖαι, ἔχουν τὸ ληρὶ καὶ τὰ χαοχάλια μεγάλα καὶ κατακκόκινα, τὸν κύκλον τῶν αὐτιῶν των ὀπωσοῦν μέγαν καὶ ἄσπρον, τὰ πόδια κοντά, τὴν κόπρον ξηρὰν καὶ τὴν γαστέρα μεγάλην καὶ κρεμαστήν. Ἄλλὰ πρὸ πάντων πρέπει νὰ κατάγωνται ἀπὸ γονεῖς γονίμους.

Ὅπωςδήποτε ὁμως καὶ ἂν ἀποκτήσῃτε τοὺς κατοίκους τοῦ ὀρνιθῶνός σας, πρώτη καὶ κυριωτάτη φροντίς σας θὰ εἶνε νὰ τας καθαρίσῃτε ἀπὸ τὰς ὀρνιθοφθείρας καὶ τὰ τσιμπούρια, τὰ ὁποῖα ἐνδέχεται νὰ ἔχουν εἰς τὸ σῶμά των. Τὸ αὐτὸ ὀφείλετε νὰ κάμνετε καὶ ὅταν πρόκειται νὰ προσθέσῃτε εἰς τὴν ἀγέλην σας κανένα νέον κάτοικον, ἀφοῦ ψάξετε καλῶς τὰ πούπουλά του.

Τὸ **ξεψείριασμα** λοιπὸν αὐτὸ γίνεται ὡς ἐξῆς: Λαμβάνετε σκόνην ἐνὸς φυτοῦ, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται πύρεθρον (κοινῶς κερυοφύλλι ἢ κόστος), ἢ καὶ ἄλλην οἵανδήποτε ἐντομοκτόνον σκόνην καλῆς ποιότητος (1), καὶ μὲ ἐν πολὺ μικρὸν φουσερὸν ἢ καὶ μὲ ἀπλοῦν τενεκεδένιο βαζάκι μὲ ψιλὰς τρύπες ὅπως τὰ θειαφιστήρια πασπαλίζετε ὅλον τὸ πτέρωμα τοῦ πτηνοῦ καὶ τὴν κεφαλὴν του· ἢ ἀλείφετε ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματος τοῦ πτηνοῦ μὲ ἀπλοῦν οἰνόπνευμα, προσέχοντες μόνον νὰ μὴ ἐγγίξῃ τὰ μάτια του. Τὸ καλοκαίρι ἠμπορεῖτε νὰ κάμνετε εἰς τὰς ψειριασμένας ὀρνιθὰς σας λουτρον ψυχρὸν ἢ χλιαρὸν κατὰ τὸν καιρὸν μὲ διάλυσιν λυζόλης (15 δράμια πυκνοῦ ὑγροῦ λυζόλης εἰς μίαν ὀκτὼν νερό). Κατόπιν ἀφίνετε τὸ πτηνὸν ἀπομεμονωμένον εἰς πολὺν καθαρὸν μέρος ἐπὶ 2 ἢ 3 ἡμερονύκτια, καὶ ἀφοῦ καθαρισθῇ ἐντελῶς (ἴσως χρειασθῇ καὶ νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ φάρμακον), τότε μόνον τοῦ ἐπιτρέπετε τὴν εἴσοδον εἰς τὸν ὀρνιθῶνα, ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ εἶνε καθαρώτατος.

(1) Τοιαῦτα ψειροκτόνα εἶνε ἀπὸ τὸ Ἐπιτελεσιεῖς Σχολῆς Πολιτικῆς

Ἡ ἀπομόνωσις πρέπει νὰ γίνεται καὶ εἰς κάθε ὄρνιθα ἢ ὅποια ἤθελε παρουσιάσει συμπτώματα ἀρρώστιας, τῶν ὁποίων κυριώτατον εἶνε ἡ ἀνορεξιά. Ἐνθὺς λοιπὸν τὴν ἀπομακρύνετε ἀπὸ τὰς ἄλλας ὄρνιθας καὶ ἐξετάζετε ἀπὸ τί πάσχει καὶ κάμνετε ὅτι θὰ εἴπωμεν παρακάτω εἰς τὸ κεφάλαιον περὶ ἀρρώστιας τῶν πουλιῶν.

Ἡ κόττι εἶχει ἐντὸς τῆς φθοῆκῆς της τόσα φάρια (περίπου 600) ὅσα ἀγὰ θὰ γεννήσῃ καθ' ὅλην τὴν ζωὴν της. Γεννᾷ δὲ κατὰ μέσον ὄρον 80 περίπου ἀγὰ τὸ πρῶτον ἔτος, 120 ἕως 130 τὸ δεύτερον ἔτος, 130 ἕως 150 τὸ τρίτον, 80 ἕως 100 τὸ τέταρτον, 60 τὸ πέμπτον, καὶ ὀλιγοστεύει ἢ φθοκία, καθόσον προχωρεῖ ἡ ἡλικία. Εἶνε λοιπὸν παρατηρημένον ὅτι ἡ κόττι ἀρχίζει νὰ στερεῖν τὸ 5ον ἔτος· διὰ τοῦτο ὀφείλετε ἅμα αἱ ὄρνιθές σας κλείσουν τὰ τέσσαρα χρόνια νὰ τας παχύνετε, διὰ νὰ τρυφερῶνῃ τὸ κρέας των, καὶ νὰ τας τρώγετε. Διότι διαφορετικὰ ἡ κατόπιν διατροφή αὐτῶν σᾶς φέρει ζημίαν καὶ ὄχι κέρδος.

Πολυτοκία τῶν ὀρνίθων.—Τὴν ποσότητα τῶν 600 ἕως 700 ἀγῶν δύναται καὶ πρέπει νὰ τα γεννήσῃ ἡ κόττι ἐντὸς τριῶν μόνον ἐτῶν, διὰ νὰ μὴ κοστίζῃ ἢ συντήρησις της ἐπὶ πολλὰ ἔτη.

Ἦτο λοιπὸν ἀνάγκη νὰ εὐρεθῇ μέσον δὲ τοῦ ὁποίου νὰ ἐπιταχυνθῇ ἡ φθοκία τῶν ὀρνίθων, δηλαδὴ νὰ γεννήσῃ ἡ κόττι ὅλα τὰ ἀγὰ τῆς φθοῆκῆς της ἐντὸς 3 μόνον ἐτῶν. Καὶ εἶνε πολλὰ τῶ ὄντι μέσα διὰ νὰ γεννοῦν αἱ ὄρνιθες πολλὰ ἀγὰ καὶ ἰδίως τὸν χειμῶνα. Λόγου χάριν αἱ θερμαντικαὶ τροφαὶ καὶ αἱ ἐρεθιστικαί, ὅπως εἶνε τὸ κρομύδι καὶ τὸ κοκκινοπίπερο μέσα εἰς τὴν τροφήν, τὰ τριμμένα κόκκαλα ἐπίσης, ὁ τσουνιδόσπορος, ὁ ὀποῖος εἶνε πάρα πολὺ ὀφέλιμος διὰ τὴν φθοκίαν· αἱ τροφαὶ νὰ ζυμώνωνται μὲ θερμὸ νερὸ τὸν χειμῶνα καὶ νὰ ὑπάρχῃ εἰς

τὴν διάθεσιν τῶν ὀρνίθων καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν χλιαρὸ νερό⁽¹⁾. Ὡς τροφήν νὰ προτιμᾶτε τὸ καλαμπόκι, εἰς δὲ τὰ πίτυρα νὰ ἀνακατεύετε ζωικὰς τροφάς, λόγου χάριν, κρέατα, αἷματα, ξύγ-για καὶ ὅτι ἄλλο σὰς εἶνε εὐκόλον. Τὰ πιᾶτα καὶ τὰ δοχεῖα τοῦ μαγειρείου σας νὰ τα πλύνετε μὲ καθαρὸ ζεστὸ νερό, καὶ μὲ τὰ ἀποπλύματα αὐτὰ νὰ ζυμώνονται τὰ πίτυρα. Τὰ δὲ κόκκαλα ποὺ μένουσιν ἀπὸ τὸ φαγητόν σας νὰ τα τσακίζετε εἰς μικρὰ κομμάτια καὶ νὰ τα δίδετε ἐπίσης εἰς τὰς ὀρνιθὰς σας. Τίποτε νὰ μὴ πετᾶτε ἀπομεινάρι τοῦ τραπεζιοῦ σας ὅταν ἔχετε νὰ θρέψετε κόττιες, ὄχι τόσον διὰ τὴν οἰκονομίαν, ὅσον διότι ἡ ποικιλία αὐτῆ τῶν τροφῶν συντείνει πολὺ εἰς τὴν ὑποτοκίαν.

Συντελεστικώτατον ἐπίσης διὰ τὴν πολυτοκίαν εἶνε καὶ μία σκόνη ἢ ὁποῖα ἔχει χροῶμα μελαφρὸν καὶ λέγεται **σκόνη τῆς πολυτοκίας**· ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔχη κανεὶς πεποῖθησιν εἰς τὴν προμηθεῖαν τῆς σκόνης αὐτῆς, διότι εἶνε πολλοὶ οἱ ὁποῖοι πωλοῦν διαφόρους σκόνας χωρὶς ἀποτέλεσμα. Ἡ Πτηνοτροφικὴ Σχολὴ ἐπρομηθεύθη πρὸ πολλοῦ καὶ ἔδωκε πρὸς δοκιμὴν καὶ ἔγιναν πολλὰ πειράματα, τῶν ὁποίων ἀποτέλεσμα ἦτο νὰ πιστωθῇ ὅτι ἀπὸ ὄλας τὰς σκόνας ὅπου πωλοῦν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀμερικὴν μία φαίνεται ἢ ἀρίστη καὶ αὐτὴν μόνον συμβουλεύομεν νὰ προμηθεύσθε. Πέντε δράμια τῆς σκόνης αὐτῆς (δηλ. μιὰ κουταλιά τῆς σούπας γεμάτη) εἶνε ἀρκετὴ διὰ δέκα ὀρνιθὰς ἢ πάπιας ἢ μελεαγρίδας (σὲ 150—160 δράμια πίτυρα). Δέκα δράμια διὰ δέκα ἰνδόρνιθας ἢ χήνας. Λίδεται δὲ εἰς τὰ πτηνὰ ἢ σκόνη αὕτη ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου μέχρι Μαρτίου, ὄχι δὲ καὶ τὸ καλοκαῖρι.

(1) Ἡ Πτηνοτροφικὴ Σχολὴ προμηθεύει εἶδος κλεψυδροειδῶν ποτιστῶν αἱ ὁποῖα θερμαίνουσι διαρκῶς τὸ νερὸ μὲ ἓνα μικρὸ καντηλάκι καὶ μὲ ἀνεπαίσθητον δαπάνην. Ὅμοίως προμηθεύει καὶ **σκόνην τῆς πολυτοκίας** πρὸς 2 δραχ. ἕκαστον σακκίδιον τῆς μισῆς ὀκάς ἦτοι δραχ. 2,50 μὲ τὰ ταχυδρομικὰ ἢ δραχ. 4, ἢ φέρει τὸ ἴδιον καὶ τὸ ἴδιον ἐκτετατοῦς διὰ τὴν οἰκονομίαν.

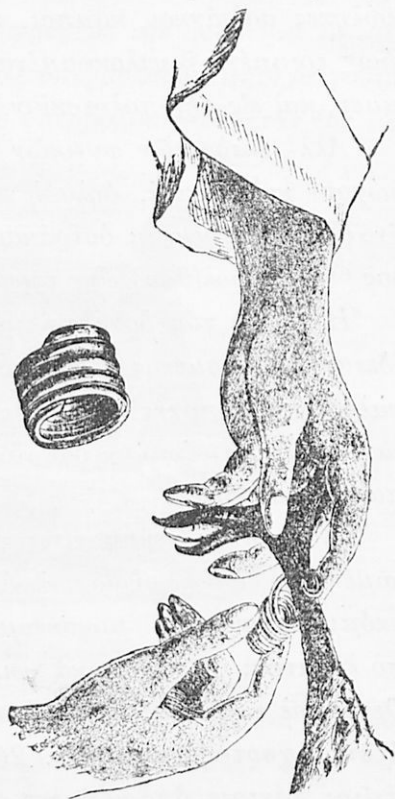
Γνώρισμα ἡλικίας.— Κατ' ἔτος συμπληρώνετε τὸν ἀριθμὸν μὲ νέας πουλακίδας· καὶ διὰ τὸ νὰ γνωρίζετε τὴν ἡλικίαν ἐκάστης ὄρνιθος κάμνετε τὸ ἔξῃς. Περνᾶτε εἰς τὸν πόδα αὐτῆς ἓνα ἑλικοειδῆ κρίκον χρωματιστὸν, ὅπως δεικνύει ἡ παρακειμένη εἰκὼν, λόγου χάριν κόκκινον εἰς τὰς ὄρνιθας αἱ ὁποῖαι ἔκλεισαν τὸν ἓνα χρόνον, πράσινον εἰς τὰς ὄρνιθας ποὺ ἔκλεισαν τοὺς δύο χρόνους, γαλάζιον εἰς ὅσας ἔκλεισαν τὸν τρίτον χρόνον καὶ μαῦρον εἰς ὅσας ἔκλεισαν τὰ τέσσαρα χρόνια ὥστε ἀπὸ μακρόθεν φαίνεται ἡ ἡλικία τῆς ὄρνιθος.

Τροφή τῶν ὀρνέθων.—

Αἱ ὄρνιθες εἶνε ζῶα παμφάγα, ἀρώγονν χόρτα, λάχανα, καρπούς, γλωρούς καὶ ξηρούς σκόληκας, κάμπας, χρυσολίδας, ἔντομα διάφορα, σαλιάγκους κ.λ. Πρέπει λοιπὸν νὰ δίδετε εἰς αὐτὰς τροφήν ποικίλην δηλαδή φυτικήν καὶ ζωικήν, ἀλλὰ καλήν· ἡ δὲ ζωικὴ τροφή νὰ μὴ δίδεται ὠμῆ ἀλλὰ ψημένη.

Αἱ κυριότεραι φυτικαὶ τρο-

φαὶ εἶναι ὁ σῖτος, τὸ καλαμπόκι, τὸ κριθάρι, τὸ νταρὶ (σόγγρον), ἡ βρώμη, ὁ καναβόσπορος, τὸ σησάμι, τὸ κεχρί, ὁ ἀρακάς, τὰ πῖσσα, τὸ ρύζι, ἡ φακὴ, οἱ σπόροι ἡλίου, πίτυρα, ψωμί, ἄλευρα, τσουκνίδες, πατάτες ψημένες, κραιβόλαχана, κοκκινογούλια, σπανάκια, ραδίκια, τριφύλι, ξυνήθρες, καρότα, μαρούλια, σέλινον



Εἰκ. 19. Πῶς τοποθετεῖται ὁ ἑλικοειδῆς κρίκος εἰς τὸ πόδι τῆς ὄρνιθος.

σέσπλα, κρομούδια, σκόρδα, καρποί δένδρων, σταφίδες, τσίπουρα και άλλα.

Ζωικαὶ δὲ τροφαὶ εἶνε αἵματα βρασμένα νωπά, ἢ ξηρὰ εἰς σκόνην, ἐντόσθια καὶ κρέατα βρασμένα ἢ πασιωμένα, γάλα, τυρί, σκώληκες σαλγάγκοι, κάμπαι, ψάρια βραστὰ ἢ πασιὰ, κόκκαλα ζώων τριμμένα ἢ ψιλοκομμένα, τὰ ὅποια ὠφελοῦν πολὺ, ὡς εἴπαμεν, καὶ εἰς τὴν πολυτοκίαν.

Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν φυτικῶν καὶ ζωικῶν τροφῶν αἱ ὄρνιθες τρώγουν καὶ ὀρυκτά, δηλαδὴ πετραδάκια, τσόφλια ἀγῶν τριμμένα⁽¹⁾ καὶ τρίμματα ὀστράκων. Τὰ δὲ τρίμματα τσακμακόπετρας⁽²⁾ (πυρολίθου) εἶνε τροφὴ θρεπτικὴ καὶ πολὺ τονωτικὴ.

Ἡ τροφὴ τῶν ὀρνίθων πρέπει νὰ εἶνε κανονικὴ, δηλαδὴ νὰ δίδεται εἰς ὠρισμένας ὥρας καθεκάστην ἡμέραν, καὶ νὰ ἀλλάζῃ ἀνάλογως τῆς ἐποχῆς. Ἐν γεῦμα τὴν πρωΐαν, ἔν τὴν μεσημβριάν, ὅταν δὲν ἔχουν ἔκτασιν διὰ τὰ βόσκουν, καὶ ἔν τὸ δειλινὸν εἶνε ἀπαραίτητα.

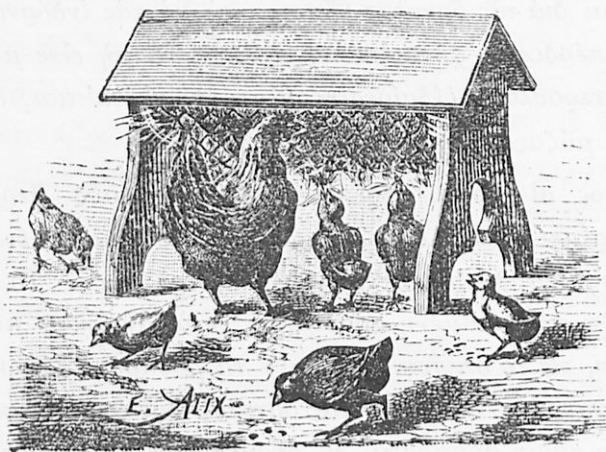
Τὸ πρωινὸν γεῦμα γίνεται ἀπὸ μᾶζαν δηλαδὴ ἢ πίτυρα ζυμωμένα μὲ ζωικὰς οὐσίας, ἢ ἄλευρα ἢ πατάτας ψημένας, καὶ ξεροκόμματα ψωμοῦ μουσκευμένα. Τὸ μεσημβρινὸν γεῦμα εἶνε ἀπὸ λαχανικὰ ἢ χορταρικὰ ψιλοκομμένα. Ταῦτα καλὸν εἶνε νὰ τίθενται σὲ ταγίστρας κατεσκευασμένας ἐπίτηδες, αἱ ὅποια ὀνομάζονται **χορτοφάτναι** (εἰκ. 20). Τὸ ἀπογευματινὸν γεῦμα ἀποτελεῖται πάντοτε ἀπὸ κόκκους οἴους δῆποτε ἐξ ἐκείνων ποὺ ἀνεφέραμεν παραπάνω, ἀλλ' ὄχι πάντοτε τοῦ αὐτοῦ εἶδους, δηλαδὴ ἄλλοτε δίδετε κριθάρι ἄλλοτε βρώμη, ἄλλοτε καλαμπόκι καὶ

(1) Ποτὲ νὰ μὴ δίδετε εἰς τὴν ὄρνιθάν σας μεγάλα κομμάτια ἀπὸ τσόφλια ἀγῶ, διότι τότε συνηθίζει νὰ θραύῃ τὰ αἰγὰ ὅπου γεννᾷ καὶ νὰ τα τρώγῃ.

(2) Ἡ Πτηνοτροφικὴ Σχολὴ ἐπρομηθεύθη ἐξ Ἀγγλίας τοιαῦτα χάριν ἐν κολίαις τῶν ὀρνιθοτροφῶν.

καθ' ἑξῆς οὕτω. Νὰ ἔχητε δὲ στὸν νοῦν σας ὅτι τὸν χειμῶνα προσιμῶνται αἱ θερμαντικαὶ τροφαί, ὅπως τὸ ἀραποσίτι καὶ δροσιτικά καὶ τὸ καλοκαίρι.

Πρέπει δὲ αἱ τροφαὶ νὰ εἶνε καλοχώνευτοι καὶ καλῆς ποιότητος, δηλαδή ὄχι χαλασμένα· ὡς πρὸς δὲ τὴν ποσότητα τὸ ταῖν (σιτηρέσιον) πρέπει νὰ μὴ εἶνε μίτη ὑπερβολικόν, μίτη ὀλιγοστὸν καὶ μένουν νηστικῆς αἱ ὄρνιθες. Τὸ ὑπερβολικόν φαγητὸν τὰς πα-



Εἰκ. 20. Χορτοφάτη (ποσοφάτη).

χύνει καὶ δὲν γεννοβολοῦν. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἔχετε ἓνα ὠρισμένον μέτρον ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὄρνιθων σας. Δέκα δρόμα κόκκοι γὰρ κάθε ὄρνιθα καθ' ἑκάστην ἡμέραν εἶνε ἀρκετά· ἀναλόγως τὴν ἡμέραν καὶ ἡ πρωινὴ τροφή.

Αἱ μᾶζαι γίνονται συνήθως 1ον) ἀπὸ δύο μέρη πίτυρα ἢ κριθαράλευρον ἢ μπομποτάλευρον ἢ τρίτης ποιότητος σιτάλευρον ἀνακατευσμένα μὲ ἓν μέρος βρασμένου αἵματος φιλοκομμένου ἢ κωποῦ κρέατος ψημένου ἢ παστοῦ ἐπίσης φιλοκομμένου, ἢ μὲ ὀλίγον λίπος χοιρινόν, 2ον) μὲ τυρόγαλον ἢ καὶ μὲ ἀπλοῦν νερὸ γλιαρὸν τὸν χειμῶνα, δροσερὸ τὸ καλοκαίρι.

Μέσα εἰς τὰς μάζας ρίπτεται ὀλίγον ἀλάτι μαγειρικόν, ὀλίγην φωσφοροῦχον σκόνην⁽¹⁾ καὶ ὀλίγον ἄνθος θειαφιοῦ. Ἐκτὸς ἂν δίδετε εἰς αὐτὰς ἀπὸ τὴν σκόνην τῆς πολυτοκίας, ὁπότε ὅλα αὐτὰ τὰ ἄλλα εἶνε περιττά. Νὰ μὴ λείπη δὲ εἰς χωριστὰ δοχεῖα ἢ καὶ σκορπισμένη ἄμμος χονδρῆ. Ἄν δὲ ἔχετε τρίμματα τσακμακόπετρας (πυρολίθου) τὰνακατεύεται μέσα εἰς τὰς μάζας ἢ ἐν ἑλλείψει καὶ τούτων τρίμματα τσόφλιων αὐγῶν, ὀλίγα πάντοτε.

Αἱ μᾶζαι διὰ τὰς ὄρνιθας (ὅπως καὶ διὰ τὰς ἰνδόρνιθας, μελεαγρίδας, πέροδικας, χῆνας κ.λ.) πρέπει νὰ μὴ εἶνε μήτε ξηραὶ μήτε πολὺν νερουλαί· (ἔξαίρεσιν κάμνουν αἱ πάπαι, αἱ ὁποῖαι θέλουν τὰς μάζας πολὺν νερουλὰς ὡς χυλόν).

Τὸ θέρος αἱ τροφαὶ πρέπει νὰ μὴ εἶνε πολὺν θερμαντικαί. Αἱ μᾶζαι πρέπει νὰ εἶνε δροσιστικαὶ καὶ φρεσκοκαμωμένα διὰ νὰ μὴ ξυνίζουν, καὶ ν' ἀνακατεύωνται μὲ νερὸ κρού. Τὸ μεσημέρι νὰ δίδετε τὴν συνειθισμένην πρασινάδα, ἔκτὸς ἂν ἔχουν μέρος χορταριασμένον, εἰς τὸ ὁποῖον ἠμποροῦν νὰ βόσκουν αἱ ὄρνιθές σας. Τὸ δὲ δειλινόν, ἐὰν δίδετε εἰς τὰς ὄρνιθὰς σας θερμαντικὸν κόκκον, λόγου χάριν ἀραποσίτι, ν' ἀνακατεύετε μὲ αὐτοὺς καὶ κροθᾶρι κάποτε. Ἐκτὸς τὸν χειμῶνα ὁπότε ἐπιβάλλεται νὰ δίδετε κυρίως θερμαντικὰς τροφὰς.

Ὅταν κάμνη πολλὴν ζέστην, τὸ πάτωμα πρέπει νὰ καταβρέχεται διὰ νὰ διατηρῆται ὁ χῶρος δροσερός· καὶ αἱ ποτίστραὶ ὄχι μόνον πρέπει νὰ τοποθετῶνται εἰς τὴν σκιάν, ἀλλὰ καὶ τὸ νερόν ν' ἀλλάζῃ συχνὰ γὰ νὰ μὴ ζεσταίνεται, διότι τὸ ζεστὸ νερὸ τὸ καλοκαίρι βλάπτει τὴν υγείαν τῶν πτηνῶν.

Ὅταν ὁμως κάμνη πολὺν κρού πρέπει νὰ τρώγουν καὶ νὰ πίνουσαν αἱ ὄρνιθες τροφὰς θερμὰς καὶ θερμαντικὰς, ὅπως εἶνε τὸ

(1) Ταύτην καθὼς καὶ ὅλα τὰ φάρμακα προμηθεύει ἡ Πτηνοτροφικὴ Σχολή.

καλαμπόκι, τὰ κρομμύδια ψιλοκομμένα, ὀλίγον πιπέρι ἀνακατευ-
 μένον μὲ τὰς τροφάς, καὶ ἄλλα τοιαῦτα.

Αὐγά.— Συνήθως ἡ φωτοκία ἀρχίζει τὸν Ἰανουάριον, αὐ-
 ξάνει κατὰ τὴν ἀνοιξιν, ἐξακολουθεῖ τὸ θέρος καὶ σταματᾷ εἰς τὴν
 ἐποχὴν τοῦ φυσικοῦ αὐτομάτου μαθήματος (περοοροσίας) τῶν
 πτηνῶν τὸν Αὐγουστον καὶ Σεπτέμβριον.

Ἄλλὰ διὰ τὰ γεννοῦν αἱ ὄρνιθες καὶ τὸ φθινόπωρον κάμνετε
 εἰς αὐτὰς τὸν Ἰούνιον καὶ Ἰούλιον ἐλαφρὸν μάθημα, δηλαδὴ
 ἀφαιρεῖτε ἀπ' αὐτὰς κάμποσα πτερὰ καὶ πούπουλα, τουτέστι κά-
 μνετε πρῶιμα τεχνικῶς ὅτι ἡ φύσις κάμνει τὸν Αὐγουστον καὶ
 τὸν Σεπτέμβριον. Προσέτι διὰ τὰ γεννοβολοῦν αἱ ὄρνιθές σας τὸ
 φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα δίδετε εἰς αὐτὰς (κότιες καὶ πειτει-
 νοὺς) ὡς εἴπομεν σελ.20 ὀλίγην **σκόνην τῆς πολυτοκίας** ⁽¹⁾ τὴν
 ὁποίαν ἀνακατεύετε καλῶς εἰς τὴν πρωινήν τροφήν, συμφώνως
 μὲ τὰς ὁδηγίας τὰς ὁποίας χορηγεῖ ἡ **Πτηνοτροφικὴ Σχολή**. Ἡ
 γνησία αὕτη σκόνη αὐξάνει τὴν φωτοκίαν κατὰ τριάντα ἐπὶ τοῖς
 ἑκατόν.

Τὰ αὐγά μαζώνετε ἀπὸ τὰς φωλεὰς τρεῖς φορὰς τὴν ἡμέραν
 διὰ τὰ μὴ ζεσταίνονται ἀπὸ τὸ κάθισμα τῶν ὄρνιθων· μετὰ τὴν
 συλλογὴν τοποθετοῦνται εἰς μέρος ξηρὸν καὶ δροσερὸν (μῆτε ζε-
 στὸν μῆτε ὑγρὸν).

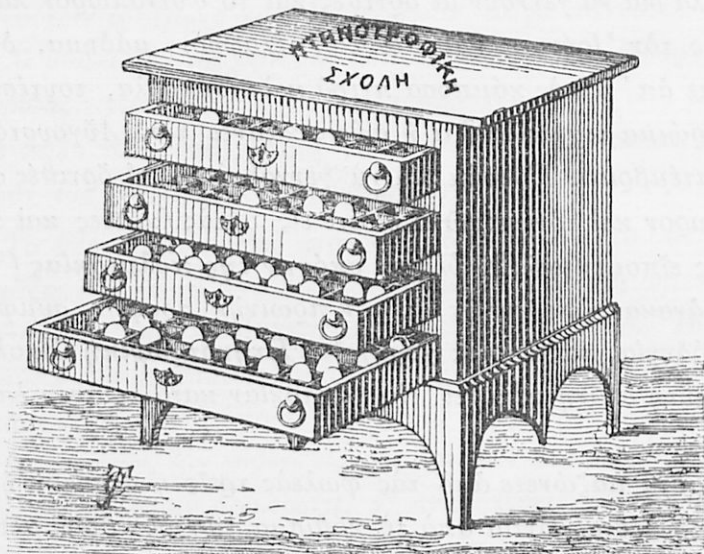
Αἱ ὄρνιθες γεννοῦν αὐγά καὶ χωρὶς πετηνοῦς, ἀλλὰ τότε τὰ
 αὐγά εἶνε ἄσπορα (ἄγονα). Τὰ ἄγονα αὐγά διατηροῦνται περισ-
 σότερον χρόνον, ἀλλὰ δὲν χρησιμεύουν διὰ κλώσσημα : ἐπομένως
 ὅποιος θέλει αὐγά μόνον διὰ φάγωμα καὶ ὄχι διὰ κλώσσημα εἶνε
 περιττὸν τὰ τρέφῃ πετηνοῦς καὶ τὰ ἐξοδεύῃ ματαίως.

Πετηνοῦς δὲ μόνον μεταχειρίζεται ὅταν θέλῃ τὰ αὐγά διὰ

(1) Μόνον διὰ τὴν σκόνην τὴν ὁποίαν προμηθεύει ἡ Πτηνοτροφικὴ Σχολὴ
 Ἀθηνῶν ἔχομεν ἀποδείξεις ὅτι εἶνε ἀποτελεσματικὴ.

κλώσσημα· τότε δὲ ἓνας πετηγὸς ἀρκεῖ διὰ 6 ἕως 10 τὸ πολὺν κότες.

Τὸν Ἰανουάριον ἀρχίζουν νὰ γεννοβολοῦν αἱ πουλακίδες ποὺ ἐγεννήθησαν τὸν Μάρτιον καὶ Ἀπρίλιον. Τότε διαλέγετε ἀπ' αὐτάς, ὅσας κάμνουν τὰ μεγαλύτερα αὐγά, διότι αὐτὴν τὴν ἐποχὴν συνήθως δὲν ἔχετε πολλὰ αὐγά ἀπὸ τὰς περισσοτέρας ὄρνιθας. Τὰς



Εἰκ. 21. Ἐρμάριον αὐγῶν.

πουλακίδας λοιπὸν αὐτάς ποὺ εἴπομεν τὰς βάλλετε χωριστὰ μὲ ἓνα δυναμωμένον πετηγὸν δύο χρόνων καὶ μετὰ δέκα ἡμέρας ἀρχίζετε νὰ μαζώνετε τὰ αὐγά ποὺ γεννοῦν αἱ πουλακίδες, τὰς ὁποίας ἐχωρίσατε, καὶ τὰ τοποθετεῖτε εἰς μέρος ξηρὸν καὶ δροσερὸν, γιὰ νὰ σας χρησιμεύσουν διὰ τὸ κλώσσημα. Ἀλλὰ διὰ νὰ εἶνε τὰ αὐγά αὐτὰ γόνιμα δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ ἔχουν αἱ πουλακίδες πετηγόν, ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ εἶνε πολὺ μικραὶ τὴν ἡλικίαν, δηλαδή ὄχι νεώτεροι τῶν 8 μηνῶν. Διότι διαφορετικὰ τὰ πουλιὰ ποὺ ἤθελε

βγοῦν ἀπὸ αὐγὰ ἀδυνατισμένα δὲν θὰ μεγαλώνουν εὐκολα, ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ θὰ ψωφοῦν πολλὰ ἀπ' αὐτὰ πρὶν μεγαλώσουν. Οἱ πειτηνοὶ οἱ μικρότεροι τῶν 2 χρόνων πρέπει νὰ διατηρῶνται χωριστὰ γιὰ νὰ μὴ συννευρίσκωνται μὲ ὄρνιθας καὶ ἑξαδυνατίζη τὸ σπέρμα των.

Κλώσσημα.— Καὶ ἂν μὲν ἔχετε ὄρνιθας ποῦ ἀρχίζουν νὰ κλωσσοῦν καθίζετε αὐτάς, ἄλλως δανείζεσθε ἀπὸ τὴν γειτονιά· καὶ ἂν δὲν εὔρετε, βάζετε τὰ αὐγὰ εἰς τὴν κλωσσομηχανήν. Τοῦτο δὲ εἶνε καὶ τὸ προτιμότερον τῶρα ὅπου ἡ ἐφεύρεσις τῆς νέας κλωσσομηχανῆς τοῦ συστήματός μας «ἀπαράμιλλος» εὐκολύνει πολὺ τὸ πρῶγμα, διότι αἱ μηχαναὶ αὐταὶ εἶνε εὐθηναὶ καὶ δὲν κοστίζει πολὺ ἢ ἐκκόλαιμις μὲ αὐτάς.

Αὐτὸ θὰ εἶνε τὸ πρῶτον κλώσσημα ποῦ θὰ σας δώσῃ τὰ πρῶτα ὄρνιθια· ἐκτὸς ἂν εἶχατε αὐγὰ τὸν Δεκέμβριον ἢ τὸν Νοέμβριον καὶ μετεχειρίσθητε τὴν κλωσσομηχανήν σας, ὁπότε θὰ ἔχετε ἀκόμη προσιμώτερα ὄρνιθόπουλα, τὰ ὁποῖα θὰ ἔχουν καλὴν τιμὴν.

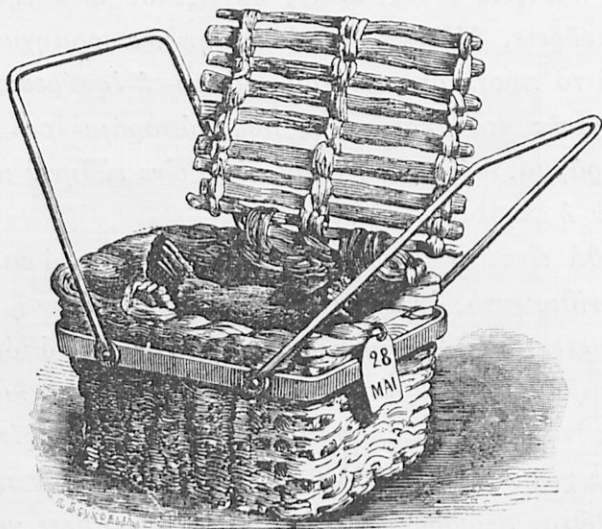
Ὅπως εἶπομεν καὶ παραπάνω κάθε γενεὰ πρέπει ν' ἀνατρέφεται σὲ χωριστὸν ὄρνιθῶνα ἂν λοιπὸν ἔχετε τὸν τρόπον δηλαδὴ ὄρνιθῶνας περισσοτέρους, ἢ μπορεῖτε νὰ κάμετε γρήγορα καὶ ἄλλο κλώσσημα. Τότε μαζεύετε τὰ αὐγὰ τῶν ὄρνιθῶν τῶν δύο χρόνων μετὰ δὲ δύο μῆνας μαζεύετε τὰ αὐγὰ τῶν πουλάδων διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν.

Τὰ αὐγὰ διὰ τὸ κλώσσημα πρέπει νὰ εἶνε φρέσκα, ὅσο φρεσκότερα τόσο τὸ καλύτερον, καὶ νὰ μὴ ταράσσωνται καὶ βλάπτεται τὸ σπέρμα των.

Ἄλλὰ διὰ νὰ γίνῃ τὸ κλώσσημα (ἢ ἐπώσις) μὲ φυσικὰς ὄρνιθας ἢ μὲ ἰνδὸρνιθας (γαλοποῦλες). πρέπει ὄχι μόνον νὰ ἔχητε ἀπὸ αὐτάς, ἀλλὰ καὶ νὰ κλωσσοῦν. Γίνεται δὲ τὸ τοιοῦτον κλώσσημα μόνον τὴν ἄνοιξιν καὶ τὸ θέρος· σπανιώτατα δὲ τὸν Ἰα-

νουάριον καὶ Σεπτέμβριον ἢ Ὀκτώβριον, ὅταν κάμη ζεστὸν καιρὸν.

Μόνον μὲ κλωσσομηχανὰς ἠμπορεῖ ὁ καθείς νὰ βγάλῃ πουλιὰ εἰς πᾶσαν ἐποχὴν τοῦ ἔτους καὶ τὸν βαρύτετον χειμῶνα ἀκόμη ἀρκεῖ μόνον νὰ ἔχη αὐτὰ καὶ αὐτὰ γόνιμα, δηλαδὴ ἀπὸ κόττες ποὺ συζοῦν μὲ γερούς πειτηρούς.



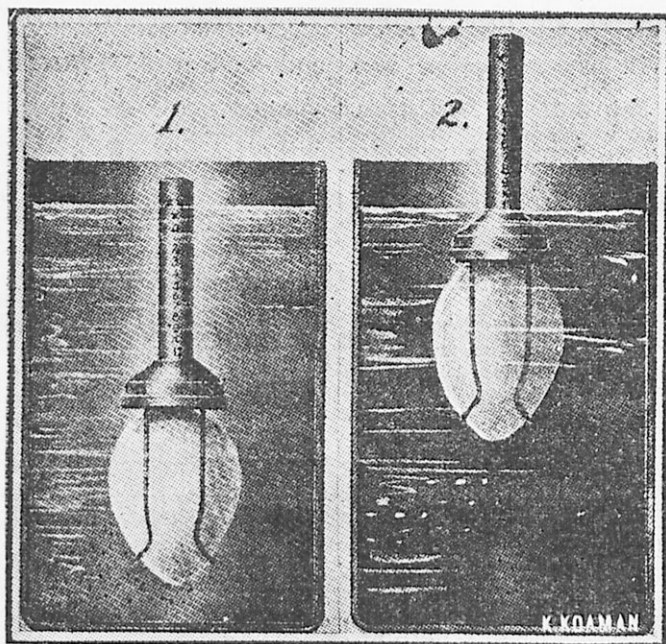
Εἰκ. 22. Κλωσσοφωλιά.

Τὰ τοιαῦτα κλωσσήματα μὲ μηχανὴν τὸν χειμῶνα κοστίζουν βέβαια περισσότερον διότι τὰ αὐτὰ εἶνε σπάνια καὶ ἀκριβά, καὶ εἰς τὰ ἑκατὸν μόλις τὰ πενήντα θὰ ἔχουν σπέρμα· ἀλλ' ἡ δαπάνη αὐτὴ πληρώνεται μὲ τὴν μεγάλην ἀξίαν τῶν πουλιῶν ποῦ βγαίνουν τὸν χειμῶνα.

Τὰ αὐτὰ ποῦ εἶνε προωρισμένα διὰ κλώσσημα, ἀφοῦ ἐξετασθοῦν μὲ τὸ **μαγικὸν λεγόμενον ὤροσκόπιον**¹ ἐὰν ὑπάρχη ἀπ'

(1) Τὸ **μαγικὸν ὤροσκόπιον** εἶνε μικρὸν ὄργανον τὸ ὁποῖον μεταχειρίζεται τις κατὰ τὰς ὁδηγίας, αἱ ὁποῖαι τὸ συνοδεύουν. Δι' αὐτοῦ διακρίνονται πρὸ Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

αὐτὸ καὶ κρατηθοῦν μόνον ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα φανερώσουν ὅτι εἶνε γόνιμα, δηλ. ὅσα ἔχουν σπόρον, καὶ αὐτὰ νὰ χρησιμοποιηθοῦν,



Εἰκ. 23. Μαγικὸν ὀφθαλμοκίνητον.

πρέπει νὰ καθαρισθοῦν προσεκτικὰ μὲ χλιαρὸ νερὸ καὶ ἀφοῦ σπογγισθοῦν ἐλαφρὰ, ἀραδιάζονται ἐπάνω εἰς στρῶμα δημητριακῶν καρπῶν ἢ ὀσπρίων, καὶ ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα των τοποθε-

νὰ τεθοῦν εἰς ἐπέφασιν τὰ αὐτὰ ὅχι μόνον ἂν ἔχουν σπόρον ἀλλὰ καὶ ἂν τὸ πουλί εἶνε ἀρσενικόν ἢ θηλυκόν. Ἡ ἐφεύρεσις αὐτοῦ τοῦ ὄργανου, ἂν ἀποδειχθῇ χρήσιμον, μέγας θὰ εὐεργετήσῃ τοὺς ὀρνιθοιοδούς. Ἡ Πτηνοτροφικὴ Σχολὴ προμηθεύει αὐτὸ ἐξ Ἀμερικῆς ἀντὶ δύο δολαρίων ἢ τοῦ δραχ. 10,50. Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τοῦνται εἰς τὰς κλωσσοφωλιὰς ἢ εἰς τὰ συρτάρια τῆς κλωσσομηχανῆς (1) κατὰ σειράν.

Αἱ φυσικαὶ κλώσσαι (πιτηνά), ὅπως καὶ αἱ κλωσσομηχαναὶ τοποθετοῦνται εἰς μέρος ἡσυχον, ὄχι πολὺ φωτισμένον οὐδὲ ξηρόν. Ἄν εἶνε καλοκαίρι καὶ ξηρασία, καταβρέχεται τὸ πάτωμα διὰ τὰ ἔχρη ὁ ἀέρας ἐκεῖ μέσα ὑγρασίαν.

Εἰς τὴν κλώσσαν τοποθετοῦνται 12 ἕως 16 ἀγὰ ἀναλόγως τοῦ μεγέθους τῆς κόπτης. Εἰς τὰς γαλοπούλας ἠμπορεῖ τὰ τεθοῦν καὶ 30 ἀγὰ ὄρουθος. Αἱ δὲ κλωσσομηχαναὶ χωροῦν ἄλλαι μὲν 50 ἢ 60 ἀγὰ, ἄλλαι 100, ἄλλαι 200, 300, 400, 500 ἀγὰ.

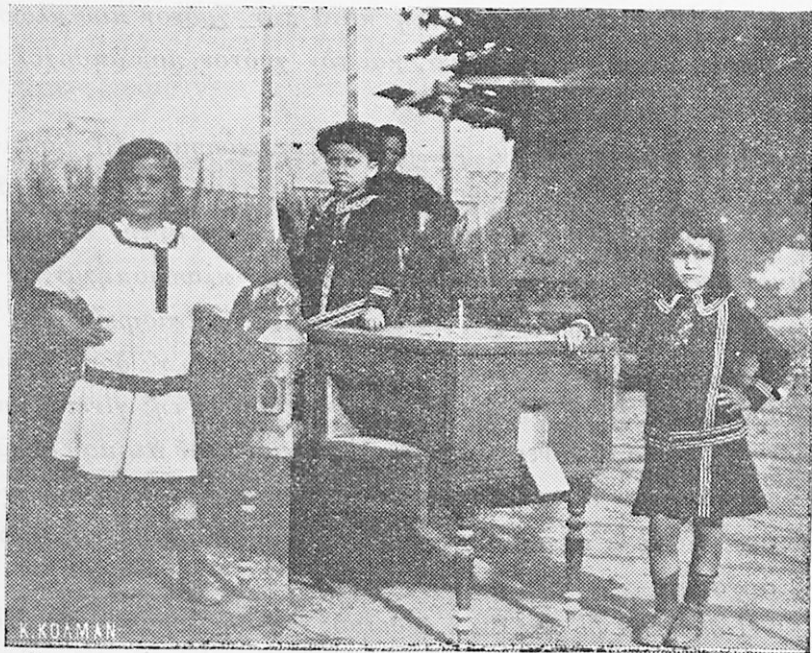
Νὰ προτιμᾶτε δὲ τὰ καθίζετε τρεῖς τοῦλάχιστον μαζὺν κλώσσας τὴν ἰδίαν ἡμέραν, καὶ ἂν δὲν ἔχετε ὄλας, δανεισθῆτε ἀπὸ τὴν γειτονίαν. Εἰς κάθε μίαν δὲ κλωσσοφωλιὰν ἢ εἰς τὴν κλωσσομηχανὴν κρεμᾶτε ἓνα καρτονάκι. ὅπως φαίνεται εἰς τὴν εἰκόνα 21, εἰς τὴν ὁποίαν σημειώνετε τὴν ἡμερομηνίαν ὅπου ἄρχισε τὸ κλώσσημα.

Τὸ τὰ καθίζονται μαζὺν πολλαὶ κλώσσαι τὴν αὐτὴν ἡμέραν εἶνε ὁ ἐπικερδέστερος τρόπος· διότι ἀφοῦ τὴν πέμπτην ἡμέραν ἐξετάσητε τὰ ἀγὰ μὲ τὸ ὤσοκόπιον, ὅπως θὰ ἴδητε παρακάτω γιὰ τὰ ἰδῆτε ποῖα ἀγὰ εἶνε γόνιμα, ποῖα ἄγονα, καὶ τίνων τὸ ἔμβρουον ἔχει ἀποθάνει πρόωρα, μόνον τὰ γόνιμα θὰ βάλετε εἰς τώσας κλωσσοφωλιὰς ὅσαι σᾶς εἶνε ἀναγκαῖαι, ὥστε κάθε κλώσσα τὰ ζεσταίγη 12 ἕως 15 ἀγὰ, καὶ τὰ ἐλευθερώσετε τὰς ἄλλας, ἢ τὰ τὰς καθίσετε σὲ ἄλλα νέα ἀγὰ. Τοιοῦτοτρόπως τὰ πουλιὰ πού θὰ βγοῦν ἀπὸ τὰς ὑστερινὰς κλώσσας θὰ εἶνε πέντε ἡμερῶν νεώτερα ἀπὸ τὰ πρώτα, καὶ ἠμπορεῖτε ἔπειτα τὰ θέσητε καὶ αὐτὰ

(1) Τὸ τελειότερον σύστημα μηχανῶν εἶνε τὸ τοῦ συγγραφέως τοῦ βιβλίου τούτου, ὅπως ἀπέδειξεν ἡ πολυετής πείρα. Αὐταὶ κατασκευάζονται μόνον εἰς τὴν Πιτηροῦσφιαν Ἐργασίαν ἀπὸ τοῦ Ἐκκαίδευτήρος Βοληγίνας.

τὸ βράδν εἰς τὴν αὐτὴν μητροιάν, καὶ ὄλα αὐτὰ τὰ πουλιά, λο-
γίζονται πῶς εἶνε τῆς αὐτῆς γενεᾶς.

Τὸ ἴδιο ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ καὶ μὲ τὰς κλωσσομηχανάς, ἂν δη-
λαδὴ ἔχετε ἢ δύο μικρὰς μηχανὰς ἢ μίαν μὲ πολλὰ συρτάκια
καὶ βάλετε εἰς ἐνέργειαν πέντε ἡμέρας τὸ ἐν συρτάκι βραδύτερον



Εἰκ. 24. Κλωσσομηχανὴ μὲ θερμὸν ἀέρα.

ἀπὸ τὸ ἄλλο, θὰ ἐνώσετε ἔπειτα τὰ πουλιά καὶ τῶν δύο εἰς μίαν
παραμάναν.

Εἶνε ἀνάγκη νὰ το τονίσωμεν ὅτι ἡ **τεχνητὴ ἐπώασις**, δηλαδὴ
ἡ χρῆσις τῆς κλωσσομηχανῆς εἶνε προτιμότερα ἀπὸ τὴν φυσικὴν
καὶ πολὺν ἐπικερδεστέρα. Ἡ κλωσσομηχανὴ δὲν εἶνε ἄλλο τι
παρὰ τεχνητὴ κλωσσα· κλωσσα ἢ ὁποῖα ζεσταίνει ταυτοχρόνως
πολλὰ αὐγά, ἢ ἡ ἐπώασις ὅπως δὲν το σπασαίξει ἀπὸ τὰ κί-
τη λερώνει

ὅπως ἡ κόττα καὶ ἡ ἰνδόρρις, δὲν τσαλαπατεῖ τὰ πουλιά της ὅταν ἐκκολαφθοῦν. Ἡ κλωσσομηχανὴ θερμαίνει τὰ αὐγά μὲ φλόγα, ἐνῶ ἡ κόττα τὰ θερμαίνει μὲ τὴν ζωικὴν θερμοτήτά της. Ὡστε ὅπως ἐξοδεύει τις διὰ τὰ θρέψη τὴν κλωσσαν, οὕτως ἐξοδεύει καὶ διὰ τὸ ἔλαιον ἢ πετρέλαιον μὲ τὸ ὁποῖον θερμαίνει τὴν κλωσσομηχανήν. Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἀπὸ τὴν κλωσσαν χάνει καὶ τὰ αὐγά, τὰ ὁποῖα θὰ ἐγέννα αὐτὴ κατὰ τὸν χρόνον πού κλωσσῆ, ἐὰν δὲν ἐκάθητο εἰς τὰ αὐγά, καὶ τὸν χρόνον πού ἀπασχολεῖται μὲ τὴν ἀνατροφὴν τῶν πουλιῶν.

Ἡ κλωσσα δίδει εἰς τὰ αὐγά θερμοκρασίαν 40 βαθμῶν, πρέπει λοιπὸν καὶ τῆς κλωσσομηχανῆς τὰ αὐγά νὰ δέχωνται θερμοτήτα 40 βαθμῶν ἐπίσης· καὶ τὴν θερμοτήτα αὐτὴν τὴν δείχνει εἰδικὸν θερμομέτρον, τὸ ὁποῖον φέρει κάθε κλωσσομηχανή.

Ἡ κόττα ἀερίζει πότε πότε τὰ αὐγά της ἀνασηκώνουσα τὰς πτέρυγὰς της· πρέπει λοιπὸν καὶ ἡ κλωσσομηχανὴ νὰ δίδῃ διαρκῶς καθαρὸν ἀέρα εἰς τὰ αὐγά της καὶ ὁ ἀερισμὸς της γίνεται κανονικός. Ἡ κόττα ἰδρώνει, καὶ ἀπὸ τοὺς ἀτμοὺς τοῦ θερμοῦ ἰδρωτὸς της ὑγραίνονται τὰ αὐγά, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡ κλωσσομηχανὴ ὑγραίνει τὰ αὐγά μὲ ἀτμοὺς νεροῦ, τὸ ὁποῖον τοποθετεῖται ἐντὸς τῆς μηχανῆς.

Ἡ διαφορὰ δὲ εἶνε ὅτι ὁ ἀερισμὸς καὶ ἡ ὑγρασία τῆς κλωσσομηχανῆς εἶνε τελείως καθαρὰ, ἐνῶ ὁ ἰδρὼς τῆς κλώσσης εἶνε μολυσμένος καὶ πολλάκις δίδει ἀσθενείας εἰς τὰ ἐντὸς τῶν αὐγῶν πουλιά ἀπὸ τοὺς πόρους τοῦ τσόφλιου.

Ἡ κόττα γυρίζει τὰ αὐγά της πρὸς καὶ βράδν μὲ τὴν μύτην της καὶ τὰ ἀνακατεῖ φέρουσα τὰ ἔξω μέσα καὶ τὰ μέσα ἔξω· πρέπει λοιπὸν καὶ τῆς κλωσσομηχανῆς τὰ αὐγά νὰ ἀναποδογυρίζονται καὶ μετατοπίζονται πρὸς καὶ βράδν, δηλαδὴ κάθε δώδεκα ὥρας, σύμφωνα μὲ τὰς ὁδηγίας αἱ ὁποῖαι συνοδεύουν κάθε κλωσσομηχανήν.

Ἐφοῦ λοιπὸν ἡ κλωσσομηχανὴ εἶνε τεχνητὴ κλωσσα, ἡ ὁποῖα

ἡμπορεῖ νὰ μας δίδῃ πουλιὰ εἰς οἵανδήποτε ἐποχὴν τοῦ ἔτους χειμῶνα καὶ καλοκαίρι, καὶ ἡ ὁποία ἔχει τόσα πολλὰ πρωτεργήματα, δὲν βλέπω τὸν λόγον γιὰτὶ νὰ μὴ ἀποφασίζῃ κάθε οἰκογένεια νὰ προμηθευθῇ ἀπὸ μίαν τοιαύτην διὰ νὰ ἔχῃ ὅλον τὸ ἔτος τρυφερὰ πουλιὰ. Ἐκτὸς δὲ τούτου δὲν ὑπάρχει διασκεδαστικώτερον πρᾶγμα ἀπὸ τὴν χρῆσιν τῆς κλωσσομηχανῆς καὶ τῆς τεχνητῆς ἀνατροφῆς τῶν πουλιῶν διὰ παιδιὰ καὶ μεγάλους.

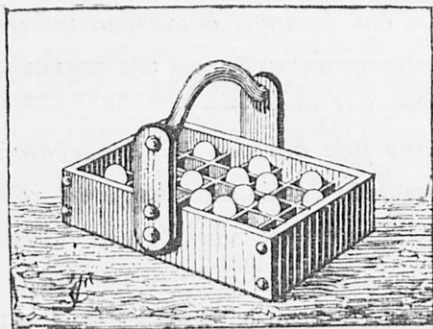
Διὰ τοῦτο μὲ ὅλην τὴν ψυχικὴν μας δύναμιν συμβουλεύομεν τοὺς οἰκογενειάρχας νὰ προμηθευθοῦν ἀπὸ μίαν μηχανὴν τῶν 56—60 ἢ τῶν 100 αὐγῶν ἀπὸ τὴν Πιηνοτροφικὴν Σχολὴν Ἀθηνῶν. Νὰ μὴ φανῇ δὲ παράδοξον ἐπειδὴ συνιστῶμεν καὶ ἐπιμένομεν εἰς τὴν προμήθειαν πιηνοτροφικῶν μηχανημάτων ἀπὸ τὴν Σχολὴν ταύτην, διότι μὲ αὐτὰ, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἐπινοηθῇ παρ' ἡμῶν, ἡ ἐπιτυχία διὰ τὰ μέρη μας εἶνε ἐντελῶς ἐξεσφαλισμένη. Ἐφεραν τινὲς ἀπὸ τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικὴν κλωσσομηχανὰς καὶ παραμάνας (τεχνητὰς μητέρας), ἀλλὰ τὰ ἀποτελέσματα δὲν ὑπῆρξαν καθόλου ἰκανοποιητικὰ καὶ εὐχάριστα· οἱ περισσότεροι δὲ ἀπ' αὐτοὺς μᾶς τὰς στέλλουν καὶ τὰς μεταποιοῦμεν εἰς τὸ ἰδικόν μας σύστημα· ἐκτὸς δὲ τῶν ἄλλων ἐλαττωμάτων, αἱ ξένα μηχαναὶ ἀπαιτοῦν διπλασίαν καὶ τριπλασίαν δαπάνην διὰ τὴν θέρμανσιν αὐτῶν εἰς κάθε ἐπόφασιν.

Πρέπει νὰ φροντίζετε νὰ βάζετε εἰς τὰς κλώσσας ἢ τὰς κλωσσομηχανὰς αὐγὰ πὸν ἐγεννήθησαν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν· διότι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὰ πουλιὰ βγαίνουν ὅλα μαζύ, εἶνε ὅλα γερὰ καὶ ζωηρὰ καὶ βιώσιμα.

Ἡ κλωσσοφωλιὰ εἶτε κἀνιστρον εἶνε εἶτε κιβώτιον πρέπει νὰ εἶνε κλεισμένον διὰ νὰ μὴ φεύγῃ ἡ κλωσσα· κατὰ δὲ τὴν ὠρισμένην ὥραν καθεκάστην ἡμέραν (κατὰ τὴν μεσημβρίαν λόγου χάριν πάντοτε) ξεσκεπάζετε τὰς φωλεὰς καὶ βγάζετε τὰς κλώσσας διὰ νὰ φάγουν, νὰ πίουν, νὰ κοπρίσουν, νὰ τυλιχθοῦν εἰς τὴν ἄμ-

μον ἢ εἰς τὸ σταχταμμόλουτρον, νὰ σκοπισθοῦν, νὰ τιναχθοῦν, νὰ ἀνακλαδισθοῦν καὶ ξεμονδιάσουν, καὶ ἔπειτα νὰ τὰς καθίσετε πάλιν εἰς τὴν κλωσσοφωλιὰν καὶ τὰς σκεπάσετε. Κατὰ τὸν χρόνον

αὐτὸν θὰ ἔχητε φροντίσει νὰ σκεπάσετε τὰ αὐγὰ μὲ ἓνα κομμάτι μάλλινο ὕφασμα (φανελά) διὰ νὰ μὴ κρούσων ἀποτόμως.



Εἰκ. 25. Κάνιστρον διὰ τὸ μάζευμα τῶν αὐγῶν.

Ἐὰν καμμιά κλώσσα ἀρνηῖται νὰ φάγη ἀφ' ἑαυτοῦ της, τῆς δίδετε διὰ τῆς βίας μπουκιές (βλωμούς), δηλαδή κομμάτια ζύμης εἰς σχῆμα ἀδραχιοῦ καὶ τῆς χύνετε ἔπειτα

ὀλίγο νερὸ μὲ τὸ χωνί, διὰ νὰ μὴ ἀποθάνῃ ἀπὸ τὴν πείναν καὶ δίψαν.

Διὰ τὰ αὐγὰ ὄρνιθος τὸ κλώσσημα διαρκεῖ 21 ἡμέρας, ἀλλ' ἐνίοτε ἰδίως τὸν χειμῶνα φθάνει καὶ τὰς 23.

Ἐοσκόπησις. Ἡ εὐοσκόπησις ἦτο ἐντελῶς ἀγνωστος εἰς τὴν Ἑλλάδα μέχρι τῆς ἐποχῆς ὅπου ἰδρῦθη ἡ Πιηνοτροφικὴ μας Σχολὴ ἐν Καλλιθέᾳ Ἀθηνῶν· ἀλλὰ καὶ τώρα ἀκόμη εἰς πολλὰ ὀλίγα πρόσωπα εἶνε γνωστή. Τί κάμνουν λοιπὸν σήμερον; Καθίξουν τὰς κλώσσας ἐπάνω εἰς τὰ αὐγὰ καὶ περιμένουν τὴν 21 ἡμέραν· ἐνίοτε δὲ παρέρχεται ἡ 21 καὶ ἡ 23 ἡμέρα καὶ τὸ δύστυχον τὸ ζῶον βασανίζεται ἀδίκως διότι τὰ αὐγὰ ἦσαν ἀσπορα ἢ χαλασμένα, χάνονται δὲ καὶ τόσαι ἡμέραι ἀσκόπως. Καὶ δὲν εἶνε μόνον αὐτό. Πόση ζημία γίνεται ἀπὸ τὸ χάσιμον τῶν ἀσπόρων αὐγῶν, τὰ ὅποια καθὼς εἶνε φρέσκα ἠδύναντο νὰ χρησιμοποιηθοῦν γιὰ φάγωμα ἢ νὰ πωληθοῦν εἰς μετρίαν τιμὴν. Ἄλλ' ἢ ἐπιστημονικὴ πιηνοτροφία τὸ ἐθεράπευσε καὶ αὐτὸ τὸ κακό, καὶ

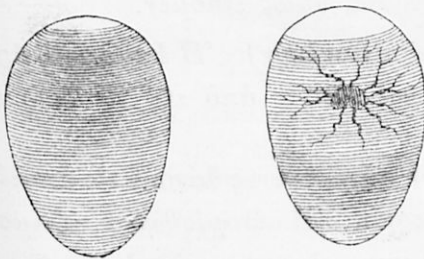
μόνον ἐπὶ 5 ἡμέρας ἐνδέχεται νὰ καθίση ἡ κλωσσα σιὰ χαμένα, διότι τὴν ἐσπέραν τῆς 5 ἡμέρας ἢ τὴν πρωίαν τῆς 6ης (μετὰ 110 ὥρας ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐπώρασεως) πρέπει νὰ γίνῃ ἡ ἐξέτασις τῶν αὐγῶν μὲ τὸ κοινὸν **ῶοσκοπίον**.

Τοῦ κοινοῦ ῶοσκοπίου ὑπάρχουν πολλὰ εἶδη· ἀλλὰ τὸ ἀπλούστερον εἶνε τὸ τῆς εἰκόνας 26· ἓνας σωλὴν ἀπὸ χαρτόνι ἢ ξύλινος ἢ ὅστις δῆποτε μὲ μῆκος 4-5 δακτύλων καὶ ἄνοιγμα $2\frac{1}{2}$ ἢ τριῶν δακτύλων καὶ μὲ τὴν ἐσωτερικὴν του ἐπιφάνειαν μαύρην· Ἡ ῶοσκόπησις γίνεται εἰς τὸ σκότος κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον, ὅπως δεικνύει καὶ ἡ παρακειμένη εἰκὼν.



Εἰκ. 26. Κοινὸν ῶοσκοπίον, τὸ ἀπλούστατον.

Μὲ τὸ δεξιὸν χέρι κρατεῖτε τὸ ῶοσκοπίον καὶ μὲ τὸ ἀριστερὸν κρατεῖτε τὸ αὐγόν, τὸ ὁποῖον περιστρέφετε ὄρθιον, δηλαδὴ τὸ μυτερόν του ἄκρον πρὸς τὰ κάτω καὶ πλησίον τοῦ ἄνω ἀνοίγματος τοῦ ῶοσκοπίου ἀπαράλλακτα ὅπως εἰς τὴν εἰκόνα· ὅπισθεν δὲ καὶ εἰς πολὺ μικρὰν ἀπόστασιν ὑπάρχει ἀναμμένη λαμπάδα.

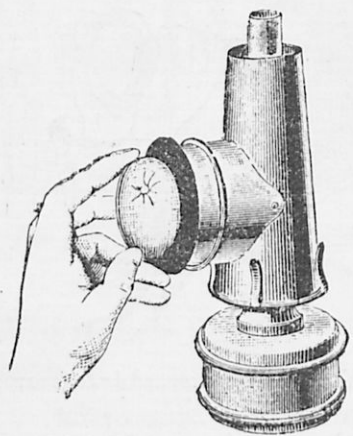


Εἰκ. 27. α αὐγὸν ἄγονον· β αὐγὸν γόνιμον.

Ἐὰν τὸ αὐγὸν εἶνε γόνιμον θὰ παρατηρήσητε μέσα ἐν μελανὸν σημεῖον καὶ γύρω του κατὶ κλωσιτὲς σὰν πόδια ἀράχνης (ρωγαλίδας), ὅπως εἰς τὴν εἰκόνα β. Αὐτὸ τὸ αὐγὸν τὸ τοποθετεῖτε πάλιν εἰς τὴν κλωσσοφωλὴν ἢ εἰς τὸ συριάρι τῆς κλωσσομηχανῆς, διότι φανερώνει ὅτι ἔχει μέσα του πούλι ζωντανό.

Ἐὰν τὸ αὐγὸ φαίνεται καθαρώτατον ὅπως τὸ τῆς εἰκόνας α ση-
μαίνει ὅτι εἶνε ἄγονον, δηλαδὴ δὲν ἔχει σπέρμα, καὶ πρέπει νὰ το
ἀποσύρете καὶ νὰ το μεταχειρισθῆτε εἰς τὸ φαγητόν σας, διότι
δὲν ἔπαθε καμμίαν ὀργανικὴν βλάβην· μόνον τὸ ἀσπράδι του εἶνε
περισσότερον ρευστόν.

Ἐὰν τὸ αὐγὸν δὲν εἶνε ἐντελῶς καθαρὸν καὶ δείχνῃ κύκλον
αἱματωμένον, ἀπόδειξις ὅτι τὸ σπέρμα του δὲν ἦτο καλὸν καὶ ἔχει
νεκρωθῆ· τὰ τοιαῦτα αὐγὰ τὰ ἀπο-
σύρете ἐπίσης, ἀλλὰ δὲν τα τρώ-
γετε· τὰ βράζετε ὅμως σκληρὰ καὶ
τὰ φυλάττετε διὰ νὰ φάγουν τὰ
πουλάκια, ὅταν βγοῦν ἀπὸ τὸ αὐ-
γόν, καθὼς θὰ ἰδῆτε παρακάτω.



Εἰκ. 28. Ὑποσκόπιον με φακόν. Βλέπετε λοιπὸν πόσα καλὰ ἔχει
ἡ ὑποσκόπησις; Γὰρ φαντασθῆτε
ὅτι ἔχετε 10 κλώσσας μὲ 150 αὐγὰ
καὶ σὰς ἔδιδον μόνον 30 πουλιά,
ἔχανατε δὲ ἐντελῶς τὰ ἄλλα 120
αὐγὰ, ἐνῶ μὲ τὴν χρῆσιν τοῦ ὑπο-
σκοπίου ὅλα θὰ τα ἐχρησιμοποιοῦσατε, ὅπως εἶπομεν.

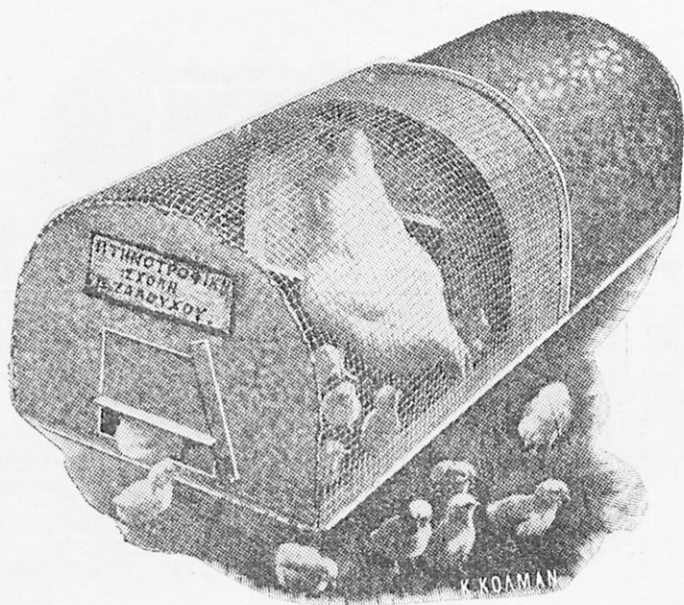
Ἐκκόλαψις (βγάλασιμὸ τῶν πουλιῶν). Ἡ ἐκκόλαψις ἀρ-
χίζει ἐνίοτε ἀπὸ τῆς 21 ἡμέρας καὶ κἄποτε ἀπὸ τῆς 19· διαρκεῖ
δὲ 2 ἡμέρας.

Κατὰ τὴν ἐκκόλαψιν τινὰ τῶν αὐγῶν δὲν φθάνουν εἰς ἀποτέ-
λεσμα, εἴτε διότι εἶχον ψευδὸσπερμα καὶ ἐνομισθῆσαν γόνιμα,
εἴτε διότι τὰ ἔμβρυα εἶχαν μέσα των κληρονομικὰς ἀσθενείας ἢ
ἀδυναμίαν τοῦ ὀργανισμοῦ, εἴτε διότι τὸ τσόφλιο ἔτυχε νὰ εἶνε
πολὸν σκληρό, εἴτε ἔνεκα ἄλλων αἰτίων· παραδείγματος χάριν
διότι ὀλιγόστευσεν ἡ θερμότης κατὰ τὴν ἐκκόλαψιν.

Ἐπομένως εἰς τινὰ αὐγὰ εὐρίσκειτε μέσα των πουλι τέλειον
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἀλλὰ νεκρόν· καὶ τὸ πουλί αὐτὸ τὸ νεκρὸν δὲν πρέπει νὰ πετιέται, ἀλλὰ νὰ βράζεται, νὰ ψιλοκομματιάζεται καὶ ἀνακατεύεται μὲ τὰ πίτυρα, ὅπως εἶνε μὲ τὸ τσόφλοιο του, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τροφή καὶ καλὴ μάλιστα τροφή τῶν θορνίθων σας, χωρὶς νὰ παραξενευθῆτε δι' αὐτό.

Ὅταν εἶνε πολλὰ κλωσσαι καὶ δὲν βγοῦν ὅλα τὰ πουλιὰ ἀπὸ ταῦτά των, ἀφαιρεῖτε κρυφίως ἀπὸ ἐκείνας ὅπου ἔχουν τὰ ὀλι-



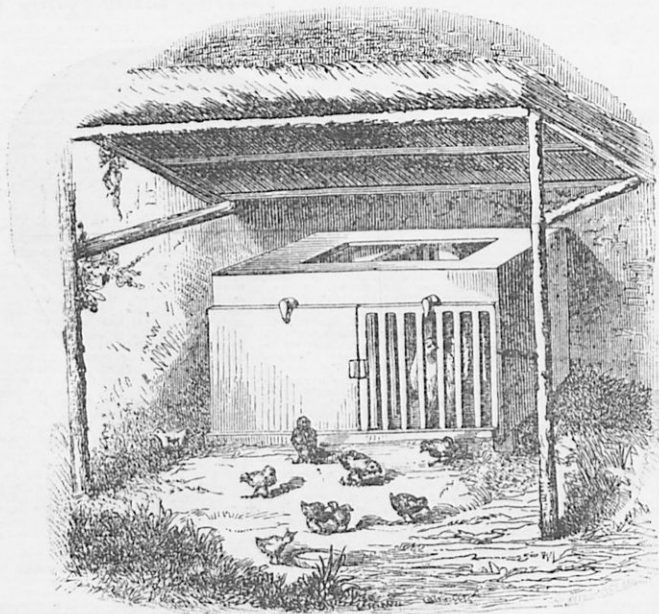
Εἰκ. 29. Κλωσσα μὲ τὰ πουλιὰ της (ἀναθρεπτήρ μεταλλινός).

γώτερα πουλιὰ καὶ τὰ τοποθετεῖτε ὑποκάτω εἰς ἄλλας· ὥστε κάθε μιὰ μητέρα νὰ ἔχη ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα πουλάκια· τὰς δὲ ἄλλας τὰς ἐλευθερώνετε καὶ ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἀνάπαυσιν καὶ καλοζωίαν ἀρχίζουν νὰ σας γεννοῦν ἀγὰ.

Καλὸν εἶνε νὰ μὴ ἀφίνετε τὴν κλωσσαν νὰ γυρίσῃ μὲ τὰ πουλιὰ της ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, νὰ τα τοαλαπατῆ καὶ νὰ τα ἐκθέτῃ εἰς κίνδυνον· ἀλλὰ νὰ φυλάττετε αὐτὴν ἐπ' ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὸν ἀνα-

θρεπιτήρα. Εἶνε δὲ ὁ ἀναθρεπιτήρ κιβώτιον ξύλινον ἢ ἀπὸ γαλβανισμένην λαμαρίναν μὲ σωματόπλεγμα ἢ κάγκελα (εἰκ. 29 καὶ 30), ἀπὸ τὰ ὁποῖα χωροῦν τὰ πουλιὰ νὰ εἰσέρχονται καὶ νὰ ἐξέρχονται.

Ἡ ταγίστρα τῆς κλώσσης τίθεται μέσα εἰς τὸν ἀναθρεπιτήρα ἢ εἰς μικρὸν ὕψος, ὥστε νὰ μὴ τὴν φθάνουν τὰ πουλάκια, αἱ



Εἰκ. 30. Ἀναθρεπιτήρ ξύλινος νεοσσῶν μὲ κλώσσαν.

δὲ ταγίστραι τῶν πουλιῶν τοποθετοῦνται ἔξω ἀπὸ τὸν ἀναθρεπιτήρα διὰ νὰ μὴ τὰς πειράζῃ ἡ κλώσσα.

Ἡ κλεψυδροειδῆς ποτίστρα τίθεται μέσα διὰ νὰ πίνουν καὶ τὰ πουλιὰ καὶ ἡ μητέρα των ἀπ' αὐτήν.

Τὴν νύκτα ὁ ἀναθρεπιτήρ ἢ πρέπει νὰ τοποθετῆται εἰς ἀσφαλισμένον μέρος ἢ νὰ κλείεται ἡ κιγκλιωτὴ θύρα αὐτοῦ, ὥστε νὰ μὴ ἠμποροῦν νὰ εἰσχωροῦν εἰς αὐτὸν ἐπιβλαβῆ ζῶα.

Ἐλησμονήσαμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ κλωσσα δὲν τσιμπᾷ τὸ αὐγόν, οὔτε τσακίζει αὐτὸ διὰ νὰ βγῆ τὸ πουλί, οὔτε βοηθεῖ αὐτό. Τὴν δεκάτην ἐνάτην ἡμέραν τῆς ἐπώσεως τὰ πουλιὰ ἀρχίζουν νὰ φωνάζουν μέσα εἰς τὸ αὐγόν καὶ τὴν εἰκοστὴν ἀρχίζουν νὰ βγαίνουν (νὰ ἐκκολάπτωνται). Ἡ φύσις ὁδηγεῖ τὸ πουλί νὰ τσιμπήσῃ τὸ αὐγὸ καὶ νὰ ἐξέλθῃ ἀπ' αὐτό. Λοιπὸν ὁμοίως καὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν

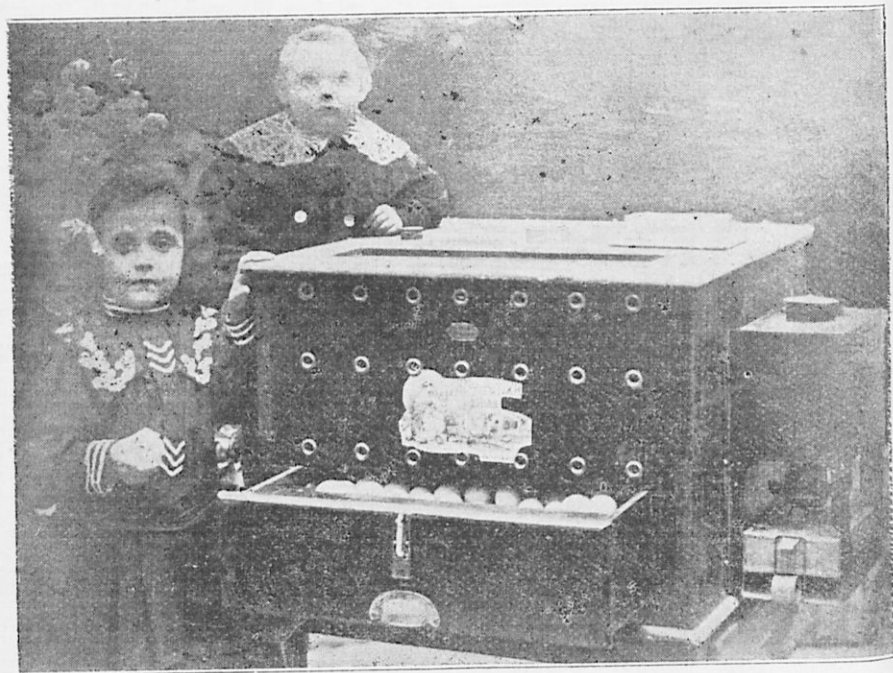


Εἰκ. 31. Κλεψυδροειδῆς ποιίσιρα.

πρέπει νὰ δοκιμάζουν νὰ βοηθήσουν τὸ πουλί διὰ νὰ ἐβγῆ ἀπὸ τὸ αὐγόν του. Τοῦτο ἔμπορεῖ νὰ γίνῃ μόνον εἰς ἐξαιρετικὰς περιστάσεις, λόγου χάριν εἰς τὸ τελευταῖον πουλί εἴτε τῆς κλώσσης εἴτε τῆς κλωσσομηχανῆς, τὸ ὁποῖον συμβαίνει ἐνίοτε νὰ φωνάζῃ μὲ τὴν μύτην ἔξω χωρὶς νὰ ἔμπορῃ νὰ σπάσῃ τὸ αὐγὸ διὰ νὰ ἐξέλθῃ. Τὸ πουλί αὐτὸ βέβαια εἶνε καταδικασμένον νὰ ἀποθάνῃ καὶ δὲν βλέπει ἂν τὸ βοηθήσωμεν μάλιστα πολλάκις πουλιὰ τοιοῦτοτρόπως ἐκκολαφθέντα ἔζησαν. Χρειαζέται ὁμως νὰ γίνε-

ται ἢ προᾶξις αὐτῆ με μεγάλην προσοχὴν καὶ ἐπιτηδειότητα ὥστε νὰ μὴ ματώσῃ τὸ πουλί, διότι τότε τετέλεσται.

Στεγνωτήριον.— Ἐὰν κάμητε ἐκκόλαψιν με κλωσσομηχανήν, κάθε πρωίαν καὶ κάθε ἐσπέραν ἀνοίγητε τὸ συρτάριον καὶ ἀφαιρεῖτε ταχέως τοὺς ἐκκολαφθέντας, νεοσσούς, ὡς καὶ τὰ τσόφλια αὐτῶν, τοὺς τοποθετεῖτε εἰς τὸ στεγνωτήριον καὶ ἀμέ-



Εἰκ. 32. Κλωσσομηχανὴ διὰ θερμοῦ ὕδατος.

σως κλείετε τὸ συρτάρι φροντίζετε δὲ ν' ἀδξήσητε τὴν φλόγα τῆς θερμομάσεως, διότι μαζὺ με τοὺς ἀφαιρεθέντας νεοσσούς ἀφηρέθη καὶ ἀρκετὴ θερμότης, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ προσθέσετε διὰ νὰ μὴ κρυνώσουν τὰ ἀγὰ με τὰ ἔμβρονα.

Ἡ ἐργασία αὐτῆ πρέπει νὰ γίνεται ταχέως καὶ με πολλήν προσοχὴν, διὰ νὰ μὴ κρυνώσῃ ἡ θερμοκοιτίς (τὸ μέρος ὅπου εἶνε
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τὰ αὐγά)· διότι διαφορετικὰ πολλὰ πουλάκια δὲν θὰ ἠμπορέσουν νὰ βγοῦν καὶ τοιοῦτοτρόπως θὰ ἔχετε μικρὰν ἐπιτυχίαν.

Τὸ στεγνωτήριο τῶν κλωσσομηχανῶν τοῦ συστήματός μας εἴτε μὲ θερμὸν ἀέρα εἴτε μὲ θερμὸν ὕδωρ, εὐρίσκεται εἰς τὸ σῶμα τῆς μηχανῆς καὶ ἐπομένως ἔχει τὴν πρέπουσαν θερμοότητα, διὰ νὰ δεχθῆ τοὺς ἐκκολαφθέντας νεοσσούς, οἱ ὁποῖοι εἶνε βρεγμένοι καὶ πρόκειται νὰ στεγνώσουν μέσα εἰς αὐτό. Τὸ στεγνωτήριο στρώνεται μὲ λινάτσαν. Ἐκεῖ θὰ μένουν οἱ νεοσσοὶ ἐπὶ τινὰς ὥρας μέχρις ὅτου στεγνώσουν ἐντελῶς καὶ ἔπειτα θὰ τοποθετηθοῦν εἰς τὴν παραμάναν (ἔκτροφον). Τροφήν ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ πρέπει νὰ λάβουν τὰ πουλάκια ἐπὶ 48 ὥρας ἀπὸ τῆς ἐκκολάψεώς των. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ τρέφονται μὲ τὸν κροκὸν τοῦ αὐγοῦ ὁ ὁποῖος κλείεται μέσα εἰς τὴν κοιλίαν των δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν. Κατὰ τὸν χρόνον αὐτὸν θὰ ἀποπατήσουν καὶ τοῦτο σημαίνει ὅτι ἐχώνευσαν τὸν κροκόν. Νερὸ ὅμως δὲν βλάπτει ἂν πίνου.

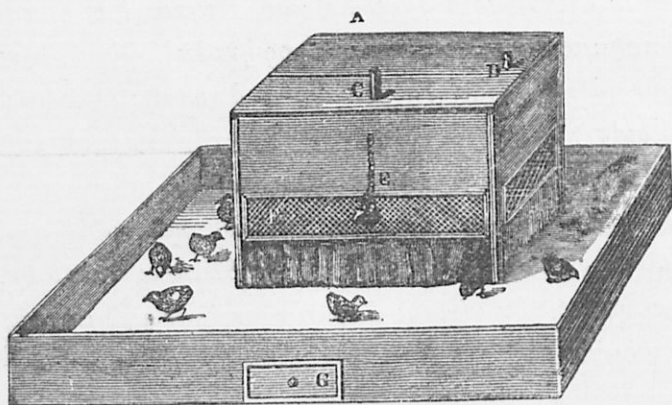
Τὸ πουλὶ λοιπὸν γίνεται ἀπὸ τὸν σπύρον τοῦ αὐγοῦ, ἀπὸ τὸ ἀσπράδι (λεύκωμα) καὶ ἀπὸ τὸν καθαρὸν ἀέρα καὶ ὄχι ἀπὸ τὸν κροκόν.

Παραμάνα. (ἔκτροφος). Ἀπὸ τὸ στεγνωτήριο ὡς εἵπομεν θὰ μεταφερθοῦν τὰ πουλάκια εἰς ἕν ἄλλο ὄργανον πολὺ σπουδαῖον καὶ πολὺ χρήσιμον, τὴν παραμάναν ἢ τεχνητὴν μητέρα. Χωρὶς τὸ ὄργανον αὐτὸ δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἡ ἀνατροφὴ τῶν μικρῶν πουλιῶν ἐκτὸς ἂν τὰ παραδώσῃ τις εἰς ὄρνιθας ἢ ἰνδόρνιθας (τινὲς συνειθίζουσι διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν πειτεινοὺς εὐνοχισμένους, τὰ λεγόμενα καπώνια)· ἀλλὰ καὶ τότε πρέπει νὰ ἔχητε τοὺς ἀναθρεπτήρας, τοὺς ὁποῖους ἐμνημονεύσαμεν ἀνωτέρω.

Καὶ τὰ πουλὰ ἀκόμη τὰ ὁποῖα ἐγεννήθησαν μὲ φυσικὴν κλωσσαν, δύνασθε νὰ ἀναθρέψῃτε ἄριστα καὶ καλύτερα μάλιστα ἀπὸ τὴν ὄρνιθα, τὴν ὁποῖαν ἠμπορεῖτε νὰ ἐλευθερώσῃτε καὶ νὰ τὴν ἐτοιμάσετε διὰ νὰ σας δίδῃ αὐγά.

Μεταφέρονται δὲ τὰ πουλάκια ἀπὸ τὴν κλωσσομηχανὴν ἢ τὸ στεγνωτήριον εἰς τὴν παραμάναν σὲ μικρὸ καλάθκι ἢ κιβώτιον μὲ μάλλινον καὶ θερμὸν ὕφασμα, προφυλαγμένα διὰ τὰ μὴ κρυώσουν.

Ἐπὶ τὰς παραμάνας ὑπάρχουν πάμπολλα συστήματα, ἀλλὰ τὸ νεώτερον καὶ τὸ σχετικῶς τελειότερον, ἀπλούστερον καὶ οἰκονομικώτερον διὰ τὰ μέρη μας εἶνε τὸ ἰδικόν μας, τὸ ὁποῖον κατασκευάζεται εἰς τὴν Πτηνοτροφικὴν Σχολὴν μας, διότι μὲ αὐτὸ ἡ ἀνα-



Εἰκ. 33. Παραμάνα ἀπλή (θερμοκοιτὶς μὲ μικρὸν περίβολον).

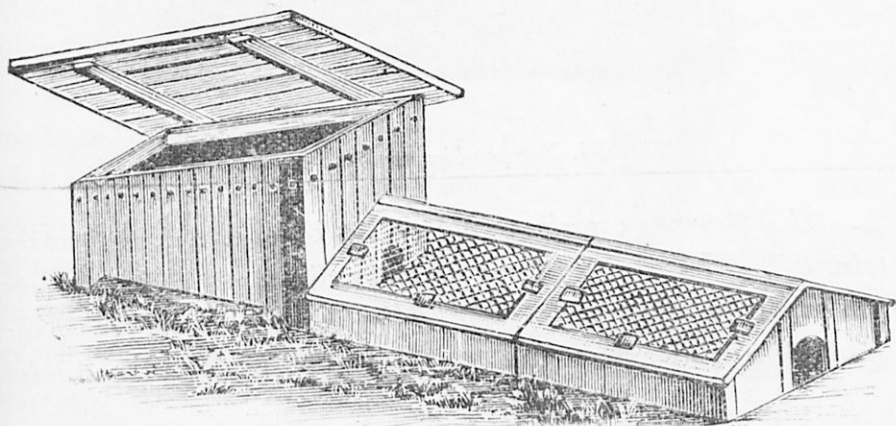
τροφὴ τῶν πουλιῶν εἶνε τελειότερα καὶ ἀσφαλεστέρα. Ἐδοκιμάσαμεν ὅλα σχεδὸν τὰ εὐρωπαϊκὰ καὶ ἀμερικανικὰ συστήματα (ἐν ἀπ' αὐτὰ εἶνε καὶ τὸ τῆς εἰκόνας 38)· ἀλλ' ἡ πείρα ἀπέδειξεν ὅτι τὸ ἰδικόν μας σύστημα ὑπερβαίνει πάντα τὰ ἄλλα ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν καὶ μάλιστα διὰ τὴν δαπάνην τῆς θερμάνσεως, ἡ ὁποία εἶνε ἀνεπαίσθητος.

Ἡ παραμάνα τοῦ συστήματός μας σύγκεται ἀπὸ δύο μέρη ὅπως φαίνεται εἰς τὴν εἰκόνα 34, ἀπὸ τὴν θερμοκοιτίδα καὶ τὸν ἀντιθάλαμον. Τὸ πρὸς τὰ ἄριστερά κιβώτιον εἶνε ἡ θερμοκοιτίς, τὸ δὲ πρὸς τὰ δεξιὰ εἶνε ὁ ὑαλοσκεπὴς ἀντιθάλαμος. Εἰς τὴν πρώ-

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

την ἀναπαύονται τὰ πουλάκια, εἰς τὸν δεύτερον τρώγον, πίνουν, σκαλίζουν, διασκεδάζουν μέχρι τῆς ἐποχῆς πού θὰ ἤμποροῦν νὰ ἐξέρχονται εἰς τὸ ὑπαίθριον.

Τὸ πάτωμα τῆς παραμάνας στρώνεται μὲ ψιλὴν ἄμμον ποταμίσαν καθαρὰν, ξηράν, καὶ θεορμὴν, ἡ ὁποία καθεκάστην πρωίαν μαζεύεται καλὰ μὲ τὴν ξύστραν, κοσκινίζεται, διὰ νὰ ἀφαιρεθοῦν αἱ κουτσουλιές (τὰ περιπτώματα) τῶν πουλιῶν, καὶ πάλιν ἀπλώ-



Εἰκ. 34. Παραμάνα σύνθετος. (Θερμοκοιτὶς μὲ τὸν ἀντιθάλαμον).

νεται ἡ ἰδίᾳ εἰς τὸ πάτωμα τῆς παραμάνας, ἀλλάσσει δὲ κάθε ἐβδομάδα.

Τὴν χρῆσιν τῆς παραμάνας βλέπει ἕκαστος εἰς τὰς ὁδηγίας, αἱ ὁποῖαι συνοδεύουν αὐτήν.

Μόνη ἡ θερμοκοιτὶς τῆς παραμάνας τοποθετεῖται μέσα εἰς δωμάτιον ἢ ἐν γένει εἰς μέρος θερμὸν καὶ προφυλαγμένον ὄχι μόνον ἀπὸ ρεύματα ἀέρος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ποντικούς καὶ ἄλλα ἐπιβλαβῆ ζῶα.

Ὅσοι δὲν ἔχουν κατάλληλον μέρος προσθέτουν εἰς τὴν παραμάναν καὶ τὸν ἀντιθάλαμον.

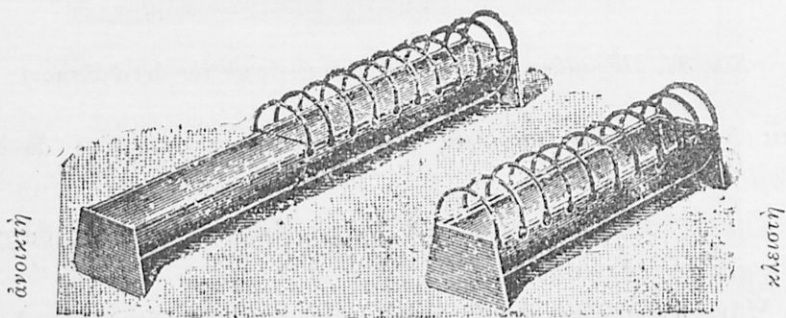
Τὸν χειμῶνα ἰδίως μόνον ὅταν τὰ πουλάκια γίνουν 15 ἡμερῶν, ἐπιτρέπεται νὰ τὰ ἀφίνετε νὰ τρέχουν ὀλίγον εἰς τὸ ὕπαιθρον.

Ἀνατροφή τῶν νεοσσῶν.—Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἡλικίας των τὰ πουλάκια τρώγουν εἰς σκαφοειδῆ ταγίστραν πίνουν δὲ εἰς κλεψυδροειδῆ ποτίστραν νερὸν καθαρὸν, εἰς τὸ ὁποῖον χύνετε ὀλίγας σταγόνας θεικοῦ σιδήρου (καραμπογιᾶς).



Εἰκ. 35. Σκαφοειδῆς ταγίστρα πουλιῶν.

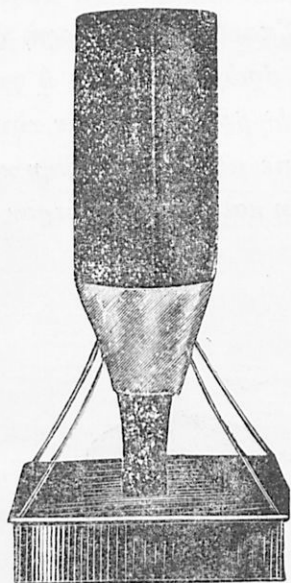
Ἡ ἀπλουσιτέρα ποτίστρα διὰ τὰ πουλάκια εἶνε ἡ τῆς φιάλης (εἰκ. 37). Ἡ φιάλη γεμίζεται μὲ νερὸν, ὅπως καὶ τὸ δοχεῖον τῆς ποτίστρας· ἀναποδογυρίζετε τὴν φιάλην καὶ τὴν τοποθετεῖτε τάχιστα εἰς τὸ χωνί, ὅπως εἶνε εἰς τὴν εἰκόνα. Καθόσον τὰ πουλιά



Εἰκ. 36. Μεταλλινὴ ταγίστρα.

πίνουν χύνεται ἀπὸ τὴν φιάλην νερὸν νέον, μέχρις οὗτου ἀδιάσῃ αὐτῆ, ὁπότε πάλιν τὴν γεμίζετε. Τὸ στόμα τῆς φιάλης δὲν πρέπει νὰ ἐγγίξῃ τὸν πυθμένα τῆς ποτίστρας.

Ἡ τροφή τῶν νεοσσῶν τὴν πρώτην ἡμέραν δηλ. τὴν τρίτην τῆς ἡλικίας των, εἶνε τρίμματα ψίχας ἀπὸ ψωμι μπαγιάτικο καὶ ἀπὸ σησάμι. Κατὰ τὰς ἐπομένους ἡμέρας ὅμοια τρίμματα ψίχας ψωμοῦ ἀνακατωμένα μὲ τρίμματα αὐγοῦ ξεροψημένον καὶ μὲ φιλοκομμένα ἐπίσης λαχανικὰ οἰαδήποτε, οἷον κρόμβην (λάχανο) κατὰ προτίμησιν, μαρούλια, σπανάκια, ραδίκια, σέσγλα, σέλινα, φύλλα ἀπὸ κοκκινογούλια. κάρδαμα ἢ ἄλλα τρυφερὰ σαλατικά κατὰ τὴν ἐπομένην ἀναλογίαν: τρία μέρη ψωμοῦ, ἓν μέρος αὐγοῦ καὶ ἓν μέρος λαχανικῶν. Ὅλα αὐτὰ φιλοτριμμένα, ὡς εἶπομεν, ἀνακατεύετε καλὰ χωρὶς νὰ ζυμώνονται, διότι πρέπει νὰ μὴ εἶνε πολὺν ἀπαλᾶ.



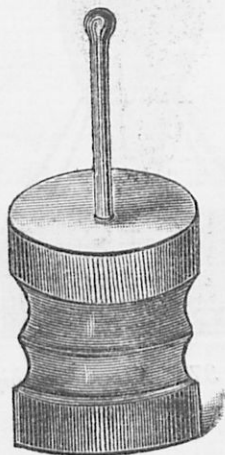
Εἰκ. 37. Κλεψυδροειδῆς ποτίστρα.

Ἡ τροφή αὕτη παρασκευάζεται καθ' ἑκάστην ἡμέραν εἰς ποσότητα ἀνάλογον μὲ τὸ πλῆθος τῶν νεοσσῶν, καὶ πρέπει νὰ μὴ μένη διὰ τὴν ἄλλην ἡμέραν τὴν δευτέραν καὶ τρίτην ἡμέραν καὶ ἀκολούθως κάθε τρίτην ἡμέραν ἀντὶ λαχανικῶν δίδετε ψωμι βρεγμένο μὲ κρασί, τὸ ὁποῖον τσιμποῦν τὰ πουλάκια ἀπὸ τὴν λεγομένην **κυπελοειδῆ ταγίστραν** (εἰκ. 38), ἢ ἀντὶ καθαροῦ νεροῦ δίδετε εἰς αὐτὰ κρασί πολὺν νερωμένο. Ἐναλλάσσεται δὲ ἡ ἀνωτέρω τροφή μὲ σησάμι ἢ τρίμματα ἀπὸ καναβόσπορον.

Ἡ τοιαύτη τροφή ἐξακολουθεῖ ἐπὶ 8 ἡμέρας καὶ ἀκολούθως τὰ αὐτὰ ἀντικαθιστᾶ ἄλλη ζωικὴ τροφή, λόγον χάριν αἷμα βρασμένον, κρέατα ψημένα, ἐντόσθια σκόκληκες καὶ λοιπά. Τὸ σησάμι ἀντικαθιστοῦν τὸ κεράϊ, γονδροστοιμιμένος ἀραβόσιτος ἢ κριθὴ ἢ

σκούβαλα σίτου, ὅλα τὰ ὄσπρια κ.λ. εἶδη δημητριακῶν καρπῶν, οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ εἶνε ἡ βάσις τῆς τροφῆς τῶν πουλιῶν, χωρὶς ὅμως νὰ λείπουν καὶ αἱ μᾶζαι καὶ τὰ λαχανικά.

Σπυδασιώτατη τροφή διὰ μικρὰ ἰδίως πουλιὰ εἶνε ἡ ξεφντρομένη βρώμη ἢ κριθή ἢ φακὴ, ὅπου εἶνε ἄφθονος καὶ εὐθνή. Δηλαδή βρέχετε ὀλίγον τὴν βρώμην ἢ κριθὴν ἢ φακὴν, καὶ τὴν ἀφίνετε μέσα εἰς σκάφην καὶ σὲ ζεστὸ μέρος μέχρις ὅτου ξεφντροσῆ καὶ γίνῃ τὸ φύτρον τῆς μισοῦ ἢ ἓνα ἑκατοστὸ τοῦ μέτρου.



Εἰκ. 38. Κυπελοειδὴς ταγίστρα.



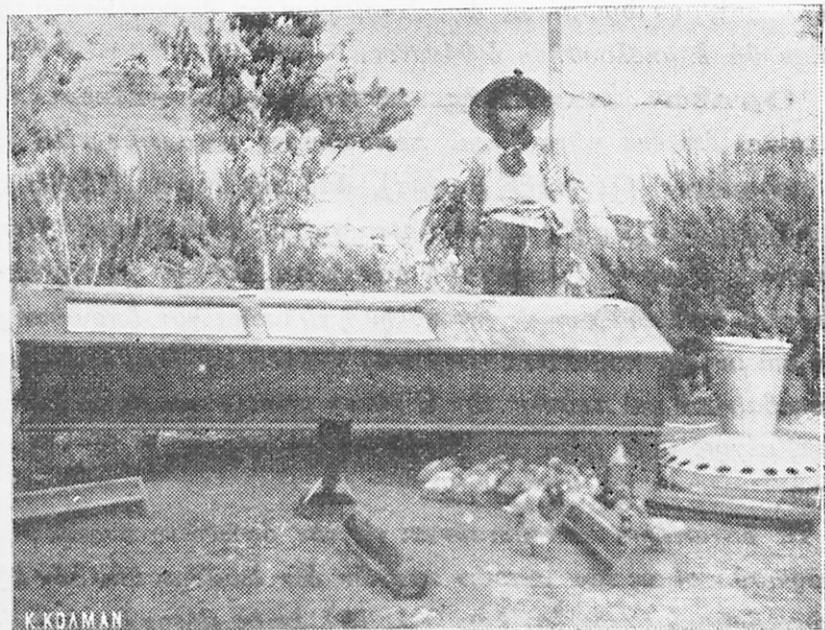
Εἰκ. 39. Τὰ πουλιὰ τρώγουν εἰς τὴν κυπελοειδῆ ταγίστραν.

Ἀπὸ αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς τροφῆς δίδετε τακτικῶς εἰς τὰ πουλάκια σας, τὰ ὁποῖα τὴν τρώγουν μὲ πολλὴν λαιμαργίαν· εἶνε δε θρεπτικωτάτη. Ἡ φακὴ μάλιστα εἶνε βεβαίως προτιμότερα.

Γάλα καὶ ἀλεύρι ἀπαγορεύεται τὰς πρώτας ἡμέρας, ἀκολούθως δὲ ἔμπορεῖτε νὰ δίδετε τὸ γάλα καὶ ἀντὶ νεροῦ ἀκόμη, διότι εἶνε ὠφέλιμον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πουλιῶν, ἢ νὰ μουσκεύετε τὸ ψωμὶ εἰς τὸ γάλα· ἢ νὰ ζυμώνετε τὸ μπομποτάλευρον ἢ τὸ κριθαράλευρον (χονδραλεσμένα) μὲ τὸ γάλα.

Ἡ λαιμαργία τῶν πουλιῶν εἶνε ἰδιότης πολὺ ἐπικερδὴς εἰς τὴν καλλιέργειαν ἀπὸ τοῦ ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τὸν ὀρνιθοτρόφον, ὁ ὁποῖος δὲν λυπεῖται τὴν τροφήν καὶ τρέφει αὐτὰ μὲ ἀφθονίαν. Τουναντίον δὲ εἶνε ἐπιζήμιος δι' ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος τρέφει μὲ τζιγκουνιὰ (γλισχροτίητα), διότι βραδύνουν νὰ μεγαλώσουν τὰ πουλιὰ του καὶ ἀναγκάζεται νὰ τὰ τρέφῃ πολὺν χρόνον χωρὶς ὄφελος.



Εἰκ. 40. Παραμάνα ξένου συστήματος. (Ἡ εἰκὼν παριστᾷ μέρος τῆς Πτηνοτροφικῆς Σχολῆς ἐν Καλλιθέᾳ).

Πέντε ἢ ἑπτὰ φορὰς τὴν ἡμέραν πρέπει νὰ δίδετε τροφήν εἰς τὰ πουλιὰ τῆς πρώτης ἡλικίας, **χωρὶς ὅμως καὶ νὰ μένουν διαρκῶς αἱ ταγίστραι** εἰς τὴν θέσιν των. Πρέπει νὰ χωνεύουν τὸ προηγούμενον γεῦμά των καὶ ἔπειτα νὰ τοὺς δίδετε ἄλλο.

Ἡ τροφή τῶν μικρῶν πουλιῶν, καὶ μέχρις οὔτου γενοῦν ὀρνίθες, πρέπει νὰ εἶνε ἀφθονοτάτη, ἀλλὰ πάντοτε νὰ μὴ ἐπαναλαμ-

βάνεται ἢ ταγῆ πρὸ τοῦ νὰ χωνευθῆ ἢ προηγουμένη. Δι' αὐτὸ πρέπει μὲν νὰ γεμίζουσι αἱ ταγίστραι μέχρις οὔτου χοριάσουσι ὅλα τὰ πουλιά, ν' ἀποσύρῳνται δὲ ἐκεῖθεν ὅταν ταῦτα παύσουσι νὰ τρώγουσι. Τοῦτο εἶνε κανὼν ἀπαράβατος· διότι ἐὰν μένη ἐκεῖ διαρκῶς φαγητόν, καὶ τὰ πουλιά ἐξακολουθοῦν νὰ τρώγουσι κατὰ διαλείμματα, δηλαδὴ πρὶν χωνεύσουσι τὴν προηγουμένην ταγῆν των, τότε θὰ πάθουσι ὠρισμένως ἀπὸ δυσπεψίαν καὶ δυσκοιλίότητα, τὴν ὁποίαν θὰ ἐπακολουθήσῃ ὁ θάνατος.

Ὁρνιθῶν ἀνατροφῆς. Ὑπνωτήρια. — Εἶπομεν ὅτι τὰ πουλιά ἐπὶ ἓνα μῆνα ἢ καὶ περισσότερον κατοικοῦν μέσα εἰς τὴν παραμάναν (τεχνήτην μητέρα), ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξέρχονται καὶ περιφέρονται εἰς τὸν προσδιωρισμένον δι' αὐτὰ χῶρον. Μετὰ πάροδον τοῦ μηνὸς ἀφαιρεῖται ἡ παραμάνη, καὶ τὴν μὲν ἡμέραν τὰ πουλιά διασκεδάζουσι εἰς τὴν αὐλὴν ἢ τὸ ὑπόστεγον, ὅπου ὑπάρχουσι καὶ μερικὰ καβαλλέτα (ἐνήλατα) χαμηλὰ καὶ ὑψηλότερα, διὰ νὰ ἀναβαίνουσι καὶ πηδοῦν τὴν δὲ νύκτα κοιτάζονται εἰς τὰ ὑπνωτήρια, μέχρις οὔτου μόνα των ἀρχίζουσι νὰ προτιμοῦν τὰ κοιτῆρα.

Τὰ ὑπνωτήρια τοποθετοῦνται εἰς τὸν ὀρνιθῶνα ἀνατροφῆς. Ὁ ὀρνιθῶν οὗτος τῶν μικρῶν πτηνῶν δὲν διαφέρει ἀπὸ τὸν ὀρνιθῶνα ὀφοτοκίας τῶν ὀρνίθων (εἰκ. 15), ἐκτὸς μόνον ὅτι ὁ πρῶτος δὲν ἔχει φωλεάς.

Τὰ ὑπνωτήρια εἶνε κιβώτια μὲ κινητὸν πάτωμα καὶ κινητὸν σκέπασμα μὲ τρύπες, τὸ ὁποῖον ὑψώνεται καθ' ὅσον μεγαλώνουσι τὰ πουλιά. Ἐν τοιοῦτον πρέπει νὰ προμηθευθῆτε ἀπὸ τὴν Πηλοπονησιακὴν Σχολὴν, καὶ ἀπὸ αὐτὸ ὡς ὑπόδειγμα δύνασθε νὰ κατασκευάσῃτε καὶ ἄλλα ὁμοία, διότι εἶνε ὄργανα χρησιμώτατα.

Τὰ ὑπνωτήρια τοποθετοῦνται μέσα εἰς τὸν ὀρνιθῶνα τὸν προωρισμένον διὰ τὰ ὀρνίδια.

Τὰ πτηνὰ ὅταν νυκτώσῃ εἰσέρχονται εἰς τὰ ὑπνωτήρια ἀπὸ τῆς

τὰς θυρίδας των, τὰς ὁποίας κλείετε, ἀφοῦ εἰσέλθουν ὄλα· ἐκεῖ κἀθήνται τὸ ἐν πλησίον τοῦ ἄλλου, χωρὶς νὰ στενοχωρῶνται καὶ πλακῶνωνται· ἐνῶ τὸνναντίον συμβαίνει εἰς τὰ ὄρνιθοτροφεῖα, τὰ ὁποῖα δὲν μεταχειρίζονται τὰ τοιαῦτα ὑπνωτήρια, τὰ ὁποῖα ἡμεῖς ἐπενοήσαμεν. Τὴν πρωίαν ἀνοίγονται αἱ θυρίδες τῶν ὑπνωτηρίων, ἐξέρχονται τὰ πιτηρὰ καὶ τρέχουν εἰς τὰς ποτίστρας, αἱ ὁποῖαι εἶνε ἀπὸ προτιήτερα ἐτοιμοὶ. Τότε ὕστερα ἀπὸ τὸ τάγισμα τῶν πουλιῶν, θὰ καθαρισθῆ καλῶς τὸ πάτωμα ἐκάστου ὑπνωτηρίου, δηλαδὴ θὰ ξεσθοῦν τὰ περιπτώματα μὲ τὴν ξύστραν, θὰ πλυθῆ ἢ σανὶς, καὶ ἀφοῦ στεγνώσῃ θὰ τοποθετηθῆ πάλιν τὴν ἑσπέραν εἰς τὴν θέσιν της.

Εἰς τὰ ὑπνωτήρια κοιτάζονται τὰ πουλιὰ ἐξ σχεδὸν ἑβδομάδας, κατὰ τὸ διάστημα δὲ αὐτὸ ἐξακολουθεῖ ἡ κανονικὴ αὐτῶν τροφή, ὅπως εἶπομεν ἀνωτέρω. Τότε τοποθετεῖται εἰς τὸν ὄρνιθῶνα ἀνατροφῆς τὸ κοιτάναθρον (ἢ κούρνια) καὶ τὰ πουλιὰ ἀρχίζουν ν' ἀναβαίνουν καὶ κουρνιάζουν εἰς αὐτό. Κατόπιν ἀφαιροῦνται τὰ ὑπνωτήρια καὶ φυλάττονται δι' ἄλλην ἀνατροφὴν νέων μικρῶν πουλιῶν.

Ὁ αὐτὸς ὄρνιθῶν ἀνατροφῆς δύναται νὰ χρησιμεύσῃ βέβαια καὶ ὡς ὄρνιθῶν φωτοκίας, ὅταν μεγαλώσουν τὰ πουλιὰ καὶ γίνουν ὄρνιθες, ἀφοῦ κρεμάσῃ τις εἰς τοὺς τοίχους του τὰς φωλεάς.

Ὁρνιθόπουλα.— Ὅταν τὰ πουλιὰ μεγαλώσουν ἢ τροφῆ των γίνεται τακτικωτέρη, εἰς τρία δηλαδὴ γεῦματα, ἐν τὴν πρωίαν μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, ἐν τὴν μεσημβρίαν καὶ ἐν κατὰ τὸ δειλινόν.

Καὶ τὸ μὲν πρωινὸν γεῦμα γίνεται 1) ἀπὸ μάζας, αἱ ὁποῖαι σύγζεινται ἀπὸ δύο μέρη ὄχι φρέσκου ψωμοῦ λεπτοκομμένου, ἢ ἀπὸ μπομποτάλευρον, ἢ κριθάλευρον ἢ καὶ ἀπὸ πίτυρα, 2) ἀπὸ ἐν μέρος αἵματος βρασμένου καὶ ψιλοκομμένου ἢ ἀπὸ τσιγαρίδα τῶν χοιρινῶν, ἢ ἄλλας ζωικὰς οὐσίας ψημένας καὶ 3) ἀπὸ ἐν μέ-

ρος λαχανικῶν. Εἰς τὸ μῆγμα αὐτὸ προστίθετε μικρὰν ποσότητα (1 σταῖ ἐκατὸ μέρη) σκόνην φωσφοροῦχον, τὴν ὁποίαν προμηθεύεσθε ἀπὸ τὴν Πτηνοτροφικὴν Σχολὴν μας, ἢ ψηλοτριμμένα κόκκαλα ζώων ἢ καὶ ἐλαχίστην ποσότητα (μισὸ σταῖ ἐκατὸ) ἄνθος θειαφιοῦ. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἐμποδίζει τὰ πουλιὰ ἀπὸ τοῦ νὰ τσιμποῦν τὸ ἐν τὸ ἄλλο.

Τὴν μεσημβρίαν δίδετε μᾶζαν ἀπὸ ἄλλο εἶδος ἀλεύρου ἀνακατωμένου μὲ τυρόγαλο ἢ μὲ γάλα νερωμένο ἢ μᾶζαν ψημένης πατάτας, ἀφοῦ κοπανίσετε εἰς τὸ γουδί καὶ ἀνακατέψετε μὲ πίτυρα.

Τὴν δὲ ἐσπέραν δίδετε τριμμένους κόκκους δημητριακῶν καρπῶν ἢ σκύβαλα καλῆς ποιότητος, ἀφοῦ προῶτον τὰ ἔχετε μουσκεψεῖ εἰς τὸ νερὸν διὰ νὰ μαλακώσουν καὶ φουσκώσουν ὀλίγον, καὶ οὕτω γίνουν εὐκολοχώνευτα καὶ θρεπτικώτερα. Μὴ λησμονῆτε δὲ κάποτε καὶ συχνὰ μάλιστα τὴν ξεφουτωμένην βρώμην ἢ κριθὴν ἢ φακὴν, ὅπως ἐδείξαμεν ἀνωτέρω.

Μὲ αὐτὴν τὴν δίαιταν, μὲ τὴν τελείαν καθαριότητα καὶ μὲ τὴν ἀκριβῆ τήρησιν ὅλων τῶν παραγγελμάτων μας, τὰ πουλιὰ σας θὰ μεγαλώσουν ταχέως, καὶ εἰς τοὺς 4 μῆνας θὰ ἔχετε ἕξοχα κοιτόπουλα, διὰ νὰ φιλοξενήσετε τὸν Νομάρχη ἢ τὸν ἐπίσκοπόν σας. Μὴ λησμονῆτε δὲ νὰ στέλλετε κᾶπου κᾶπου κανὲν ἀπὸ αὐτὰ καὶ εἰς τὸν διδάσκαλον τῶν τέκνων σας, χωρὶς νὰ περιμένετε νὰ σας τὸ ζητήσῃ.

Σημειώσατε δὲ ὅτι ἡ τροφή πρέπει ν' ἀλλάξῃ συχνὰ διὰ νὰ συνηθίσουν τὰ πουλιὰ νὰ τρώγουν ἀπ' ὅλα, σύμφωνα μὲ τὴν φύσιν των, διότι ὡς προείπομεν ταῦτα εἶνε ζῶα παμφάγα.

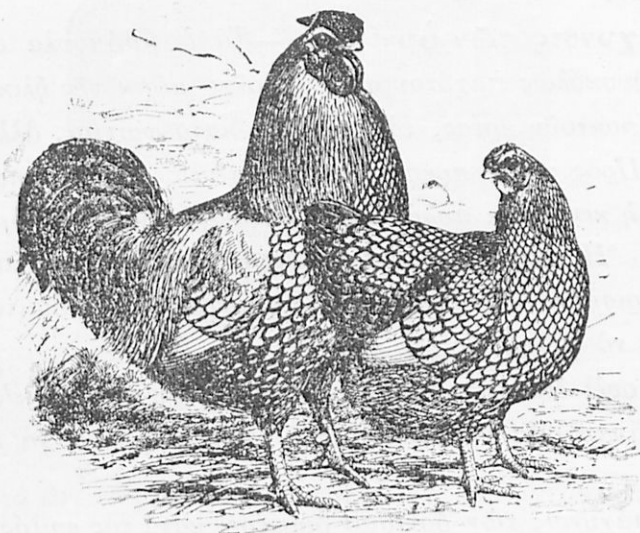
Τρίτης ποιότητος ρύζι βρασμένον δὲν εἶνε ἄσχημον, μάλιστα καὶ ἐπιβάλλεται ἡ τροφή αὕτη, ὅταν τὰ πουλιὰ σας δείξουν σημεῖα εὐκοιλιότητος.

Τρίμματα σκόρδου ἢ κρομμυδιοῦ πολὺ συχνὰ ν' ἀνακατεύετε εἰς τὰς μᾶζας, διότι εἶνε κωφελοποιήτικα καὶ πολλαμβάνουν πολ-

λὰς ἀσθενείας. Ἐπίσης καὶ ὀλίγον κρασί νερωμένον εἶνε πολὺ ὠφέλιμον.

Εἰς πολλοὺς θὰ φανῆ παράδοξος ἡ τοιαύτη τροφή διὰ πουλιὰ καὶ πολυέσδος· ἀλλ' ἡ πείρα θὰ τοὺς διδάξῃ ὅτι εἰς τοῦτο ἔγκειται τὸ κέρδος.

Ἀπὸ τὰ πουλιὰ πὺν ἐγεννήθησαν τὸ θέρος καὶ τὸ φθινόπωρον δὲν πρέπει νὰ φυλάττετε διὰ τὴν ἡλιοκίαν· διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι μεγαλώνουν μὲ δυσκολίαν καὶ βραδύνουν νὰ γεννήσουν, ἀλλὰ καὶ ὅταν μεγαλώσουν δὲν γεννοῦν πολλὰ αὐγά.



Εἰκ. 41. Ὅρνιθες Βυαρδοί.

Ὁ Μάϊος εἶνε ὁ καλύτερος μῆν διὰ τὸ διάλεγμα τῶν πουλιῶν, πὺν θὰ κρατήσητε, ἀπὸ ὅλα τὰ πουλιὰ πὺν ἐβγάλατε ἀπὸ τὸν Φεβρουάριον ἕως τὸν Μάϊον.

Τὸν Ἰούλιον μῆνα γίνεται ἄλλο διάλεγμα τῶν πουλιῶν πὺν ἐγεννήθησαν τὴν ἄνοιξιν καὶ θὰ διατηρηθοῦν διὰ τὴν ἀναπαραγωγήν. Τὰ δὲ ἀποδιαιρούδια καὶ ἐν γένει ὅσα πουλιὰ δὲν εἶνε

κατάλληλα διὰ τὴν φωτοκίαν, πρέπει μόλις φθάσουν εἰς τὸ μεγαλύτερον ἀνάστημά των νὰ μὴ τα κρατῆτε πλέον, διότι τὰ τρέφετε ματαιῶς, καὶ ἀδίκως ἐξοδεύετε διὰ τὴν ἀνατροφήν των. Καλὸν λοιπὸν καὶ συμφέρον σας εἶνε νὰ τα παχύνετε, καὶ τα ξεκάμνετε.

Ἀπὸ τὰ πουλιὰ πού ἐκρατήσατε διὰ τὴν παραγωγήν, πρέπει νὰ ξεχωρίσετε ἐγκαίρως τὰ ἀρσενικά ἀπὸ τὰ θηλυκά, διὰ νὰ μὴ ἐνοχλοῦν τὸ ἓν τὸ ἄλλο μὲ τοὺς ἔρωτάς των· διότι διαφορετικὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἀπλή πρὸ τοῦ καιροῦ χοῆσις τῶν ἐρωτοτροπιῶν βλάπτει εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ὄλων τῶν πουλιῶν, ὅπως καὶ τῶν ἄλλων ζώων.

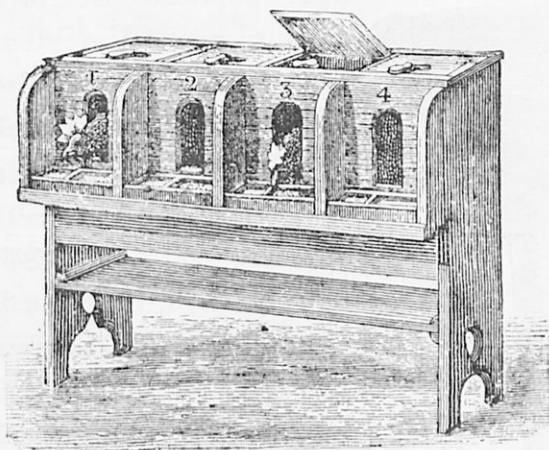
Πάχυνσις τῶν ὀρνίθων.—Τὰ ὀρνιθόπουλα εἰς μικρὰν ἡλικίαν δυσκόλως παχύνονται. Διὰ τοῦτο μέχρι τῆς ἡλικίας 4 ἢ 5 μηνῶν ἀποκιοῦν κρέας, ἐὰν καλῶς διατρέφονται, ἀλλ' ὄχι καὶ πάχος. Πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ τα ἔχετε εἰς μέρος περιορισμένον διὰ νὰ μὴ κινοῦνται πολὺ, καὶ σκοτεινόν, ὥστε νὰ νομίζουσιν ὅτι εἶνε νύξ. Ἡ τροφή των τότε πρέπει νὰ εἶνε ἄφθονος καὶ νὰ δίδεται εἰς ὠρισμένας ὥρας. Τριῶν ἐβδομάδων τοιαύτη δίαιτα εἶνε ἀρκετὴ, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν σκοπὸν της.

Τὸ πουλὶ διὰ νὰ παχυνθῆῖ πρέπει νὰ ἔχη φθάσει εἰς τὴν τελείαν ἀνάπτυξίν του, δηλαδή ἐκεῖ ὅπου δὲν ἔχει νὰ μεγαλώσῃ πλέον.

Ἡ πάχυνσις τῶν ὀρνίθων διαφέρει κατὰ τὰς φυλάς. Εἰς τὰς μεγαλοσώμους φυλάς τὸ πάχος διασκορπίζεται εἰς ὅλον τὸ σῶμα τοῦ πτηνοῦ, ἐνῶ εἰς τὰς μικροσώμους, ὅπως εἶνε αἱ ντόπιες ὀρνίθες, τὸ πάχος συσσωρεύεται εἰς τὰ ἐντόσθια καὶ τὰ πλάγια τῆς κοιλίας. Εἰς ὅλον τὸ σῶμα διασκορπίζεται ἐπίσης τὸ πάχος καὶ εἰς τὰς ὀρνίθας, αἱ ὁποῖαι κατάγονται ἀπὸ ντόπιες κότες μὲ ξενικοὺς πετεινοὺς. Εἰς τὰ τοιαῦτα πτηνὰ εἶνε περιττὸς ὁ εὐνοχισμὸς. Ἄν καὶ πρέπει νὰ καταργηθῆῖ τὸ βάρβαρον αὐτὸ ἔθιμον,

ἀφοῦ δύναται ἕκαστος νὰ παχύνῃ τοὺς πειτεινοὺς κατ' ἄλλον τρόπον καὶ εἰς ὀλίγον χρόνον.

Διὰ νὰ παχυνθῇ τὸ πτηνὸν πρέπει νὰ ἔχῃ τελείαν ἀνάπτυξιν καὶ ἡσυχίαν, καὶ νὰ εὐρίσκειται εἰς τὸ σκότος. Ὅστε τὸ μέρος τῆς παχύνσεως (τὸ παχυντήριο) πρέπει νὰ εἶνε εὐάερον μὲν ἀλλὰ σκοτεινόν· καὶ εἰς μέρος χωρὶς τὸν παραμικρὸν θόρυβον. Εἰς τοιαύτην θέσιν τὸ πτηνὸν, ἀφοῦ φάγῃ καλά, κοιμᾶται διαρκῶς καὶ παχύνεται ταχέως.



Εἰκ. 42. Παχυντικὰ κελλία.

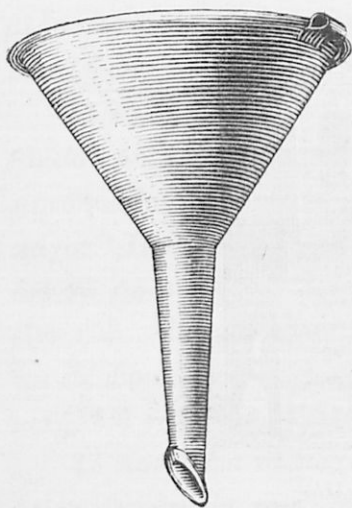
Διὰ τὰ ἀνεπτυγμένα πτηνὰ (πειτεινοὺς καὶ ὄρνιθας) ὑπάρχουν διάφοροι μέθοδοι παχύνσεως. Διακρίνεται δὲ ἡ πάχυνσις εἰς ἔλευθέραν καὶ καταναγκαστικὴν. Θὰ ἀναφέρωμεν τοὺς δύο ἀπλουσιτέρους τρόπους.

Ἡ ἔλευθέρα πάχυνσις γίνεται ὡς ἑξῆς : Τὸ πτηνὸν ἐγκλείεται ἐντὸς κιβωτίου (κελλίου) μὲ κάγκελα ἢ θυρίδας εἰς τὸ ἐμκροσθινὸν μέρος, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐξάγει τὴν κεφαλὴν του καὶ τρώγει εἰς τὰς ὠρισμένας ὥρας καὶ πίνει ἀπὸ τὰ ἔξωθεν εὐρισκόμενα πινάκια ἢ δοχεῖα.

Ἐν ἔλλειψει παχυντικῶν κελλίων θέτουν τὸ πτηνὸν ὑποκάτω ἀπὸ κοφίνι, ἀλλὰ πάντοτε εἰς μέρος σκοτεινόν. Μόνον εἰς τὴν ὥραν τοῦ ταγίσματος ὑπάρχει φῶς.

Τὸ δὲ εἶδος τῆς τροφῆς πρέπει νὰ ἀλλάσῃ κάθε τρεῖς ἡμέρας καὶ νὰ εἶνε ἄφθονος καὶ καθαρά.

Ἄλλ' ὁ καλύτερος τρόπος παχύνσεως εἶνε ὁ καταναγκαστικὸς μὲ μπουκιᾶς (βλωμοὺς) ζύμης ἀπὸ ἀλεύρι κατωτέρας ποιότητος. Κοπανίζετε ὀλίγες μπουκιᾶς ὅπως οὖν μακρουλές, τὰς ὁποίας



ἀφοῦ βουτίσετε εἰς τὸ γάλα ἢ καὶ ἀπλοῦν νερὸ διὰ νὰ γλυστροῦν εἰς τὸν οἰσοφάγον, εἰσάγετε αὐτὰς τὴν μίαν κατόπιν τῆς ἄλλης εἰς τὸ στόμα τοῦ πτηνοῦ μὲ τὸ ἓνα χέρι καὶ σπρώχνετε τὴν ζύμην μὲ τὸν δάκτυλον ἐντὸς τοῦ στόματος καὶ ἔπειτα ἔξωθεν τοῦ λαιμοῦ σιγὰ σιγὰ, ἕως νὰ φθάσῃ αὕτη εἰς τὸν στομάχον. Τοῦτο γίνεται μὲ τὸ ἓνα χέρι ἐνῶ μὲ τὸ ἄλλο κρατεῖτε ὀρθῆν τὴν κεφαλὴν τοῦ πτηνοῦ, τὸ ὅποῖον ἔχετε μεταξὺ τῶν γονάτων σας. Ἀκολούθως μὲ τὸ εἰδικὸν χωνὶ χύνετε ὀλίγον ὕδωρ εἰς τὸ στόμα τοῦ πτηνοῦ καὶ

Εἰκ. 43. Πτηνοτροφικὸν χωνί.

τὸ ἀφίνετε μέχρις ὅτου χωνέψῃ. Τοῦτο γίνεται 2 ἢ 3 φορές τὴν ἡμέραν ἐπὶ 16 ἕως 20 τὸ πολὺ ἡμέρας.

Κατ' ἀρχὰς οἱ βλωμοὶ αὐτοὶ εἶνε 3 ἢ 4 εἰς κάθε τάγισμα, ἔπειτα ἀξάνουν κατὰ 1 καθ' ἡμέραν καὶ φθάνουν ἕως δέκα. Ὄταν τὸ δέρμα τῆς ὀρνιθὸς γίνῃ ἐντελῶς λευκὸν καὶ παρουσιάσῃ ξύγγι μεταξὺ τῶν δύο ὤμων ἀπόδειξις ὅτι τὸ πτηνὸν ἐπαχύνθη καὶ παύει ἢ ταγῆ, διότι ἂν ἐξακολουθήσῃ αὕτη, τὸ πτηνὸν ἀρχίζει νὰ ἀδυνατίζει πάλιν.

ΙΝΔΟΡΝΙΘΕΣ

(διάνοι ἢ γάλοι).

Γενικά περὶ ἰνδορνιθῶν.—Αἱ ἰνδορνιθες (διάνοι ἢ γάλοι) εἶνε δύο εἰδῶν, αἱ ἄγρια ἢ τῆς Ἀμερικῆς καὶ αἱ ἡμεροὶ ἢ οἰκόσιτοι (εἰκ. 44) μὲ τὸ πτέρωμα ἐντελῶς μαῦρον ἢ ἀναμιξ μαῦρον καὶ ἄσπρον, ἢ μὲ πτέρωμα μαῦρον ἀνακατενμένον μὲ πτερὰ ἐπόξανθα, ἢ τέλος μὲ πτέρωμα ἐντελῶς λευκόν.

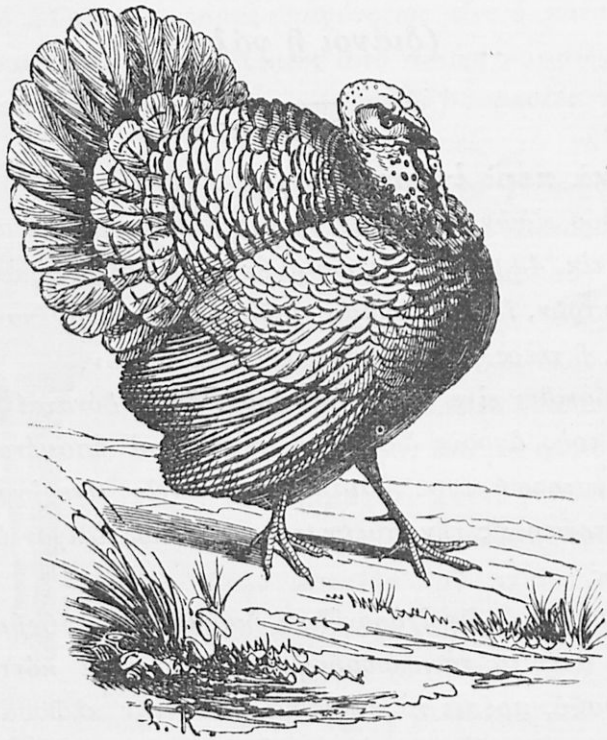
Αἱ ἰνδορνιθες εἶνε πτηνὰ ἐπικερδῆ, ὅταν δύναται τις νὰ τας ὀδηγῇ εἰς τοὺς ἀγροὺς διὰ νὰ βόσκουν, καὶ ἐπομένως κοστίζει ὀλίγον ἢ ἀνατροφὴ των. Ὅταν ὅμως κανεὶς εἶνε ἠναγκασμένος νὰ τας ἀνατρέφῃ εἰς τὴν αὐλήν του, βεβαίως ὀλίγον θὰ τοῦ φέρουν κέρδος.

Τὸ κλώσημα τῶν ἰνδορνιθῶν διαρκεῖ 28—30 ἡμέρας. Διὰ τοῦτο ὅταν θέλῃ τις νὰ κλωσῆσῃ (ἐπώρασῃ) αὐτὰ κόττας καὶ ἰνδορνιθος μαζύ, πρέπει νὰ καθίσῃ πρῶτον τὴν κλωσσαν εἰς αὐτὰ ἰνδορνιθος (γαλοπούλας) καὶ μετὰ 8 ἡμέρας νὰ θέσῃ καὶ τὰ αὐτὰ τῆς κόττας, διὰ νὰ βγοῦν (ἐκκολαφθοῦν) ὅλα ταυτοχρόνως.

Ἄλλ' εἶτε ἀπὸ φυσικὴν κλωσσαν ἐπρασθοῦν τὰ αὐτὰ εἶτε ἀπὸ κλωσσομηχανήν, τὸ ὁποῖον εἶνε καὶ τὸ προτιμότερον διὰ πολλοὺς λόγους, πρέπει νὰ τοποθετηθοῦν εἰς μέρος ὄχι ξηρὸν καὶ τὸ ὁποῖον νὰ βλέπῃ εἰς τὴν ἀνατολήν.

Ἡ ἐπώρασις καὶ ἡ ἐκκόλαψις γίνεται ἀπαράλλακτα ὅπως καὶ εἰς τὰ αὐτὰ τῆς ὄρνιθος.

Ἀνατροφή τῶν ἰνδορνιθίων. — Ἐὰν πρόκειται ν' ἀσχοληθῆ τις ἔτι ἀπὸ εὐχαρίστησιν εἰς τὴν ἀνατροφήν πουλιῶν, βεβαίως δὲν πρέπει νὰ προτιμῆται τὰ ἰνδορνιθία, διότι εἶνε πτηνὰ πολὺν εὐαίσθητα καὶ δύσκολα εἰς τὴν ἀνατροφήν· καὶ ἂν ἡ δια-



Εἰκ. 44. Ἰνδορνιθίον ἀρσενικόν.

τροφή ἔχει πολὺν νὰ κάμῃ εἰς τὴν ὑγίαν των, πολὺν περισσότερον ἔχει νὰ κάμῃ ἢ καθαριότης καὶ ἡ θερμοκρασία.

Τὰ ἰνδορνιθία δὲν ἀγαποῦν ποσῶς τὴν ὑγρασίαν, ἡ ὁποῖα καὶ τὰ βλάπτει πολὺ· ἐν τούτοις ὑποφέρουν τὴν ἐλαφρὰν δρόσον τῆς πρωίας, ἐνῶ ἡ βροχὴ τὰ καταστρέφει· ὅθεν ἀπαιτεῖται δι' αὐτὰ ἀναθρεπτήριον ὑγμενὸν καὶ τεχνητὴ μητέρα ἀρκετὰ θερμῆ. Πάν-

τοτε δὲ νὰ ἔχουν τὴν εὐκολίαν νὰ ἐξέροχωνται ἐλεύθερα εἰς τὸν περιβόλον των, ὡσάκις αισθανθοῦν ὅτι ἐξεστάθησαν πολύ.

Ἐκ τῆς δευτέρας ἢ τρίτης ἡμέρας πρέπει νὰ τοῖς ἐπιτρέψετε νὰ ἐξέροχωνται ἀπὸ τὴν παραμάναν καὶ βαθμηδὸν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν νὰ μεγαλώνετε τὸν περιβόλον των μὲ μικρὸν κινήτον συρματόπλεγμα. Ἐκ τῆς ὀγδόης ἢ δεκάτης ἡμέρας ἠμπορεῖτε νὰ τα ἀφίνετε νὰ τρέχουν ἐλευθέρως, νὰ μὴ λησμονῆτε ὅμως νὰ σπεύσητε νὰ τα κλείσετε κατὰ τὸν χρόνον τῆς βροχῆς, ὅπως καὶ κατὰ τὰς ὥρας τοῦ καυστικοῦ ἡλίου, ὁ ὁποῖος τὰ θανατώνει τάχιστα ὅπως καὶ ἡ ὑγρασία.

Ἡ τροφή τῶν ἰνδορνιθίων πρέπει νὰ εἶνε πρῶτα πρῶτα δυναμωτική. Ἡ ἀπλουσιέρα τροφή δι' αὐτὰ εἶνε μᾶζα ἀπὸ κριθαράλευρον, ἀνακατωμένον μὲ ξυνόγαλα, εἰς τὴν ὁποίαν προσθέτετε πετροσέλινον (μαϊδανόν), κρομμύδι, ὀλίγα φύλλα ἀνηνηθίας, ὀλίγον ἄνηθον, ὅλα αὐτὰ ψιλοκομμένα. Ἐπίσης ὠφελεῖ νὰ ρίπτετε εἰς τὴν μᾶζαν μίαν πρέζαν ἄνθος θειαφιοῦ καὶ ἔπειτα 5 δράμια ἀλάτι εἰς μίαν ὀκτῶν τοῦ κριθαλεύρου.

Ἀλλὰ τὸ καλύτερον δυναμωτικὸν εἶνε τὸ κόκκινον κρασί. Πρέπει λοιπὸν νὰ συνηθίζετε τὰ ἰνδορνιθία σας νὰ πίνουν ἀπ' αὐτὸ ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἡλικίας των, χύνοντες εἰς τὸ νερόν των. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν δίδετε νερὸν καθαρὸν, ἔπειτα τὸ βάφετε βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον μέχρις ὅτου φθάσετε εἰς τὰ 25 τοῖς ἑκατόν, δηλαδὴ εἰς 100 δράμια νεροῦ χύνετε 25 δράμια κρασί μαῦρο.

Τὰ ἰνδορνιθία ἀγαποῦν πολὺ τὸ ὄμο ῥύζι, καὶ καλὸν θὰ εἶνε νὰ τοὺς ρίπτετε ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καμμιά χουφτιὰ ἀπὸ τὸ τῆς κατωτέρας ποιότητος, ἀφοῦ πρῶτον τὸ μουςκέψητε ἐπὶ τινὰς ὥρας διὰ νὰ μαλακώση καὶ γίνῃ εὐκολοχώνευτον. Φυτὰ δὲ εἰς τὰ ὁποῖα ἀρέσκονται εἶνε τὸ πετροσέλινον (μαϊδανός), κορυφαὶ τσου-

κνίδας, ὁ τσουνκνιδόσπορος, τὸ μάραθρον, ἡ ἀψηγηθιά (ἀψηγηιά), τὸ πολυτρίχι.

Τὸ κώνιον καὶ τὰ μεγάλαμανιτάρια μὲ τὰ κόκκινα ἄνθη εἶνε διὰ τὰ ἰνδορνίθια σφοδρὰ δηλητήρια· ἀλλὰ τὸ ἐλαιόλαδον καταπολεμεῖ τὸ πρῶτον ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω δηλητήρια, τὸ δὲ γάλα μεταχειρίζονται ἐναντίον τοῦ δευτέρου.

Ἐκεῖνο τέλος τὸ ὁποῖον εἶνε ἀνέξοδον καὶ τὸ ὁποῖον ὅμως ὠφελεῖ πολὺ τὰ ἰνδορνίθια, ἐνῶ ταυτοχρόνως εἶνε εὐεργετικώτατον εἰς τὴν γεωργίαν, εἶνε τὰ αὐγὰ τῶν ἀκρίδων. Ἀφίνετε τὰ ἰνδορνιθία σας εἰς τοὺς ἀγρούς ὅπου εἶνε αὐγὰ ἀκρίδων καὶ πρὸς χαράν σας θά τα ριμάξουν. Ὅχι ὅμως καὶ εἰς ἀκρίδας, τὰς ὁποίας τρώγουν μὲν μὲ λαιμαργίαν, ἀλλὰ κάμουν τὸ κρέας τῶν πουλιῶν ἄνοστον τὰ δὲ αὐγὰ τῶν ἀηδέστατα. Μὴ λησμονῆτε δὲ καὶ εἰς τὰ ἰνδορνιθία σας τὴν ξεφυτρωμένην βρώμην ἢ κριθὴν.

Μὲ αὐτὴν λοιπὸν τὴν δίαιταν, καλὴν θερμοκρασίαν, τόπον εὐάερον, ἔδαφος ξηρόν, πυριτιοῦχον (τσακμακοπετροῦχον) ἢ ἀμμῶδες δύναται νὰ εὐδοκιμήσῃ ἢ ἀνατροφῇ τῶν ἰνδορνιθίων, ἅτινα ὑπερικοῦν τὴν ἐπικίνδυνον κρίσιν τῆς λεγομένης **κοκκινιάς**, δηλαδή τῆς ἡλικίας κατὰ τὴν ὁποίαν ξεφυτρώουσι τὰ λειριά των. Ὅταν γίνουσι ὅλα αὐτὰ τὰ προφυλακτικά, τὰ ἰνδορνίθια δύναται νὰ πηγαίνουσι εἰς τοὺς ἀγρούς, νὰ ζοῦσι ἀπὸ ἔντομα, ἀπὸ διάφορους σπόρους, ἀπὸ πετραδάκια, καὶ δὲν ἔχετε πλέον τίποτε νὰ φοβηθῆτε.

Τὰ ἰνδορνίθια ὅταν μεγαλώσουσι δὲν ἀρέσκονται πλέον νὰ κοιτάζονται μέσα εἰς τὸν ὄρνιθῶνα καὶ προτιμοῦσι νὰ κουρνιάζουσι εἰς τὸ ὑπαιθρον· δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ τα ἐμποδίζετε ἀπ' αὐτό, διότι τότε τὸ κρέας των γίνεται τρυφερώτερον καὶ θρεπτικώτερον ἀπὸ τὸ κρέας τῶν περιορισμένων.

Ἡ κοκκινιά (καλλεοφυία),— Ἡ οἰκοδέσποινα, ἡ ὁποία φροντίζει μὲ ἐπιμέλειαν διὰ τὴν ἀνατροφήν τῶν ἰνδορνιθίων της

θά τα κάμη νὰ περάσουν χωρὶς κίνδυνον τὴν κρίσιμον ἐποχὴν τῆς κοκκινιάς (καλλεοφυΐας). Ἐὰν ὁμως συμβῆ τὸ ἐναντίον, τότε τὰ ἰνδορνίθια ἀρχίζουν νὰ δείχνουν σημεῖα ὄχι εὐχάριστα, χάνουν τὴν ζωηρότητά των, περιπατοῦν βραδέως μὲ τὰς πτέρυγας κρεμασμένας, τὰ πούπουλά των χάνουν τὴν λαμπρότητά των καὶ τὴν κανονικότητά των, σγουραίνουν καὶ γίνονται ὅπως αἱ τρίχες τοῦ σκαντζοχοίρου, τὰ καταλαμβάνει ἀνορεξιά, καὶ ἐπὶ τέλους δὲν θέλουν νὰ λάβουν τροφήν. Ἐπειτα ἀκολουθεῖ διάρροια, ἡ ὁποία ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰ ἐξαδυνατίζει, ὥστε εἶνε ἀδύνατον νὰ σωθοῦν.

Ἐὰν λοιπὸν συμβῆ αὐτὸ τὸ δυστύχημα ἔπειτα ἀπὸ ὅλας τὰς φροντίδας καὶ περιποιήσεις, τὰς ὁποίας ἔσημειώσαμεν ἀνωτέρω, καὶ ἀρχίσουν νὰ προσβάλλωνται τὰ ἰνδορνίθια ἀπὸ τὴν **κοκκινιάν**, πρέπει νὰ σπεύσετε νὰ σώσετε τὰ ἄλλα μεταχειριζόμενοι ἐν φάρμακον ἀποτελεσματικώτατον. Τοῦτο εἶνε μία σκόνη, τὴν ὁποίαν προμηθεύει μόνον ἡ ἐν Ἀθήναις Πτηνοτροφικὴ Σχολὴ καὶ μὲ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἔχητε ἐφοδιασθῆ, ὅταν ἀποφασίσετε νὰ βγάλετε ἰνδορνίθια.

Ἀπὸ τὴν σκόνην αὐτήν, ἡ ὁποία λέγεται «φάρμακον κατὰ τῆς καλεοφυΐας (κοκκινιάς)» ὀρίπτετε ὀλίγην εἰς τὴν μᾶζαν τοῦ προωινοῦ καὶ ἐσπερινοῦ γεύματος καὶ ἀνακατεύετε καλά. Ἐνα σκονάκι ἀρκεῖ δι' ἓν γεῦμα πέντε ἰνδορνιθίων.

Τὸ φάρμακον αὐτὸ πρέπει νὰ δίδεται δεκαπέντε ἡμέρας πρὸ τοῦ νὰ ἐμφανισθῇ ἡ κοκκινιά καὶ νὰ ἐξακολουθῇ ἐπὶ ἓνα μῆνα, ὁπότε εἶνε ἀσφαλῶς ἀποτελεσματικώτατον.

Πάχυνσις τῶν ἰνδορνιθίων.—Τὰ ἰνδορνίθια παχύνονται εἰς ἡλικίαν 6 ἢ 7 μηνῶν. Διὰ νὰ παχύνουν, δίδουν εἰς αὐτὰ δύο φορὰς τὴν ἡμέραν ἄφθονον καλαμπόκι ἢ νταρὶ (σόγγρον), μουσκεμένα εἰς ἀσβεστόνερον, ὅταν ἐπιστρέφουν ἀπὸ τοὺς ἀγρούς· προστίθενται δὲ κατὰ βούλησιν πατάτες ψημένες, δαυκία ψιλοκομμένα, βαλανίδια, καρύδια, κάστανα.

Μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας τὴν ἐσπερινὴν ταγὴν ἀπὸ κόκκους ἀντικαθιστᾶτε μὲ μᾶζαν, καὶ τὰς τελευταίας ὀκτὼ ἡμέρας μετὰ τὴν διανομὴν τῆς μᾶζης, μπουκώνεται τὰς ἰνδόρνιας σας μὲ βλωμοὺς (μπουκιές) ἀπὸ ζυμάρι, οἰουδήποτε ἀλεύρου ἀνακατευμένου μὲ γάλα ἢ ξυνόγαλα. Ἡ μᾶζα αὕτη καλῶς ζυμωμένη μετατρέπεται εἰς βλωμοὺς 2 ἢ 3 δακτύλων μήκους καὶ πάχους ἐνὸς δακτύλου. Γίνεται δὲ ἡ καταναγκαστικὴ αὕτη ταγὴ, ὅπως εἶπομεν καὶ διὰ τὰς ὄρνιθας (σελ. 54). Ἀρχίζετε ἀπὸ 7 ἕως 10 βλωμοὺς καὶ φθάνετε εἰς τοὺς 18 ἢ 20 εἰς κάθε φαγητὸν ἐκάστης κεφαλῆς.

Δύο πρόσωπα εἶνε ἀναγκαῖα διὰ τὰ ἐκτελέσουν τὸ ἀναγκαστικὸν αὐτὸ τάγισμα, τῶν ἰνδορνίθων. Τὸ ἓν πρόσωπον κρατεῖ τὸ ζῶον μεταξὺ τῶν γονάτων του καὶ τοῦ ἀνοίγει τὸ θάμφος μὲ τὰς δύο χεῖρας, οὕτως ὥστε ἡ κεφαλὴ μὲ τὸν λαιμὸν νὰ ἔχουν γραμμὴν εὐθείαν. Τὸ ἄλλο πρόσωπον εἰσάγει τοὺς βλωμοὺς τῆς ζύμης ἐντὸς τοῦ στόματος καὶ τὸ σπρώχνει μέχρι τοῦ λάρυγγος μὲ προφύλαξιν. Ἐπειτα κάμνει νὰ καταβιβασθοῦν οἱ βλωμοὶ ἐντὸς τοῦ στομάχου πιέζων ἐλαφρῶς τὸν λαιμὸν καθ' ὅλον τὸ μῆκος μὲ τὸν δείκτην καὶ τὸν ἀντίχειρα.

Πολλοὶ συνηθίζουσι νὰ δίδουν εἰς τὰς ἰνδόρνιας καρύδια, ἐν τὴν πρώτην ἡμέραν, δύο τὴν ἐπομένην ἔπειτα τρία μέχρι τρία-κοντα καὶ γίνεται αὐτὸ ὅπως εἶπομεν διὰ τοὺς βλωμοὺς τῆς ζύμης. Ἄλλ' ὁ τρόπος αὐτὸς τῆς παχύνσεως δίδει εἰς τὸ κρέας μίαν γεῦσιν λαδίσιαν.

Αἱ ἰνδόρνιας δύνανται τέλος νὰ παχυνθοῦν ἀπὸ χυλὸν ὁ ὁποῖος χύνεται εἰς τὸν στόμαχον τοῦ πιηνοῦ μὲ τὸ χωνί, ἢ καὶ μὲ τὴν παχυντικὴν μηχανήν, ὅπως ὀδηγεῖ ἡ «ὀρνιθοκομικὴ» μας· ἀλλ' ὁ τρόπος αὐτὸς εἶνε διὰ συστηματικὰ πιηνοτροφεῖα.



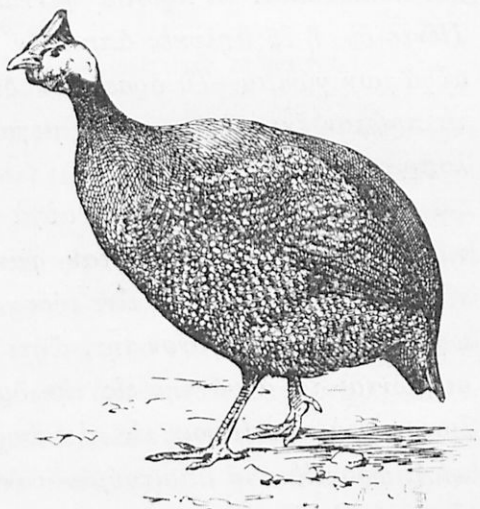
ΜΕΛΕΑΓΡΙΔΕΣ

(φραγκόκοττες).

Τῆς μελεαγρίδος, κοινῶς φραγκόκοττας ὑπάρχουν πολ-
λαὶ φυλαὶ καὶ ποικιλίαι· ἀλλ' ἢ συνηθεστέρα εἶνε ἢ παρ' ἡμῶν
κοινῇ ἢ οἰκόσιτος, ἢ λεγομένη καὶ **μιτροφόρος,** διότι φέρει ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς της μίτρον,
καὶ ἔχει χροῶμα μαῦρον
μὲ πολλὰ καὶ πυκνὰ στί-
γματα λευκά.

Ὅπως καὶ ἡ ἰνδόρις
οὕτω καὶ ἡ μελεαγρίς ἡμ-
πορεῖ νὰ περνᾷ τὴν ζωὴν
της εἰς τόπους πεφραγμέ-
νους. Ἐν οἰονδήποτε ὑπό-
στεγον μὲ κοιτάναθρον
εἶνε ὄλον ὃ τι ἀπαιτεῖ· ἀλλ'
ὅταν τὴν ἀνατρέφετε πρό-
πει νὰ της ὀρίζετε ἰδιαί-
τερον τόπον· διότι διαφο-
ρευτικὰ θὰ ἴδητε τὸ ἀρσενικὸν νὰ φονεύῃ τὰς ὄρνιθάς σας.

Ἡ ἀνατροφή τῶν μελεαγρίδων δὲν διαφέρει ἀπὸ τὴν τῶν
ἰνδορνιθῶν· ἀπαιτεῖ ὡς καὶ ἡ δευτέρα ἐκτεταμένον χωρὸν,
χλόην καὶ ἔντομα. Ἀλλὰ πρέπει νὰ την ἐμποδίζετε ἀπὸ τοῦ νὰ



Εἰκ. 45. Μελεαγρίς (φραγκόκοττα).

εισέρχεται εἰς τοὺς κήπους καὶ τὰ καλλιεργημένα μέρη, διότι προξενεῖ καταστροφὴν, χωρὶς ὅμως νά τας ἐμποδίζετε ἀπὸ τοῦ νά περιφέρωνται εἰς τὰ χέρσα καὶ βατώδη μέρη, ὅπου εὐρίσκουν ἄφθονον τροφήν. Κατὰ τὰλλα τρέφονται ὅπως αἱ ἰνδόρυνιθες.

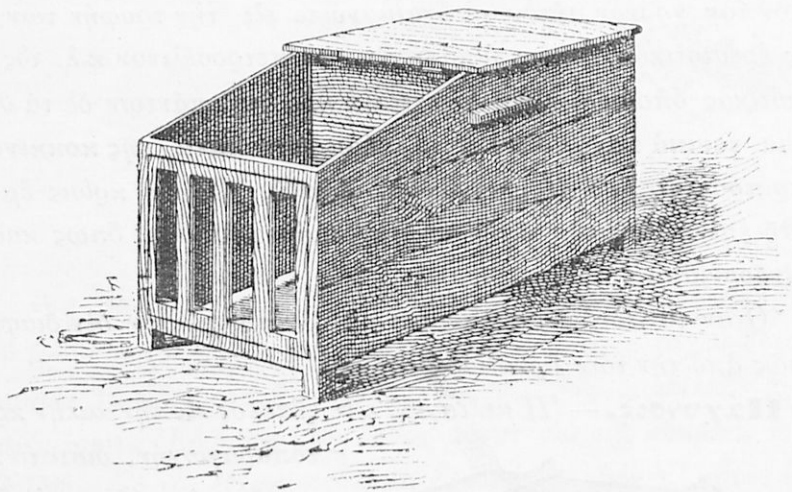
Ἐπειδὴ ἡ μελεαγρίς συνηθίζει νά γεννᾷ ὅπου δῆποτε καὶ μακρὰν τοῦ ὄρνιθῶνος, διὰ τοῦτο πρέπει νά την παρακολουθῆτε καὶ νά λαμβάνετε ὄλας τὰς προφυλάξεις διὰ νά μὴ χάνετε τὰ αὐγά της. Εἰς τὴν φωλεάν της πρέπει νά ἀφίνετε ὡς φῶλον πάντοτε ἓν αὐγὸν ἰδικόν της.

Ἡ ὄφοτοκία της ἀρχίζει ἀπὸ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἀνοίξεως καὶ εξακολουθεῖ ἕως τὸ φθινόπωρον· δύναται δὲ νά δώσῃ πενήντα ἕως ἐξήντα αὐγά. Τὰ αὐγά τῆς μελεαγρίδος εἶνε μικρὰ καὶ κοκκινωπά. Αἱ πρῶται γένναι της δὲν δίδουν αὐγά γόνιμα. Πέντε δὲ ἢ ἕξ θηλυκὲς ἀπαιτοῦν ἓνα ἀρσενικὸν διὰ νά εἶνε τὰ αὐγά των γόνιμα. Τὸ ἀρσενικὸν διακρίνεται ἀπὸ τὸ θηλυκὸν ὅτι τὸ πρῶτον ἔχει τὴν κεφαλὴν μεγαλυτέραν καὶ τὴν μίτραν μεγαλοπρεπεστέραν.

Ἀφοῦ συναθροίσῃτε τὰ αὐγά τῆς μελεαγρίδος δύνασθε μὲν νά τῆς τα παραδώσῃτε, ὅταν φανερώσῃ τὴν ἐπιθυμίαν της διὰ νά κλωσσήσῃ· ἀλλ' αὐτὴ εἶνε τόσο φηλοτάραχος καὶ τόσο ὀλίγον φροντίζει διὰ τὸν γόνον της, ὥστε συνήθως προτιμοῦν νά ἐμπιστεύωνται τὰ αὐγά της εἰς τὴν ὄρνιθα ἢ εἰς γαλοπούλαν καὶ μάλιστα κατὰ προτίμησιν εἰς κλωσσομηχανήν.

Αἱ φροντίδες αἱ ἀπαιτούμεναι διὰ τὴν ἐπιδύουσαν μελεαγρίδα εἶναι αἱ αὐταὶ μὲ τὰς διὰ τὴν ὄρνιθα καὶ ἰνδόρυνιθα. Ἡ δὲ ἐπιδύουσα τῶν αὐγῶν της διαρκεῖ 28 ἢ 30 ἡμέρας· ὥστε, ὅπως καὶ διὰ τὰ αὐγά τῆς ἰνδόρυνιθος, ἂν θέλῃ τις νά ἐπιδύῃ μαζὺ καὶ αὐγά ὄρνιθος πρέπει νά θέσῃ πρῶτον τὰ αὐγά τῆς μελεαγρίδος καὶ μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας, νά τοποθετήσῃ τὰ τῆς ὄρνιθος διὰ νά βγοῦν (ἐκκλιθεῖν) ἀπὸ τοῦ σπλάκτου καὶ ἀπὸ τοῦ σπλάκτου. Ἡ ἐξέτασις τῆς

γονιμότητος τῶν αὐγῶν τῆς μὲ τὸ κοινὸν φροσκόπιον εἶνε πολὺ δύσκολος ἔνεκα τοῦ χρώματος τοῦ φλοιοῦ· καὶ γίνεται αὕτη τὴν 7



Εἰκ. 46. Κλωσοφωλιὰ ξυλίνη (ἐπιφραστικὸν κιβώτιον).

ἢ 8 ἡμέραν. Διὰ τοῦτο μόνον μὲ τὸ μαγικὸν φροσκόπιον εἶνε ἀσφαλής.

Ἄνατροφή τῶν πουλιῶν τῆς μελεαγρίδος.—

Οἱ νεοσσοὶ τῆς μελεαγρίδος εἶνε πολὺ εὐαίσθητοι καὶ δυσκολανάθρεπτοι. Ἐπίσης αἱ πρῶται φροντίδες τὰς ὁποίας πρέπει νὰ λάβητε δι' αὐτοὺς εἶνε νὰ τοὺς προφυλάττητε ἀπὸ τὸ ψῦχος, ἀπὸ τὴν ὕγρασίαν καὶ ἀπὸ τὸν καυστικὸν ἥλιον. Διὰ τοῦτο νὰ ἔχητε ὑπ' ὄψιν σας τὸν τρόπον τῆς ἀνατροφῆς τῶν ὀρνυθίων μὲ τὰς παραμάνας.

Ἡ πρώτη τροφή τῶν μελεαγριδίων πρέπει νὰ εἶνε αὐτὰ σκληροσημένα καὶ ψιλοκομμένα καὶ βρεμένα μὲ γάλα καὶ αὐτὰ μύρμηκος ἢ ἀκρίδος ὡς καὶ σησάμιον. Μετὰ τινος ἡμέρας εἰς τὰ σκληρὰ αὐτὰ προσθέτετε ψίχαν ψιλοτριμμένου ψωμοῦ, τσουνκίδας ἢ μαρούλια ψιλοκομμένα, κανναβόσπορον, κεχρί, σκύβαλα, πίτυρα κλπ. Δύνασθε ἐπίσης νὰ δίδετε βρασμένον ὀρούζι, ξαδίκια, πετροσέλινον (μαΐδανόν) καὶ μπομποτάλευρον, ὅπως καὶ τὴν ξεφτυρωμένην βρώμην. Αὐτὴν μάλιστα κατὰ ποσότητα.

Ἡ ὑγιεινὴ τῶν μελεαγοιδίων εἶνε ἡ αὐτὴ μὲ τὴν τῶν ἰνδορ-
νιδίων. Ὑφίστανται καὶ αὐτὰ τὴν κρίσιν τῆς **κοκκινιάς** καὶ εἶνε
καλὸν τὸν χρόνον αὐτὸν νὰ ἀναμιγνύετε εἰς τὴν τροφήν των οὐ-
σίας ἔρεθιστικὰς, ὅποιαί ἢ κάρναβις, τὸ πετροσέλινον κ.λ. ὡς καὶ
τονωτικὰς ὅποιαί ἢ κίνα, ἢ γεντιανὴ κ.λ. πρὸ πάντων δὲ τὰ θαν-
μάσια **τονικὰ καταπότια** ἢ τὸ **φάρμακον κατὰ τῆς κοκκινιάς**,
ἅπερ προμηθεύει ἡ Πιηνοτροφικὴ Σχολή. Ἐὰν ἡ κρίσις ἐμφα-
νισθῇ ἐπιχειρεῖτε τὴν αὐτὴν θεραπευτικὴν μέθοδον, ὅπως καὶ εἰς
τὰ ἰνδορνίθια.

Ὅταν τὰ πουλιὰ μεγαλώσουν ἢ ἀνατροφὴ των δὲν διαφέρει
ποσῶς ἀπὸ τὴν τῶν ὀρνιδίων.

Πάχυνσις.— Ἡ μελεαγοῖς εἶνε εὐκόλος εἰς τὴν καλὴν κρεα-



Εἰκ. 47. Κιβώτιον εἰδικὸν διὰ τὴν διατή-
ρησιν τῶν ἀγῶν.

τοπαγωγὴν, διότι τὸ πά-
χος διασκορπίζεται εἰς ὅλον
τῆς τὸ σῶμα καὶ τὰ ψαχνά,
καὶ δὲν ἀποκτᾷ πάχος εἰς
τὰ ἐντόσθια καὶ τὰ πλευρὰ
τῆς κοιλίας ὅπως ἡ ὄρνις
καὶ ἡ ἰνδόρνις· καὶ διὰ τοῦτο
τὸ κρέας τῆς εἶνε τρυφερώ-
τερον καὶ προτιμότερον,
καθόσον ὁμοιάζει πολὺ μὲ
τὸ τοῦ φασιανοῦ. Ἄλλὰ καὶ τὰ ἀυγά τῆς μελεαγοίδος προτιμῶν-
ται πολὺ ἔνεκα τῆς λεπτότητος καὶ γευστικότητος αὐτῶν. Διὰ τὸν
σκοπὸν αὐτὸν πρέπει ὅταν φθάσῃ εἰς τὴν τελείαν ἀνάπτυξιν τῆς
νά τὴν τρέφετε ἀφθόνως μὲ κόκκους ἀραβοσίτου καὶ μὲ ἄλευρα
ἐπὶ μίαν ἢ δύο ἑβδομάδας.



ΝΗΣΣΑΙ

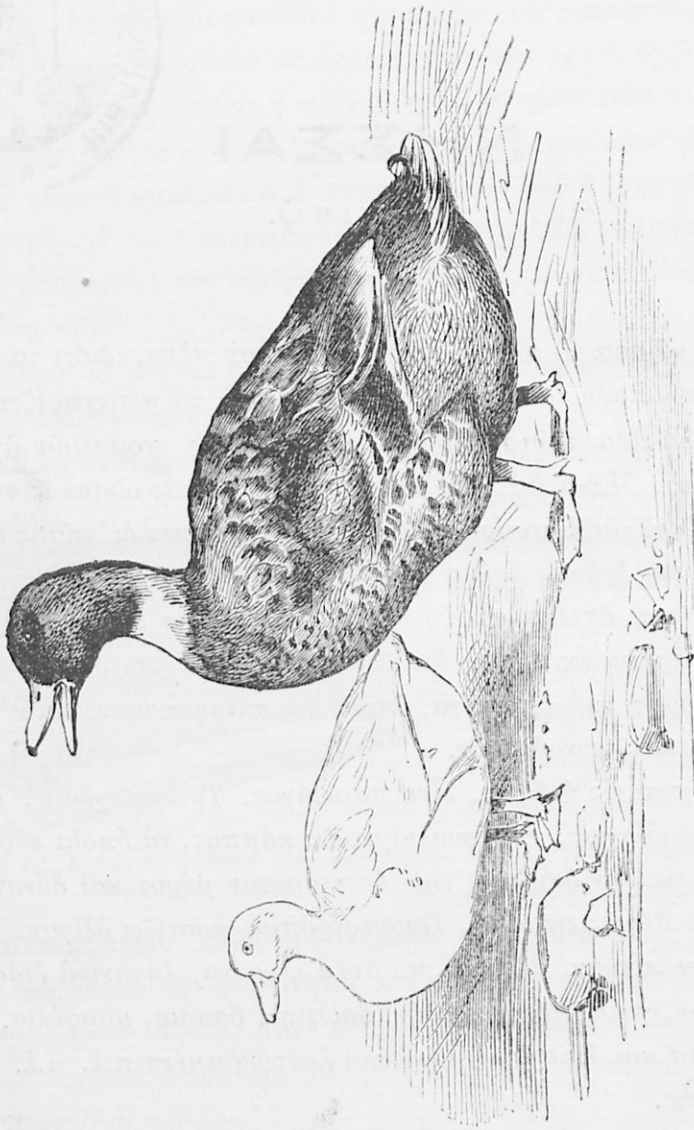
(πάπιαι).

Ἡ νῆσσα ἢ πάπια εἶνε πιτηρὸν ποὺ πλέει, διότι τὰ πόδια του ἔχουν μεταξὺ τῶν δακτύλων δέρμα καὶ τὰ μεταχειρίζεται ὡς κουπιά. Τὸ εἶδος τοῦτο περιλαμβάνει πλῆθος ποικιλιῶν ἀγρίων καὶ ἡμέρων. Ἐδῶ θὰ γίνῃ λόγος μόνον διὰ τὰς οἰκιακὰς νήσσας καὶ ἰδίως διὰ τὰς ἐντοπίους· διότι ὅσα θὰ εἴπωμεν δι' αὐτὰς ἐφαρμόζονται καὶ διὰ τὰς ἄλλας ξένας φυλάς.

Ἡ νῆσσα ἀντέχει νὰ ζῆ νύκτα καὶ ἡμέραν εἰς τὸ ὑπαιθρον, ἀλλὰ δὲν ἔπεται ἐκ τούτου ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἔχετε δι' αὐτὰς μικρὰς καλύβας, καὶ ὑπόστεγα, ὅπου θὰ καταφεύγουν διὰ ν' ἀναπαύωνται καὶ γεννοβολοῦν.

Ἡ νῆσσα ὡς ἡ ὄρνις, εἶνε παμφάγος. Τρώγει χλόην, μηλολόνηθας, σκόκλημας, γυμνοσαλιάγκους, κάμπας, τὰ ὁποῖα εὗρίσκει, ὅταν ἔχη εἰς τὴν διάθεσίν της ἐκτεταμένον μέρος καὶ δύναται νὰ βόσκη ἐλευθέρως εἰς αὐτό. Τοιοῦτοτρόπως κοστίζει ὀλίγον. Ἐπίσης τρώγει πίτυρα, ἄλευρα, γεώμηλα ψημένα, λαχανικὰ διάφορα, ρύζι, σῖτον, καλαμπόκι, κριθήν, βρώμην, ὄσπρια, μαρούλια, δαυκία, κρέατα καὶ ἔντερα ψημένα καὶ λεπτοκομμένα κ.λ. κ.λ. ὅπως καὶ ἡ ὄρνις.

Ἡ νῆσσα ἔχει ἀνάγκην ὕδατος διὰ νὰ ἀναπτυχθῆ, χειμῶνα καὶ καλοκαίρι· ἀπόδειξις τούτου εἶνε ὅτι ὅταν στερῆται ὕδατος μένει στείρα καὶ τὸ κρέας της εἶνε ἄνοστον. Ὅθεν πρέπει ἕκα-



Εἰκ. 48. Πάπιες.

στος ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πιτηῶν, τὰ ὁποῖα ἀνατρέφει, γὰ ἔχη καὶ μικρὰν ἀβαθῆ δεξαμενὴν, τῆς ὁποίας τὸ ὕδωρ ἀνατρέφεται συχνὰ καὶ χρησιμεύει, διὰ τὰ κολυμβοῦν εἰς αὐτὴν τὰ παπιά καὶ τὰ λούονται.

Ἀναπαραγωγή.— Αἱ νῆσοι εἶνε κατάλληλοι διὰ τὴν ἀναπαραγωγὴν εἰς ἡλικίαν ἕξ μηνῶν καὶ ἄνω, καὶ ἀρμόζει τὰ συνουσιάζονται ἀπὸ τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου. Ἐν ἀρσενικὸν ἀρκεῖ διὰ ἕξ θηλυκάς. Τὸ ἀρσενικὸν διακρίνεται εἰς μὲν τὰς λευκάς ὅτι ἔχει τὴν κεφαλὴν μεγαλυτέραν καὶ τὴν οὐρὰν καμπυλωτὴν πρὸς τὰ ἄνω· εἰς δὲ τὰς χρωματιστάς ὅτι ἔχει εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν λαιμόν, χρῶμα λαμπρὸν κίτρινον, ὅπως καὶ εἰς τὰς πτερυγὰς τῆς ἐν δὲ ἀπὸ τὰ ἄνω πτερὰ τῆς οὐρᾶς τὸ ἔχει ἀγκιστροειδὲς πρὸς τὰ ἄνω καὶ ἔσω ἐστραμμένον.

Ἡ πρόμιος φωτοκία ἀρχίζει ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου καὶ ἕξακολουθεῖ νὰ δίδῃ κατὰ μέσον ὄρον ἐξῆντα ἢ ἐξῆντα πέντε αὐγά.

Τὰ αὐτὰ τῆς νήσεως εἶνε ὀλίγον μεγαλύτερα ἀπὸ τὰ τῆς ὄρνιθος καὶ πολὺν νόστιμα, μόνον τὸ ἀσπράδι των βρασμὸν εἶνε κατὰ τι σκληρότερον· τὸ δὲ κέλυσος ἄλλων μὲν εἶνε λευκὸν καὶ ἄλλων ὑποπράσινον.

Εἰς τὴν φωλεὰν τῆς πάπιας ν² ἀφίετε πάντοτε δύο ἢ τρία αὐγά, διὰ τὰ μὴ γεννᾶ μακρὰν καὶ πάντοτε νὰ τὴν προσέχετε καὶ νὰ μὴ τῆς δίδετε ἐλευθερίαν πρὸ τῆς 9 πρωινῆς ὥρας.

Κλωσσημα (ἐπώσις).— Ἡ κοινὴ νῆσσα εἶνε καλὴ φωτόκος, ἀλλ' ὅχι καὶ καλὴ κλωσση. Διὰ τοῦτο σχεδὸν πάντοτε τὰ αὐτὰ τῆς ἐμπιστεύονται εἰς ὄρνιθας ἢ ἰνδὸρνιθας ἢ προτιμότερον εἰς κλωσσομηχανάς. Εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀμερικὴν ἔχει καταργηθῆ πλέον ἢ φυσικὴ ἐπώσις καὶ γίνεται διὰ τὸ κλωσσημα χρῆσις μόνον κλωσσομηχανῶν. Ἡ ἐπώσις τῶν αὐγῶν τῆς πάπιας διαρκεῖ 28 ἕως 30 ἡμέρας, λαμβάνονται δὲ καὶ εἰς αὐτὴν αἱ αὐταὶ φροντίδες, ὅπως καὶ εἰς τὰ αὐτὰ τῆς ὄρνιθος, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν,

ὅτι τὰ αὐτὰ τῆς νήσσης πρέπει νὰ ἀλείφονται καθ' ἑκάστην μὲ χλιαρὸν ὕδωρ. (Ἐκάστη κλωσσομηχανὴ συνοδεύεται μὲ λεπτομερεῖς σχετικὰς ὁδηγίας καὶ διὰ τὰς νήσσας, χῆνας κ.λ. πτηνά).

Αἱ φωλεαὶ τὰς ὁποίας μεταχειρίζομεθα διὰ τὰς ὄρνιθας χρησιμοποιεῖται καὶ διὰ τὰς πάπιαις ὅπως καὶ δι' ὅλα τὰ οἰκόσιτα πτηνά· τοῦτέστι κάμνομεν χρῆσιν κλωσσοφωλιᾶς ἢ κοφίνι μὲ σκέπασμα (εἰκ. 22) ἢ ἐπραστικὸν κιβώτιον (εἰκ. 47), καὶ λαμβάνομεν τὰ αὐτὰ μέτρα.

Ἄνατροφή τῶν νησσαρίων. — Ἀφοῦ ἐκκολαφθοῦν τὰ παπάκια, καλὸν εἶνε νὰ τα ἀνατρέφετε μὲ τεχνητὴν μητέρα (παράμαν), ὅπως καὶ τὰ ὄρνιθια καὶ μελεαγρίδια, διότι τὰ νησσαρία εἶνε πολὺ εὐαίσθητα.

Τροφήν δίδετε εἰς αὐτὰ ἄφθονον καὶ συχνά, 5 ἢ 6 φορὰς τὴν ἡμέραν κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας· νερὸν δὲ νὰ πίνουν πάντοτε εἰς κλειψυδροειδῆ ποτίστραν, διότι ἄλλως καταβρέχονται, καὶ ἡ ὑγρασία τὰ βλάπτει. Ἡ πρώτη αὐτῶν τροφή συνίσταται ἀπὸ μᾶζαν ἀλεύρου κριθῆς ἢ ἀραβοσίτου ἐν μέρει καὶ ἀπὸ γάλα νερωμένον· πρέπει δὲ νὰ εἶνε πολὺ ἀπαλῆ, σχεδὸν νερουλί, διὰ νὰ τὴν λαμβάνουν εὐκόλως μὲ τὸ ράμφος των· τὰ ὠφελεῖ δὲ πολὺ καὶ τὸ κάρδαμον καὶ αἱ τσουνκίδες ψιλοκομμέναι, ἐν ᾧ τὰ πολλὰ μαρούλια τὰ βλάπτουν.

Μετά τινος ἡμέρας δίδετε τρία γεύματα ἑκάστην ἡμέραν ἀπὸ φιδὲ καὶ ρύζι βρασμένα, μπομποτάλευρον, μαϊδανὸν καὶ ἀγριοραδικά. Ἄλλὰ φρόνιμον εἶνε νὰ μὴ ἐπιμένετε πολὺ εἰς τὴν χλοερὰν τροφήν διότι αὕτη καταντᾷ εἰς διάρροϊαν.

Τέλος διὰ νὰ εἶνε πλήρης ἡ τροφή πρέπει νὰ δίδετε εἰς τὰ νησσαρία σκόληκας, ἔντερα ψημένα καὶ λεπτοκομμένα, αὐγά κρέατα. Μετὰ δύο δὲ μῆνας τὰ τρέφετε ὡς ἀνεπτυγμένα. Ὅσο καλῦτερον τὰ τρέφετε, τόσοον περισσότερον κέρδος ἔχετε, διότι θὰ ἀναπτυχθοῦν ταχέως καὶ θὰ ἔχουν καλὴν τιμὴν.

Τὸ νερὸ γὰρ κολύμβημα δὲν πρέπει νὰ το πλησιάζουν πρὸ τοῦ
 ν' ἀρχίσῃ τὸ χνούδι των νὰ γίνῃ πούπουλο, δηλαδὴ μετὰ τινὰς
 ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐκκολάψεώς των· διότι τὸ πρῶτον βρέξιμον τὰ
 θανατώνει.

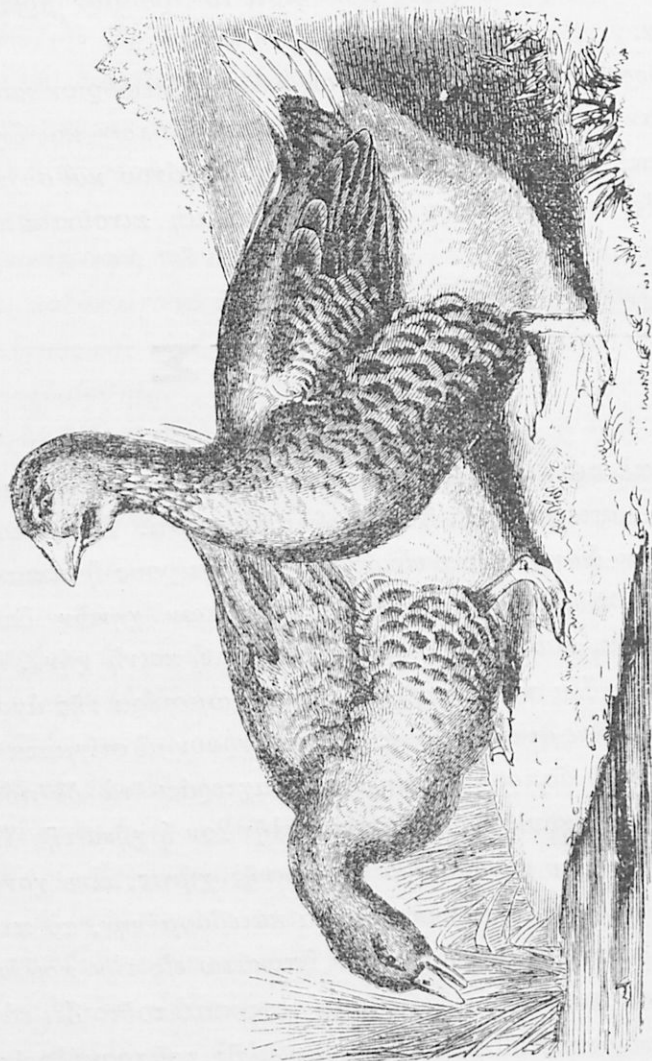
Αἱ νῆσσαι παχύνονται συνήθως κατὰ Ὀκτώβριον καὶ Νοέμ-
 βριον, ὅταν ἀποκτήσουν τὴν πλήρη ἀνάπτυξίν των καὶ ἔχουν ἀρ-
 κετὸν κρέας. Γίνεται δὲ ἡ πάχυνσις δι' ἀφθόνου καὶ συχνῆς τρο-
 φῆς καὶ εἰς περιορισμένον μέρος διὰ νὰ μὴ κινουῦνται πολὺ καὶ
 ἀδυνατίζουν.

ΑΙ ΧΗΝΕΣ

Φυλακὴ τῶν χηνῶν. — Καὶ αἱ χῆνες ὅπως αἱ πάπιες ἀνή-
 κουν εἰς τὰ στεγανόποδα ἢ κολυμβητικὰ πτηνά. Καὶ αὗται ὅπως
 καὶ αἱ νῆσσαι διακρίνονται εἰς ἀγρίας καὶ ἡμέρους ἢ οἰκιακάς. Αἱ
 ἀγριόχηνες εἶνε ἐπὶ εἰδῶν, τῶν δὲ οἰκοσίτων χηνῶν ὑπάρχουν
 τρεῖς ποικιλίαι, καὶ αἱ τρεῖς συνήθεις· Ἴον ἢ κοινὴ χήνα, ἡ ὁποία
 εὐρίσκεται εἰς ὅλα τὰ μέρη, εἶνε μεγαλοσωμοτέρα τῆς ἀγρίας· τὸ
 πτέρωμά της εἶνε στακτόχρουν, ἢ στακτόχρουν μὲ στίγματα ἄσπρα,
 ἢ κάτασπρον, ἢ ἄσπρον μὲ κηλίδας σταχτεράς· τὰ δὲ πόδια καὶ
 τὸ ράμφος της ἔχουν χροῶμα πορτοκαλῆ· 2ον ἢ χήνα τῆς Τουλού-
 ξης (εἰκ. 49) πολὺ μεγαλυτέρα τῆς κοινῆς χήνας, εἶνε χονδροκα-
 μωμένη καὶ βαρεῖα, ἔχει τὴν γαστέρα κατεβασμένην, τὸ πτέρωμα
 σταχτερόν, συνηθέστατα δὲ ἄσπρον ὑποκάτω εἰς τὴν κοιλίαν· 3ον
 ἢ χήνα τοῦ Δουνάβεως εἶνε ἀξιοσημεῖωτος κατὰ τοῦτο ὅτι τὰ πτερὰ
 τῆς οὐρᾶς τοῦ ὀπισθίου μέρους τῆς κεφαλῆς, τοῦ τραχήλου καὶ τῶν
 πτερόγων εἶνε ἀναποδογυρισμένα, ὅπως εἰς τὰς κατσαρὰς ὄρνιθας.

Ἰδιότητες. — Τὸ ἀρσενικὸν διακρίνεται ἀπὸ τὸ θηλυκὸν
 ὅτι ἔχει τὴν κεφαλὴν μεγαλυτέραν καὶ τὴν γαστέρα ὄχι κορμασμέ-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

νην ὅπως τὸ θηλυκόν. Ἔνας ἀρσενικὸς χίην εἶνε ἀρκετὸς διὰ τέσσαρας ἢ πέντε θηλυκάς, γὰρ τὰ εἶνε τὰ αὐγά των γόνιμα.



Εἰκ. 49. Χήνες τῆς Τουλούζης.

Ἡ χίγα κατὰ κανόνα κάμνει μίαν ὄροζιάν συγισταμένην ἀπὸ 20 πεοίπου αὐγά· ἀλλ' ὅμως διαν τὴν ἐμποδίσουν ἀπὸ τοῦ

νά κλωσσήση δύναται νά κάμη καὶ δευτέραν φωτοζίαν, ἀλλὰ πάντοτε ὀλιγότερον ἄφθονον τῆς πρώτης. Ἡ φωτοζία ἄρχεται μετὰ τὰ μεγάλα ψύχη καὶ μάλιστα κατὰ τὰ μέσα Ἰανουαρίου. Εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι ἡ χήνα ἔχει τὴν συνήθειαν νά κρύπτῃ τὴν φωλεάν της· ὅθεν πρέπει νά τὴν ἐπιβλέπετε διὰ νά συλλέγητε τακτικῶς τὰ αὐγά, τὰ ὁποῖα θά της παραδώσετε, ὅταν ἀποδείξῃ ὅτι ἔχει ἀνάγκην νά τα κλωσσήσῃ· τὴν ἀφίνετε, δὲ νά γεννᾷ καὶ νά ἐπώσῃ εἰς τὴν θέσιν τὴν ὁποῖαν αὐτὴ ἐξέλεξεν ἐξ ἀρχῆς, ἀλλὰ ἔχετε καὶ τὴν πρόνοιαν νά της ἀφίνετε ἓν αὐγὸν τεχνητὸν πάντοτε εἰς τὴν φωλεάν της.

Ἡ χήνα ἐπώσκει ἅπαξ μόνον τοῦ ἔτους· ἀλλ' ἐκτελεῖ ἄριστα τὸ ἔργον της. Συνήθως δὲν της ἀφίνουν περισσότερα ἀπὸ 15 ἢ 16 αὐγά, καὶ τὰ ἄλλα τίθενται εἰς ἰνδουριδας ἢ εἰς κλωσσομηχανάς. Τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα λαμβάνομεν κατὰ τὴν ἐπόσιν μὲ ὄριδας, τὰ αὐτὰ λαμβάνομεν καὶ διὰ τὰ ἄλλα οἰκόσιτα πιτηνά.

Ἡ μέση διάρκεια τοῦ κλωσσήματος εἶνε 30 ἡμέραι, κατὰ τὰς ὁποίας τρέφετε τὰς χήνας μὲ κόκκους, μὲ λαχανικά, μὲ πίτυρα βρεμένα, μὲ γλόην.

Ἐὰν ἡ κλωσσα δὲν ἀφίνη αὐτοθελήτως τὴν φωλεάν της διὰ νά φάγῃ, πρέπει νά τὴν ἀνασηκώσετε ἅπαξ ἢ δις τῆς ἡμέρας ἀπὸ τὰ αὐγά της, ὅπως γίνεται καὶ δι' ὅλα τὰ ἄλλα οἰκιακὰ πιτηνά.

Ὅσάκις αὐτὴ ἢ ἰδία ἀφίνει τὰ αὐγά της διὰ νά φάγῃ μαδᾷ τὰ πούπουλά της καὶ μὲ αὐτὰ σκεπάζει τὰ αὐγά διὰ νά μὴ κρυώνουν.

Εἰς τὰς ἀγρίας χήνας, αἱ ὁποῖαι φαίνονται ὅτι εἶνε μονογαμικὰ ζῶα, τὸ ἀρσενικὸν ὄχι μόνον φυλάττει τὴν σύζυγόν του κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐπώσεως, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀντικαθιστᾷ, ὅπως τὸ περιστέρι. Τοῦτο γίνεται ἐνίοτε καὶ εἰς τὰς οἰκοσίτους χήνας.

Μετὰ ὀκτὼ ἢ δέκα ἡμέρας ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπώσεως τὰ αὐγά πρέπει νά ἐξετάζωνται μὲ τὸ κοινὸν ὤροσκόπιον· καὶ τὰ μὲν

ἀγωνα ν' ἀποσύρονται διὰ τὰ φαγωθοῦν, ἐπειδὴ εἶνε ἄδικον τὰ
χαθοῦν, μένουσιν δὲ μόνον τὰ γόνιμα εἰς τὴν φωλεάν.

Ἡ ἐκκόλαισις τῶν χηναρίων εἶνε ἀκανόνιστος καὶ διαρκεῖ
2 ἡμέρας· τότε τὴν μητέρα, διὰ τὰ μὴ ἐγκαταλίπη τὰ αὐτὰ καὶ
ἀκολουθήσῃ τὰ ἐκκολαφθέντα χηνάρια, πρέπει νὰ τὴν κλείετε
μέσα εἰς κικλιδωτὸν ἀναθρεπτήρα (εἰκ. 30) θέτοντες πλησίον
τῆς καὶ τὴν τροφήν, ὥστε τὰ μὴ δύναται νὰ μεταιοπισθῇ.

Ἀνατροφή.— Ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐκκολαφθοῦν τὰ χηνάρια
τὰ τοποθεεῖτε εἰς κἀνιστρον μὲ μαλλιά ἢ πούπουλα, ἔπειτα τὰ
διατηρεῖτε ἐπὶ 5 ἢ 6 ἡμέρας εἰς διαμέρισμα, τοῦ ὁποίου ἡ θερ-
μοκρασία εἶνε σχεδὸν ἴση μὲ τὴν τῶν αὐγῶν. Τὸ καλύτερον εἶνε
νά τα τοποθετῆτε ἐξ ἀρχῆς εἰς τὴν παραμάναν. Αἱ πρῶται ἔξο-
δοι αὐτῶν πρέπει νὰ διαρκοῦν ὀλίγον. Τὰ χηνάρια φοβοῦνται τὸ
ψῆχος, τὴν βροχήν, τὴν δρόσον καὶ τοὺς θοορύβους· ὁ δὲ πολὺν
καυστικὸς ἥλιος τὰ θανατώνει ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν.

Εἰς ἡλικίαν 15 ἡμερῶν τὰ χηνάρια ἠμποροῦν νὰ περιπατοῦν
μόνα των.

Τὰ χηνάρια ἀνατρέφονται ἀπολύτως, ὅπως τὰ ἰνδορνίδια
μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ χλόη δίδεται εἰς αὐτὰ ἀπὸ τῆς δευ-
τέρας ἡμέρας, (τὴν πρῶτην δὲν πρέπει νὰ φάγουν τίποτε), διότι
αὐτὴν τὴν τροφήν προτιμοῦν περισσότερον. Ἡ μουσκευμένη καὶ
ξεφυτρωμένη βρώμη ἢ κριθὴ εἶνε τὸ ἄριστον φαγητὸν καὶ τῶν
χηναρίων.

Εἰς μίαν ταγίστραν θέτετε τσουκνίδες ἢ φραγκομαϊνδανὸν
φιλοκομμένα, τὰ ὁποῖα τρώγουσιν μὲ λαιμαργίαν τὰ νεαρὰ χηνό-
πουλα. Στερεὰν δὲ τροφήν δίδετε εἰς μᾶζαν ἀπὸ κριθαράλευρον
καὶ πίτυρα ἀνακατευμένα.

Ζωικὴν τροφήν δηλ. κρέατα, σκώληκας κ.λ. δὲν τρώγουσιν
αἱ χῆνες.

Αἱ χῆνες ἀγαποῦν πολὺν νὰ βόσκουν, διὰ τοῦτο πρέπει ὅταν
ἦφιλοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτου Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

δύνασθε νά τας ὀδηγήτε εἰς τὰ χέρσα μέρη, ἢ εἰς τὰς ἄκρας τῶν ὀδῶν, ὅπου ὑπάρχουν φυτωμένα χόρτα, ὅχι ὅμως καὶ εἰς τὰ σπαρτά, διότι τὰ καταστρέφουν. Ἐὰν δὲν βόσκουν αἱ χῆρες καὶ τρέφονται μόνον μὲ παρασκευαζομένην τροφήν κοστίζουσι πολὺν περισσότερον ἀφ' ὅτι ἀξίζουν.

Ἡ πάχυνσις τῶν χηνῶν γίνεται μὲ τὸν τρόπον τῆς ἀναγκαστικῆς παχύνσεως, τὸν ὁποῖον ἐδείξαμεν διὰ τὰς ὄρνιθας καὶ τὰς ἰνδόρνιθας.

Πρόσοδοι. — Αἱ χῆρες εἶνε προσοδοφόρα πιτηνά, ὅπως καὶ αἱ ἰνδόρνιθες, ἐὰν τρέφονται εἰς τοὺς ἀγρούς καὶ ἂν ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς ἡμᾶς, ὅπως εἰς τὸ ἐξωτερικόν, τὸ ἐμπόριον τῶν πτερῶν των ἦτοι ἐὰν τὰς ἀνατρέφῃ τις διὰ τὰ πτερά (πένας), διὰ τὰ πούπουλα, διὰ τὸ κρέας, τὸ ὁποῖον δὲν εἶνε καὶ πολὺν περιζήτητον, προσέει δὲ καὶ διὰ τὸ παχὺ σκότι.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει διὰ νὰ εἶνε ἱκανοποιητικὴ ἡ παραγωγή τοῦ πιτηνοῦ τούτου πρέπει νὰ πωληθῇ κατὰ Δεκέμβριον, καὶ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τῶν 8 μηνῶν πρέπει νὰ μαδηθῇ τέσσαρας φορές. Τὸ πρῶτον μάδημα γίνεται εἰς τοὺς δύο μῆνας τῆς ἡλικίας των, τὸ δεύτερον εἰς τοὺς τρεῖς μῆνας καὶ μισόν, τὸ τρίτον εἰς τοὺς πέντε μῆνας καὶ τὸ τέταρτον καὶ τελευταῖον εἰς τοὺς ἕξ μῆνας καὶ μισόν, δηλαδή ὀλίγον τι πρὸ τοῦ ν' ἀρχίσῃ ἡ πάχυνσις.

Τὰ τέσσαρα αὐτὰ μαδήματα δίδουν ὁμοῦ εἰς τὴν Εὐρώπην περίπου 150 δράμια πτερά καὶ πούπουλα, τὰ ὁποῖα ξηρανθέντα εἰς τὸν φούρον, ὅταν εἶνε θερμοὺς μὲν ἀλλὰ δὲν κατακαίει, θὰ γίνουσι 120 δράμια, τὰ ὁποῖα θὰ πωληθοῦν πρὸς 3 λεπτά τὸ δράμι, καὶ θὰ δώσουσι κέρδος 3 δρ. 60 κάθε πιτηνόν.

Τέλος ἔρχεται τὸ μάδημα τὸ ὁποῖον γίνεται ἀφοῦ θανατωθῇ τὸ ζῶον. Πρέπει δὲ νὰ λογαριάσῃ τις ἄλλα 50 λεπτά τοῦλάχιστον διὰ τὴν ἀξίαν τῶν πτερῶν αὐτῶν. Καὶ ἂν μάλιστα γδάρῃ τις τὸ

δέρμα μὲ τὰ πτερὰ μαζὺν καὶ τὸ ταριχεύση, δύναται νὰ το πωλήσῃ εἰς τὰς μοδίστρας ὡς γούνας διὰ καπέλα εἰς πολὺν μεγάλην τιμὴν.

Τὸ κρέας τῆς χήνας πωλεῖται μὲ τὸ βάρος· λοιπὸν μία μεγαλόσωμος χήνα τοῦ εἶδους τῆς Τουλούζης ζυγίζει κατ' ἐλάχιστον 5 ¹/₂ ὀκάδας. Εἰς τὴν Εὐρώπην τὸ κρέας αὐτὸ πωλεῖται πρὸς 2 δραχμὰς τὴν ὀκάην (ἔδῶ θὰ πωληθῇ 2 ¹/₂ δραχμὰς)· δηλαδὴ πούπουλα, πτερὰ καὶ κρέας δίδουν ὅλα μαζὺν εἰς τὴν Εὐρώπην 15 δραχμὰς ἀπὸ κάθε μιᾶν χήνα. Τώρα θὰ ἀφαιρεθῇ ἡ τιμὴ τῆς τροφῆς, ἡ ὁποία εἶνε μεγαλυτέρα βέβαια, ὅταν τὸ πτηνὸν τρέφεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν αὐλήν, παρὰ ἔὰν τρέφεται κυρίως εἰς τοὺς ἀγρούς.

Εἰς πολλοὺς θὰ φανῇ παράξενον τὸ μάθημα τοῦ πτηνοῦ, ὅταν εἶνε ζωντανόν, καὶ θὰ ἔχουν τὴν περιέργειαν νὰ μάθουν πῶς γίνεται αὐτό· καὶ δικαίως ἀφοῦ ὡς εἴπομεν εἶνε τόσον ἐπιζερωδὲς καὶ ἀφοῦ μόνον μετὰ τὸν θάνατόν του μαδοῦν τὸ ζῶον εἰς τὰ μέρη μας.

ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΙ

Αἱ περισστεραὶ εἶνε καὶ αὐταὶ οἰκιακὰ πτηνά, διότι καὶ ἂν ἀπομακρύνωνται ἀπὸ τὴν κατοικίαν των, ἐπανέρχονται εἰς αὐτήν, καὶ ἂν ἀκόμη αὕτη εὐρίσκεται ἐντὸς τῆς οἰκίας μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν κατοικιδίων ζῶων. Εἶνε πτηνὰ ἡμερώατα πολὺ ἐνχάριστα καὶ ὄχι πολυδάπανα, ὅταν ἀφίνονται ἐλεύθερα νὰ πετῶσι μακρὰν καὶ βόσκουν εἰς τὰ πέριξ μέρη καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς.

Ὑπάρχουσι πολλὰ εἶδη περισστερῶν· ἀλλὰ τὰ συνηθέστερα εἰς

ἡμᾶς ἔχουν τὰς αὐτὰς ἰδιότητες καὶ ἀνατρέφονται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

Αἱ περιστεραιὶ δὲν τρώγουν ζωϊκὰς τροφάς, ἀλλὰ μόνον κόκκους, λαχανικά, πίτυρα καὶ χόρτα χλωρά.

Κατὰ τὴν ἄνοιξιν ζευγαρώνονται καὶ ἀποχωρίζονται ἀπὸ τὰ ἄλλα περιστέρια, κατασκευάζουν τὴν φωλεάν των μὲ ξυλαράκια, φύλλα ξηρὰ καὶ ἄλλα διάφορα μαλακὰ ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα φέρουν εἰς τὸ ράμφος των, κάμνουν τοὺς ἔρωτάς των μὲ πολλὴν χάριν καὶ τρυφερότητα, καὶ τὸ θηλυκὸν γεννᾷ δύο μόνον αὐγά κάθε φορὰν, τὰ ὁποῖα ἐπρώζουν ἀλληλοδιαδόχως τὸ θηλυκὸν καὶ τὸ ἀρσενικόν. Ἡ ἐπώσισ διαρκεῖ 16 ἕως 18 ἡμέρας. Ἀπὸ δὲ τὰ δύο αὐτὰ αὐγά ἐκκολάπτονται ἓν ἀρσενικὸν καὶ ἓν θηλυκὸν περιστέρι, ἐκτὸς σπανίων ἐξαιρέσεων. Καὶ τὰ δύο αὐτὰ περιστέρια ἀποτελοῦν νέον ζεῦγος.



Εἰκ. 50. Περίστερα.

Ἐναλόγως τοῦ εἴδους των αἱ περιστεραιὶ γεννοβολοῦν ἕως δέκα φορὰς τὸ ἔτος.

Ἡ ἀνατροφή τῶν περιστερῶν γίνεται κατὰ δύο τρόπους. Ἡ μὲν τὰς φυλάττειν περιορισμένας μέσα εἰς κλεισμένον χώρον ἀποσφραγισμένον ἢ τὰς ἀφίρουν ἐλευθέρως καὶ ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὸν περιστερεῶνα.

Πολλὰ συστήματα φωλεῶν διὰ τὰς περιστεράς ὑπάρχουν ἀλλ' ὅποιοιδήποτε σύστημα καὶ ἂν ἀκολουθήσῃ τις πρέπει νὰ τοποθετῆ αὐτὰς εἰς μέρος μὴ προσβαλλόμενον ἀπὸ τὸν βορρᾶν καὶ

οὕτως ὥστε νὰ βλέπουν πρὸς μεσημβρίαν· ἐκτὸς δὲ τούτου πρέπει νὰ καθαρίζονται εὐκόλως. Καλὸν εἶνε ἕκαστον κιβώτιον προσωρισμένον δι' ἓν ζεῦγος νὰ ἔχη δύο φωλεάς, μίαν δεξιὰ καὶ μίαν ἀριστερὰ τῆς θύρας τοῦ κιβωτίου· ἵνα ὅταν ἀνατρέφεται τὸ ἓν ζεῦγος τῶν νεοσσῶν εἰς τὴν μίαν φωλεάν, ἡ θηλυκὴ νὰ γεννᾷ εἰς τὴν ἄλλην καὶ νὰ ἐπιδάξῃ.

Ἐὰν θέλῃ τις ν' ἀναθρέψῃ καὶ διατηρήσῃ περιστερὰς, πρέπει νὰ προμηθευθῇ τὸ ζεῦγος εἰς τὴν ἡλικίαν ἐκείνην (15—20 ἡμερῶν), κατὰ τὴν ὁποίαν ἀρχίζουν μὲν νὰ τρώγουν μόνα των, ἀλλὰ δὲν ἠμποροῦν ἀκόμη νὰ πετάξουν· ταῦτα ὅταν μεγαλώσουν, δὲν φεύγουν ἀπὸ τὸν περιστεροῦνα.

Ὅταν ὅμως προμηθευθῇ τις ἀνεπτυγμένον ζεῦγος, ὀφείλει νὰ τα ἀφήσῃ εἰς περιορισμένον μέρος, μέχρις ὅτου γεννήσῃ· διότι τότε δὲν ἐγκαταλείπει πλέον τὴν κατοικίαν του.

Ἡ ἀναπαραγωγή των ἀρχίζει ἀπὸ τοῦ 5ου μηνὸς τῆς ἡλικίας των. Ἡ δὲ διατροφή τῶν μικρῶν γίνεται πρὸ τοῦ νὰ πετάξουν ἀπὸ τοὺς γονεῖς των, οἱ ὁποῖοι ξεροῦν τὴν τροφήν των ἐντὸς τοῦ στόματος τῶν τέκνων.

Εἶνε πολὺ δύσκολον νὰ διακρίνῃ τις εἰς τὴν μικρὰν ἡλικίαν τὸ ἀρσενικὸν ἀπὸ τὸ θηλυκόν. Τὸ ἀρσενικὸν ἔχει τὸν γῦρον τῶν ρωθῶνων καὶ τὴν προεξοχὴν τοῦ ράμφους περισσότερον ἀνεπτυγμένην ἀπὸ τὸ θηλυκόν. Ὅταν δὲ μεγαλώσουν τὸ ἀρσενικὸν ἔχει τὴν οὐρὰν ρυπαρὰν καὶ τὴν σχηματίζει ὡς εἶδος τροχοῦ.

Ἡ κόπρος τῶν πιητῶν τούτων εἶνε τὸ ἄριστον λίπασμα εἰς τοὺς κήπους καὶ τοὺς ἀγρούς.



ΠΑΓΩΝΙΑ

Τὸ παγώνι (ὁ ταῶς) εἶνε ὁ βασιλεὺς τοῦ ὀρνιθοτροφείου. Καταγόμενον ἀπὸ τὰς Ἰνδίας τὸ εἶδος τοῦτο εἰσήχθη κατὰ πρῶτον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου ἀφιερώθη εἰς τὴν θεὰν Ἥραν, ἔπειτα εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ἐκεῖθεν ἐξηπλώθη εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην.

Ὑπάρχουν πολλαὶ ποικιλίαι παγωνιῶν, ἐκ τῶν ὁποίων συνήθως εἶνε παρ' ἡμῖν ἡ τοῦ **κυανοπτερόγυου**.

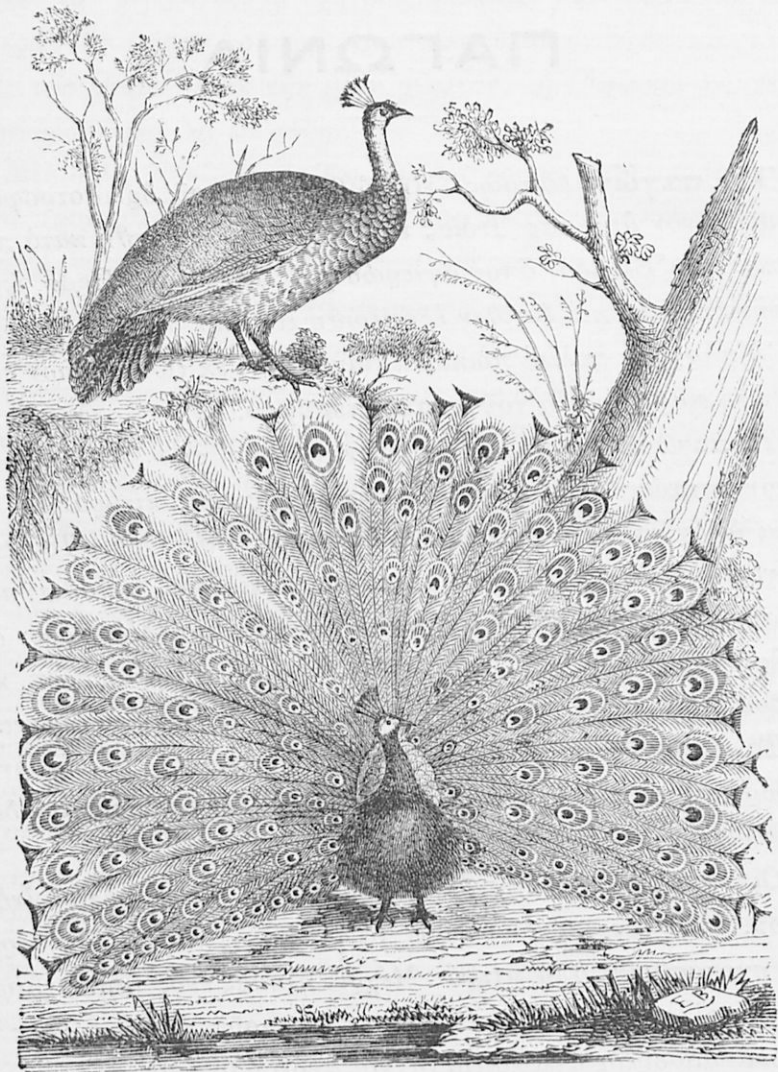
Τὰ παγώνια δέχονται τὴν αὐτὴν τροφήν τῶν ἄλλων κοκκοβόρων πτηνῶν· δηλ. τρώγουν καὶ αὐτὰ κόκκους πίτυρα κ.λ. Τὴν νύκτα διέρχονται ἐπὶ δένδρων ἢ ὑποκάτω ὑποστέγου. Τὸ θηλυκὸν γεννᾷ κατὰ προτίμησιν μέσα εἰς κἀνιστρον τοποθετημένον ὑπὸ τὴν στέγην καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν μακρὰν τοῦ ἐδάφους· δίδει δὲ εἰς τρεῖς φορὰς περὶ τὰ δώδεκα αὐγά. Ἐνῶ δὲ εἶνε καλὴ κλωσσα ἐνίοτε θραύει τὰ αὐγά της, ὅταν τὴν ἀνησυχῇ τὸ ἀρσενικόν.

Τὰ αὐγά τοῦ παγωνιοῦ δίδουν γὰ κλωσσίση καὶ ἡ ὄρνις ἢ ἡ ἰνδόρνις ἢ τὰ θέτουν εἰς κλωσσομηχανάς. Ἡ ἐπάσσις των διαρκεῖ περὶ τὰς 30 ἡμέρας.

Οἱ νεοσσοὶ τῶν παγωνιῶν ἀνατρέφονται ὅπως οἱ τῶν ἰνδορνιθίων, ἀλλὰ τότε μόνον πρέπει γὰ δίδειε εἰς αὐτοὺς ἑλευθερίαν, ὅταν σκεπασθοῦν ἀπὸ πτερά. Μέχρις ἡλικίας ἐνὸς μηνὸς τρέφονται μὲ πολιτὸν ἀπὸ βρεμένην ψύχαν ψωμιοῦ, ἀπὸ κρόκους αὐγῶν καὶ μαρούλια ψιλοκομμένα καὶ ἀκολούθως μὲ κόκκους.

Εἰς ἡλικίαν δύο μηνῶν φυτρώνει τὸ λοφίον, τότε δὲ πρέπει γὰ λάβητε τὰς αὐτὰς φροντίδας μὲ τὰ ἰνδορνιθία ὅταν ἔχουν τὴν **κοκκινιάν**.

Τὸ παγῶνι ἀποκτῆ τὸ μεγαλοπρεπὲς πτέρωμά του κατὰ τὴν ἀνεπτυγμένην ἡλικίαν, δηλαδή εἰς τὰ τρία ἔτη, ταύτην δέ, ὡς



Εἰκ. 51. Ζεῦγος παγωνίων (τὸ κάτω ἀρσενικόν, τὸ ἄνω θηλυκόν).

γνωστὸν ἔχει μόνον τὸ ἀρσενικόν. Τὰ παγῶνια ἀναπαράγουν εἰς ἡλικίαν δύο ἐτῶν.

ΠΕΡΔΙΚΕΣ

Αἱ πέρδικες εἶνε πτηνὰ τοῦ κυνηγιοῦ, ἀλλ' ἐπειδὴ εἶνε εὐκολοανάθρεπτα πολλάκις γίνονται οἰκόσιτα.

Ἡ ἀρσενικὴ πέρδιξ διακρίνεται ἀπὸ τὴν θηλυκειὰν ἀπὸ ἓνα σημάδι ὅπου ἔχει εἰς τὸ στήθος εἰς σχῆμα πεταλούδας καὶ χροῶμα βαθρὸν καστανόν.

Τὴν τροφήν των αἱ πέρδικες εὐρίσκουν εἰς τὴν γῆν ὅπως αἱ ὄρνιθες καὶ ὄχι εἰς τὰ δένδρα ἢ εἰς ἄλλα ὑψηλὰ μέρη, καὶ διὰ τοῦτο δὲν φαίνονται συνήθως εἰς τὸν ἀέρα, ἀλλὰ κρύπτονται εἰς τὰ χαμόκλαδα καὶ εἰς τοὺς θάμνους ἢ εἰς τὰ ὑψηλὰ χόρτα τῶν λειβαδιῶν ἢ τῶν ἀγρῶν καὶ τοῦτο, διότι τὰς καταδιώκουν πολὺ τὰ μεγάλα ἀρπακτικὰ πτηνὰ, καὶ δὲν ἔχουν αἱ δυστυχισμένοι τὴν δύναμιν νὰ πετοῦν πολὺ ὑψηλά, ἐπειδὴ αἱ πτέρυγές των εἶνε μικραὶ καὶ ἀδύνατοι· ὡς ἐκ τούτου λοιπὸν εὐκόλως συνηθίζει εἰς τὸ πτηνοτροφεῖον καὶ γεννοβολᾷ καὶ κλωσσᾷ καὶ ἐν γένει ζῆ ὅπως καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς.

Ἡ πέρδιξ εἶνε πτηνὸν παμφάγον ὅπως ἡ ὄρνις, δηλαδὴ τρώγει ὄχι μόνον κόκκους καὶ χορταρικὰ διάφορα, ἀλλὰ καὶ σκώληκας καὶ ἔντομα ὡς καὶ πετραδάκια.



Εἰκ. 52. Πέρδιξ.

Τὴν φωλεάν της κατασκευάζει εἰς τὴν γῆν μέσα εἰς θάμνους καὶ εἰς κοιλώματα ὅπου τὸ πέριξ μέρος ὁμοιάζει μὲ τὸ χοῶμα της διὰ τὰ μὴ τὴν ἀνακαλύπτουν τὰ ἐπιβλαβῆ ζῶα. Διὰ τοῦτο πρόπει καὶ σεῖς νὰ κάμνετε τὴν φωλεάν της εἰς τὸ πάτωμα τῆς οἰκίας της ἢ νὰ της ἀφίνετε ξηρὰ χόρτα νὰ τὴν κατασκευάζῃ μόνη της. Ἐκεῖ γεννᾷ κατὰ τὴν ἀνοιξιν τὰ αὐγά της ἀπὸ 12 καὶ ἄνω, τὰ ὁποῖα ὅταν πρόκειται νὰ φάγῃ δια νὰ εὔρη τροφήν τὰ σκεπάζει μὲ ἄχυρα καὶ μὲ χῶμα καὶ ἄλλα χόρτα, τὰ ὁποῖα ἔχει συμμαζεύσει ἐκεῖ ἀπὸ πρότερον. Ἐὰν ὁ ἀνατρέφων πέρδικας ἀφαιρῇ τὰ αὐγά της καὶ ἀφίνη ἔν μόνον διὰ φῶλον, τότε αὐτὴ γεννᾷ πολλά. Παύει ἐπὶ τινὰ χρόνον καὶ ἐπαναλαμβάνει πάλιν τὴν φροτοκίαν.

Ἡ πέρδικα εἶνε πολυγαμικὸν ζῶον, διὰ τοῦτο καὶ τὰ αὐγά της κλωσσᾷ (ἐπωάζει) μόνον ἢ θηλυκία. Τὸ κλώσσημα διαρκεῖ τρεῖς ἐβδομάδας, ὅπως καὶ τῆς ὄρνιθος. Τὰ περδικάκια ἐξέρχονται ἀπὸ τὸ αὐγὸν τέλεια, καλύτερα ἀπὸ τὰ ὄρνιθοπούλια, διότι ἔχουν πτερὰ ἀνεπτυγμένα καὶ ἠμποροῦν ἀμέσως νὰ περιπατοῦν ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν διὰ τοῦτο ἅμα ἐκκολαφθοῦν τὰ παραλαμβάνει ἢ μητέρα των καὶ τὰ ὀδηγῇ πρὸς ἀναζήτησιν τροφῆς μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας τρέχουν καὶ ἔπειτα ἀπὸ ὀκτὼ ἡμέρας ἀρχίζουσι νὰ πετοῦν.

Δὲν περνοῦν πολλὰ ἡμέραι καὶ οἱ νεοσσοὶ γίνονται μεγάλοι, μανθάνουσι νὰ ἀναζητοῦν καὶ εὐρίσκουσι μόνον τὴν τροφήν των, ἐν τούτοις ἐξακολουθοῦν νὰ μένουσι μὲ τοὺς γονεῖς των, διότι γνωρίζουσι καλύτερον τοὺς κινδύνους τοὺς ὁποίους διατρέχουσι καὶ τοὺς προαναγγέλλουσι ἐγκαίρως εἰς τὰ τέκνα των.

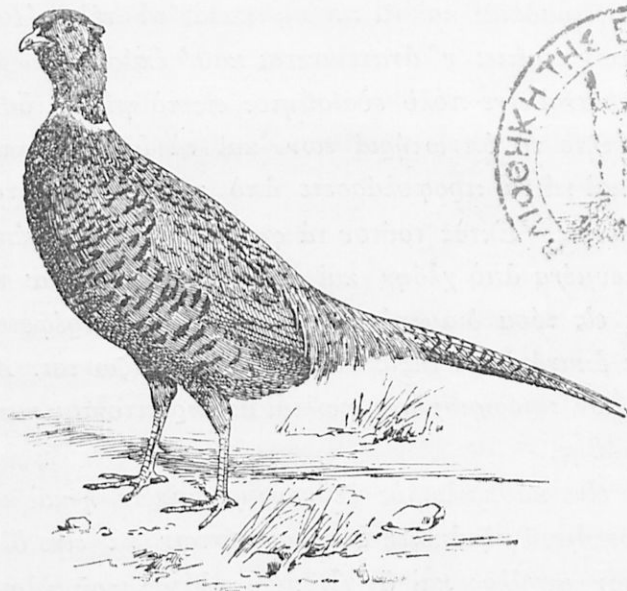
Τὰ πτερὰ τῆς πέρδικας ἀνανεώνονται συχνά, πίπτουσι δηλαδὴ τὰ παλαιὰ καὶ φυτρῶνουσι νέα. Κατὰ τὸ φθινόπωρον αἱ μικρὰ πέρδικες ἔχουσι φθάσει εἰς τὴν πλήρη ἀνάπτυξιν των.

Εἶνε προτιμὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ κρέας τῆς ὄρνιθος εἶνε

περιζήτητον καὶ ἐπομένως πολὺ ἀξίζει τὸν κόπον νὰ ἐπιδιώκη
κανεὶς τὴν ἀνατροφὴν τῶν περδίκων.

ΟΙ ΦΑΣΙΑΝΟΙ

Οἱ φασιανοὶ εἶνε μᾶλλον πιηρὰ τοῦ κυνηγίου παρὰ τοῦ
ὄρνιθοτροφείου, ὅπως καὶ ἡ πέρδικα· ἐν τούτοις ἐπειδὴ ἀνατρέ-
φονται συνήθως εἰς τὰς αὐλὰς καὶ τὰ ὄρνιθοτροφεῖα, θὰ δώσωμεν



Εἰκ. 53. Ὁ φασιανός.

ὁδηγίας τινὰς περὶ τῆς ἀνατροφῆς των. Ἀνατρέφονται δὲ συνή-
θως ἐντὸς κεκλεισμένων μερῶν ἀπὸ συρματοπλέγματα, διότι πε-
τοῦν καὶ φεύγουν ἢ καταδιώχονται ἀπὸ κυνηγούς.

ἠφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Αἱ περισσότερον διαδεδομένα ποικιλία αὐτῶν εἶνε ἡ **κοινή**, ἡ **ἀργυρόχρους** καὶ ἡ **χρυσίζουσα**.

Ἐν ἐλευθέρῳ καταστάσει οἱ φασιανοὶ τρέφονται μὲ παντοειδεῖς κόκκους, οἷον καρπὸν κέδρου, σπόρους σπάρτου, φηγοῦ, βάτου ὡς καὶ μὲ ἔντομα, σκώληκας, κοχλίας καὶ μύρμηκας. Οἱ δὲ περιορισμένοι ἐντὸς συρματοπλέκτων μερῶν τρέφονται μὲ ἀραβόσιτον, καλαμπόκι, κεχρίον, κριθήν, σῖτον, κannaβόσπορον. Ὁ τελευταῖος μάλιστα συντελεῖ πολὺν εἰς τὴν φωτοκίαν τοῦ πτηνοῦ τούτου. Πρέπει δὲ νὰ δίδεται εἰς αὐτὸν κατὰ μῆνα Μάρτιον, ἀλλ' ὄχι εἰς μεγάλην ποσότητα διὰ νὰ μὴ θερμαίνῃ πολὺ τὰ πτηνά. Ἀνάγκη δὲ νὰ συνδυάζεται μὲ τροφὰς χλοεράς, οἷον τριφύλλιον, ἡριγέροντα, ραδίκια καὶ νὰ παύσῃ κατὰ τὰ τέλη Ἰουνίου. Τὸ δὲ ὕδωρ των πρέπει ν' ἀνανεώνεται καθ' ἑκάστην.

Οἱ φασιανοὶ εἶνε πολὺν εὐαίσθητοι εἰς τὸ ψῦχος, ὅθεν πρέπει νὰ τοποθετήτε τὰ ὑπνωτήριά των καὶ τὰ ὑπόστεγά των πρὸς ἀνατολὰς καὶ νὰ τα προφυλάσσετε ἀπὸ τοὺς ἀνέμους τοῦ βορειᾶ καὶ τῆς δύσεως. Ἐκτὸς τούτου τὰ φασιανοτροφεῖα πρέπει νὰ εἶνε ξηρά, φυτευμένα ἀπὸ γλόην καὶ καλῶς περιποιημένα· νὰ εἶνε δὲ διηρημένα εἰς τόσα διαμερίσματα, ὅσα εἶδη ἀνατρέφετε, διὰ νὰ μὴ γίνεται ἀκανόνιστος μίξις αὐτῶν καὶ ἐκφυλίζονται. Αἱ διὰ τὴν φωτοκίαν των προωρισμένοι φωλεαὶ ἀποκρύπτονται κατὰ κανόνα ὀπισθεν ψάθης.

Καλὸν εἶνε κάθε κλωβὸς ζεύγους φασιανῶν ἢ καὶ κάθε κλωβὸς πολλῶν ὁμοῦ μὴ ἀκόμη ζευγαρωθέντων νὰ εἶνε ὅλως μαζὺ κινήτος ὅσον μεγάλος καὶ ἂν εἶνε. Τὸ πλάτος τοῦ κλωβοῦ γίνεται ἐνὸς περιῖπου μέτρου διὰ νὰ ἠμποροῦν νὰ τον σηκῶνουν καὶ τὸν μεταφέρουν δύο ἄνθρωποι, τὸ δὲ μῆκος τριῶν μέτρων ἢ καὶ περισσότερον. Μετατοπίζεται λοιπὸν καὶ τοποθετεῖται ὁ κλωβὸς εἰς φυτρωμένον ἀπὸ γλόην μέρος εἰς τὸ ὁποῖον βόσκουν τὰ πουλιὰ μέχρις ὅτου φέρῃται πρὸς τὸ ἐπίπεδον ἡμερολογεῖται ὁ κλω-

βὸς εἰς ἄλλο μέρος χλοερὸν. Τὸ ἀρσενικὸν διακρίνεται ἀπὸ τὸ θηλυκὸν καὶ κατὰ τὸ μέγεθος, διότι τὸ ἀρσενικὸν εἶνε μεγαλύτερον, καὶ κατὰ τὴν ὠραιότητα καὶ τοὺς πολλοὺς χρωματισμούς, ἐν ᾧ τὸ θηλυκὸν ἔχει σκοῦρο γαλαζόσταχτο πτέρωμα.

Αἱ θηλυκαὶ φασιανοὶ ἄρχονται νὰ φωτοκοῦν κατὰ Ἀπρίλιον, τὰς ἐλκύουν δὲ εἰς τὰς φωλεὰς ρίπτοντες ἐντὸς αὐτῶν σπόρους καὶ θέτοντες εἰς τὴν διάθεσίν των αὐτὰ μικρῶν ὀρνίθων εἰς τὰ ὁποῖα πλησίον γεννοῦν αὐταὶ τὰ ἰδικά των. Κατὰ μέσον ὄρον γεννοῦν δεκαπέντε ἕως εἴκοσιν αὐτὰ· ἀλλὰ σπανίως ἐξ αὐτῶν ἐκκολάπτονται περισσότεροι ἀπὸ ὀκτὼ νεοσσοί.

Αἱ θηλυκαὶ φασιανοὶ ζητοῦν ἐνίοτε νὰ φάγουν τὰ αὐτὰ των, διὰ τοῦτο καλὸν εἶνε ν' ἀφαιρῇ τις αὐτὰ εὐθὺς ὡς γεννηθῶσιν ἢ κάλλιον νὰ ἔχη **φωλεὰς ἀσφαλείας**, τὰς ὁποίας εὐρίσκει εἰς τὴν Πτηνοτροφικὴν Σχολήν.

Τὴν ἐπώασιν τῶν αὐγῶν τῶν φασιανῶν ἐμπιστεύονται οἱ φασιανοτρόφοι γενικῶς εἰς ὀρνίθας νάνους ἢ ἐν ἐλλείψει αὐτῶν εἰς κοινὰς ὀρνίθας μικροσώμους· ἀλλὰ συνηθέστατα τὰ τοποθετοῦν εἰς κλωσσομηχανάς, καὶ τοῦτο εἶνε τὸ προτιμότερον διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν αὐγῶν τὰ ὁποῖα εἶνε πολύτιμα.

Ἡ ἐπώασις διαρκεῖ 25 ἢ 26 ἡμέρας· ὅταν δὲ ἀρχίσῃ ἢ ἐκκόλαρις πρέπει νὰ προσέχη τις νὰ ἀφαιρῇ τὰ ἀδιανὰ τσόφλια.

Οἱ ἐκκολαφθέντες νεοσσοὶ δὲν πρέπει νὰ φάγουν ἐπὶ μίαν ἡμέραν, ἀρκεῖ δὲ μόνον νὰ τοὺς θερμαίνῃ τις ἐντὸς καλῶς θερμομανομένου στεγνωτηρίου τῆς κλωσσομηχανῆς. Ἀκολουθῶν τοὺς τοποθετοῦν ἐντὸς παραμάνας ὅπου ἀνατρέφονται ἐπιμελῶς.

Γίνεται δὲ ἡ ἀνατροφή αὐτῶν ὅπως τῶν μελεαγροίδων (φραγκοκοιτῶν). Εἶνε καὶ οἱ φασιανοὶ πτηνὰ παμφάγα, δηλ. τρώγουν ζωικὰς καὶ φυτικὰς τροφάς· διὰ τοῦτο κατὰ προτίμησιν δίδουν εἰς αὐτοὺς σκώληκας ἢ ἐν ἐλλείψει αὐτῶν ψημένην καρδίαν βωι-

διοῦ ψιλοκομμένην. Τὰ γεύματα αὐτῶν εἶνε γενικῶς τέσσαρα τὴν ἡμέραν.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ μηνὸς οἱ φασιανοὶ οἱ ὅποιοι ἀρχίζουσι νὰ πετοῦν ἀποχωρίζονται ἀπὸ τὰ θριθόπουλα ἢ φραγγοκοιτάκια καὶ τοποθετοῦνται εἰς τὸ περιφραγμένον διαμέρισμά των· τότε ἀρχίζετε νὰ δίδετε εἰς αὐτοὺς καὶ κόκκους.

Μετὰ δύομισυ μῆνας ἢ οὐρὰ τῶν νεαρῶν σχηματίζεται καὶ εἶνε ἡ ἐποχὴ τῆς κρίσεως των· διὰ τοῦτο πρέπει κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν νὰ ἀνατρέφονται καλῶς καὶ μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν. Ὅταν δὲ παρέλθῃ ἡ κρίσις αὐτῆ, ὅπως καὶ εἰς τὰ ἰνδοθρίδια ἢ κοκκινιά, οἱ φασιανοὶ γίνονται εὐρωστοὶ καὶ δὲν φοβοῦνται τίποτε.

Τὸ κρέας τῶν φασιανῶν ἐκτιμᾶται ὑπερβαλλόντως, διὰ τοῦτο εἶνε μεγάλη καὶ ἡ τιμὴ τῶν πτηνῶν αὐτῶν καὶ ἀποκλειστικὸν φαγητὸν τῶν πλουσίων.



ΑΡΡΩΣΤΙΕΣ ΤΩΝ ΠΤΗΝΩΝ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΑΥΤΩΝ

Πῶς προλαμβάνονται αἱ ἀρρώστιαι. — Πολλάκις τὰ οἰκόσιτα πτηνὰ προσβάλλονται ἀπὸ ἀσθενείας εἴτε κολλητικὰς εἴτε ἐπιδημικὰς, αἱ ὅποια ἐνίοτε εἶνε καταστρεπτικώταται. Πάντες δὲ οἱ ξένοι, οἱ ὅποιοι ἔχουν γράψει περὶ πτηνοτροφίας, ἐπαναλαμβάνουσι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον εἶπεν ἕνας Γάλλος συγγραφεὺς, ὅτι δηλαδή «εὐκολώτερον εἶνε νὰ διατηρήσῃ τις ἐν ὑγείᾳ τὰ πτηνὰ του, παρὰ νὰ τα θεραπεύσῃ ἀφοῦ ἀρρωστήσουν». Λοιπὸν αὐτὸ πρέπει καὶ νὰ γίνεταί, φροντίζετε νὰ μὴ ἀρρωστήσουν τὰ πτηνὰ σας, ἐὰν δὲ ἀρρωστήσουν προτιμήσατε νὰ τα σφάξετε παρὰ νὰ τα θεραπεύσετε.

Ἐν τούτοις ὑπάρχουσι καὶ περιστάσεις κατὰ τὰς ὁποίας εἶνε

τις ἠναγκασμένους νὰ μεταχειρισθῆ ἑραπειυτικὰς μεθόδους, εἴτε διότι πιθανὸν ἦ νόσος νὰ μὴ εἶνε σπουδαία καὶ δυσθεράπεντος, εἴτε διότι πρόκειται περὶ ἐκλεκτῆς φυλῆς καὶ περὶ πτηνοῦ ἔχοντος ἀξίαν, διὰ τὸ ὅποῖον θέλει νὰ ἐξαντλήσῃ ὅλα τὰ μέσα μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ το σώσῃ· τοῦτο δὲ δὲν εἶνε καὶ πολὺ σπάνιον.

Ὅθεν ἀνάγκη νὰ δεικνύετε μεγάλην ἐπιμέλειαν εἰς τὸ νὰ προλαμβάνετε τὰς ἀσθενείας τῶν πτηνῶν σας, κατορθώνετε δὲ τοῦτο ἐὰν τηρῆτε ὅλα τὰ ὑγιεινὰ παραγγέλματα, τὰ ὅποια ἐξετέθησαν ἀνωτέρω, καὶ τῶν ὁποίων τὸ κυριώτατον εἶνε ἡ τελεία καθαριότης. Ἐὰν ὁμως συμβῆ ν' ἀρρωστήσουν τὰ πτηνά σας καὶ θέλετε νὰ τα θεραπεύσῃτε, πρέπει πρῶτον νὰ κάμητε τὴν διάγνωσιν τῆς νόσου, ἐνῶ ταυτοχρόνως θὰ λάβητε προκαταρκτικὰ τινα μέτρα γενικὰ δι' ὅλας τὰς ἀσθενείας.

Ἦὼς ἐμ.ποδίζεται ἡ χειροτέρευσις τῆς ἀρρώστιας.— Κατὰ κανόνα ὅταν τὸ πτηνὸν δείξῃ συμπτώματα ἀρρώστιας, δηλαδὴ ἐὰν ἔχη ἀνορεξίαν, ἐὰν πέφτουν πρὸς τὰ κάτω αἱ πτέρυγές του, ξηρανθῆ ἢ γλῶσσά του καὶ τὸ στόμα του ἀπὸ τὸν πυρετὸν, τὸ ὅποῖον αἱ ἀμαθεῖς γυναῖκες ὀνομάζουν κόρυζαν καὶ καταφεύγουν εἰς τὸ ἄσπλαγχνον καὶ βάρβαρον ἔθιμον νὰ σχίζουν τὴν γλῶσσαν τοῦ ἀτυχοῦς πτηνοῦ, τότε ἀποχωρίζετε εὐθὺς τὸ πτηνὸν ἀπὸ τὰ ἄλλα καὶ τὸ τοποθετεῖτε εἰς μέρος καθαρὸν, ξηρὸν καὶ ζεστὸν, ἀλείφετε τὸ στόμα καὶ τὸν λάρυγγα τοῦ πτηνοῦ διὰ πινέλου μὲ ἐλαιόλαδον ζεστὸ ἐπὶ 3 ἢ 4 φορὰς τὴν ἡμέραν καὶ τοῦ δίδετε νὰ καταπίῃ μισὴ κουταλιὰ τοῦ γλυκοῦ τριμμένου σκόροδο μὲ λάδι, νὰ φάγῃ δὲ χονδροκοπανισμένον κριθάρι ἢ κριθαράλευρον μουσκευμένο στὸ γάλα, εἰς δὲ τὸ νερὸ του χύνετε σταγόνας διαλύσεως θεικοῦ σιδήρου (καραμπογιᾶς), παρακολουθεῖτε δὲ καὶ τὰ περιπτώματά του (κουτσουλίες του). Ἐὰν ἰδῆτε ὅτι θεραπεύεται, ἀπόδειξις ὅτι ἡ ἀρρώστια του δὲν ἦτο ἐπικίνδυνος.

Ἄν ὁμως ἐξακολουθῆ ἢ ἀνορεξίᾳ καὶ τὰ ἄλλα φαινόμενα,

εἶνε δὲ τὸ πιτηγὸν ἄξιον τῶν κόπων σας, ὥστε νὰ μὴ το θανατώ-
σετε, ἐξετάζετε μήπως ἔχει καμμίαν ἀπὸ τὰς κατωτέρω νόσους
(ἀρρώστιας) καὶ ἀρχίζετε τὴν κατάλληλον θεραπείαν, ἀφοῦ κά-
μετε τὴν διάγνωσιν αὐτῆς, ἀπὸ τὰ εἰς ἐκάστην σημειούμενα συμ-
πτώματα.

Ποτὲ ὁμως πρὸς Θεοῦ νὰ μὴ τοῦ ξεσχίσητε τὴν γλῶσσαν διὰ
νὰ του βγάλετε δῆθεν τὴν κόρουζαν.

Δυσπεψία. — **Συμπτώματα.** Κρέμασμα τῶν πτερῶν, ἐξό-
γκωσις τοῦ στομάχου καὶ διαρκεῖς θρηῆνοι. Ἡ νόσος αὕτη προέρ-
χεται ἀπὸ κακὴν διατροφήν· διότι δίδουν εἰς τὰ πιτηὰ νὰ φάγουν
πρὸ τοῦ νὰ γίνῃ ἡ χώνευσις τοῦ προηγουμένου φαγητοῦ.

Θεραπεία. Ὅταν ἡ ἀσθένεια εἶνε εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς τὴν θε-
ραπεύετε μὲ μίαν κονταλιὰν τοῦ γλυκοῦ ρετσινόλαδο καὶ τὴν ἄλ-
λην ἡμέραν δίδετε τρεῖς φορὰς τὴν ἡμέραν ἀπὸ ἓνα χάπι τὸ ὁποῖον
κάμνετε ὡς ἐξῆς : ἀνακατεύετε δύο πρέζας κίνας, δύο πρέζας μα-
γειρικοῦ ἁλατος, μίαν πρέζαν ἀνθρακικοῦ σιδήρου καὶ ἓν μικρὸν
κουτάλι βούτυρον. Τροφήν δὲ τοῦ δίδετε ὅπως εἶπομεν ἀνωτέρω.
Ἦμπορεῖτε καὶ νὰ του κάμετε μαλακὰς μαλακὰς ἐντριβὰς εἰς τὸ
στομάχι ὥστε νὰ κάμετε τὸ πιτηγὸν νὰ ξεράσῃ.

Διάρροια. — **Συμπτώματα.** Αἱ ἀποπατήσεις εἶνε συγκαί,
τὰ περιτώματα νερουλά, ἀνορεξία, σγούρεμα τῶν πτερῶν, πέ-
σιμο τῶν πτερύγων· αἷτια δὲ κακὴ διαίτα, ὑγρασία κ.λ.

Θεραπεία. Μαδάτε ἢ κόβετε μὲ τὸ ψαλίδι τὰ πέριξ τῆς ἔδρας
τοῦ πιτηοῦ πτερά, ὅπου ἔχουν ἀκαθαροσίας καὶ δίδετε εἰς αὐτὸ νὰ
πίῃ ἓν μικρὸ κουτάλι ρετσινόλαδο μὲ 6 ἕως 8 σταγόνας λαύδανο
μαζύ. Ἐὰν ἐξακολουθῇ ἡ διάρροια, δίδετε πάλιν ρετσινόλαδο χω-
ρὶς λαύδανο. Ἐὰν καὶ πάλιν ἐπιμένῃ ἡ νόσος τοῦ δίδετε ἀπ' ὀλί-
γον λαύδανον νερωμένο ἢ ἀπὸ ἓνα σκονάκι δύο φορὰς τὴν ἡμέ-
ραν εἰδικοῦ φαρμάκου τῆς διαρροίας, τὸ ὁποῖον προμηθεύει ἡ
Πιτηοτροφικὴ Σχολή.

Ματόπονος (ὄφθαλμία) ἢ ὁποία λέγεται **εὐλογιὰ τῶν πτηνῶν**.—**Συμπτώματα**. Τὰ μάτια τσιμπλιάζουν πολὺν καὶ ὅταν ἐξακολουθῇ ἢ τσίμπλα πληγώνει τὰ βλέφαρα, ὀλίγον δὲ κατ' ὀλίγον ἢ τσίμπλα γίνεται πηκτὴ, ἄφθονος καὶ κιτρινίζει καὶ κατατῆνὰ σχηματίζει ἀπόστημα γεμάτο ἀπὸ στυπί.

Θεραπεία. Ὅταν προσβληθοῦν ἑλαφρὰ τὰ μάτια τοῦ πτηνοῦ, τὰ πλύνετε συχνὰ μὲ διάλυσιν βορικοῦ ὀξέος (4 στα 100) καὶ κάμνετε τὴν κατάλληλον διαίταν. Ἐὰν ἐξακολουθῇ ἢ νόσος καὶ προχωρῇ πλύνετε τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν λαιμὸν δύο ἢ τρεῖς φορὰς τὴν ἡμέραν μὲ τὸ ἐπόμενον ὑγρὸν εἰς 20 δράμια ἀμμωνίας χύνετε 7 δράμια οἰνόπνευμα τῆς κάμφορας 22 βαθμῶν καὶ 20 δράμια μαγειρικὸν ἄλας, καὶ ὅλα αὐτὰ ἀνακατεύετε σὲ 150 δράμια νερό.

Διφθερίτις.—**Συμπτώματα**. Τὸ ράμφος, ὁ φάρυγξ καὶ ὁ λάρυγξ τοῦ πτηνοῦ εἶνε σκεπασμένοι ἀπὸ ψευδομεμβράνας (πέτσες) κιτρινωπὰς ἢ λευκάς.

Θεραπεία. Εἰς 50 δράμια νερὸ ἀνακατεύετε 3 δράμια ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος καὶ 10 δράμια μέλι. Μὲ ἓνα πινέλο ἀλείφετε ἀπὸ αὐτὸ τὸ μίγμα ὅλον τὸ στόμα καὶ τὸν φάρυγκα τοῦ πτηνοῦ τρεῖς φορὰς τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ εἰς κάθε φορὰν πλύνετε τὸ πινέλο μὲ διάλυσιν βορικοῦ ὀξέος. Τροφήν δίδετε καλαμπόκι ἢ κριθάρι ψημένο καὶ λαχανικὰ βρασμένα καὶ ψιλοκομμένα, καὶ εἰς τὴν ἀπαλὴν τροφήν των ρίπτετε ὀλίγην ἀπὸ τὴν ἐπομένην σκόνην κίνας σταχτιᾶς 33 δράμια, πεπέρι κουμπέμπ 16 δράμια, στεῖλικὸν νάτριον 7 δράμια, πιπερόριζα 13 δράμια· τὸ δὲ νερὸ ποὺ πίνουν πάντοτε μὲ θευκὸν σίδηρον (καραμπογιὰ).

Χολέρα.—Ὅταν ἡ διφθερίτις δὲν ἐννοηθῇ ἐγκαίρως καὶ δὲν προληφθῇ, διαδίδεται εἰς ὅλον τὸν ὄργανισμόν, ὁπότεν λαμβάνει τὸ ὄνομα **χολέρα τῶν πτηνῶν**. Ἔχει ὅλα τὰ προηγούμενα διακριτικὰ, ἢ φορητὰ τοῦ πτηνοῦ εἶνε πρῶσιν καὶ τὸ λειοί του

ἀποτόμως μελανιάζει. Τότε τὸ πιτηνὸν εἶνε ἀδύνατον νὰ σωθῆ. Πρέπει νὰ σπεύσητε ν' ἀπομονώσητε τὰ μὴ ἀρρωστημένα πιτηνά σας, καὶ γὰρ νὰ τα σώσητε θὰ τα θέσετε εἰς μέρος τὸ ὁποῖον ἔχει ἀπολυμανθῆ καὶ εἰς αὐτὰ νὰ δίδετε νὰ καταπίουν τρεῖς φορὰς τὴν ἡμέραν ἀπὸ μισὴ κουταλιὰ τοῦ γλυκοῦ σκόρδο κοπανισμένο καὶ τροφὰς τονωτικὰς. Ἐὰν παρουσιασθῆ ἡ νόσος τότε τὴν καταπιλεμεῖτε ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω διὰ τὴν διφθερίτιδα.

Ἦώρα.—**Συμπτώματα.** Τὰ πτερὰ σγουραίνουν καὶ πφτουν, ὥστε ξεγυμνώνονται αἱ πτέρυγες καὶ ἄλλα μέρη τοῦ πιτηνοῦ.
Θεραπεία. Ὅταν φανῆ ἡ νόσος εἰς τὰ πόδια ὡς σκόνη ἄσπρη τρίβετε αὐτὰ διὰ φλανέλας μὲ ἀλοιφήν ἀπὸ γουρουνόξυγκο ἀναμειγμένο μὲ κάμφοραν καὶ ἄνθος θειαφιουῦ. Ὅταν δὲ προχωρήσῃ ἡ νόσος πλύνετε τὰ προσβληθέντα μέρη μὲ πετρέλαιον, ὁποῖον θεραπεύει. Τροφήν δίδετε τονωτικὴν.

Ἠείριασμ.—Αὐτὸ δὲν εἶνε κυρίως ἀσθένεια ἀλλὰ καταντῆ τοιαύτη, ἀφοῦ δύναται, ἂν δὲν θεραπευθῆ ἔγκαιρος, νὰ ἐξαδυνατίσῃ μαράνη καὶ θανατώσῃ τὸ πιτηνόν.

Θεραπεία. Πολλὰ θεραπευτικὰ μέσα ὑπάρχουν κατ' αὐτῆς. Τινὰ ἀνεγράψαμεν εἰς ἄλλα μέρη τοῦ βιβλίου τούτου (σελ. 11). Ὅπως τὸ πύρεθρον (καριοφύλι, κόστος), ἡ λυζόλη, τὸ οἰνόπνευμα καὶ ἄλλαι ἐντομοφθόραι σκόλαι. Προσέτι ὡς τοιοῦτον ὑποδεικνύεται καὶ ὁ μελιὸς ἢ μέλεγος (ἢ μελία), τὸ ξύλον ἢ τὴν φλούδαν τοῦ δένδρου τούτου εἰς μικρὰ τεμάχια μουσκεύετε εἰς τὸ νερὸ ποτίνου τὰ πιτηνὰ καὶ ἔφ' ὅσον κοκκινίζει οἰπίετε ἄλλο νερό. Ὅταν πίνουσι αὐτὸ τὰ πιτηνὰ ἀπαλλάσσονται ἀπὸ τὰς κοιτόψεις καὶ τὰ τσιμπούρια, ἢ καὶ δὲν φειριάζουν καθόλου. Ἄλλα. Πλύνετε τὴν κεφαλὴν τοῦ πιτηνοῦ μὲ ἀπόβροσμα ἀμινθιάς ἢ ἀλείψτε αὐτὴν μὲ κάμφοροῦχον ἀλοιφήν, εἰς δὲ τὰς τροφὰς ἀνακατεῖτε κρομμύδια, σκόρδο, πράσσο, πιπέρι καὶ δίδετε ψωμί βρεμμένο μὲ κρασί.

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100





0020560692

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

